

A KAPOSVÁRI ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT

KÖZSÉGI

POLGÁRI LEÁNYISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1910—1911. TANÉVRŐL.

KÖZLI:
NAGYNE CSORBA MÁRIA
IGAZGATÓ.

AZ ISKOLA ALAPITTATOTT 1882-BEN.

KAPOSVÁR, 1911.

NYOMATOTT HAGELMAN KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

I.

Az iskola felügyeletét gyakorló hatóságok.

a) A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium Somogyvármegye Tanfelügyelősége által gyakorolja a főfelügyeletet.

Kir. tanfelügyelő : *dr. Gulyás Ferenc*.

Kir. s. tanfelügyelők : *Gramma Döme* és *Szillaba Sándor*.

b) Miniszteri iskolalátogató : *Békei Ignác* szakfelügyelő, fiumei áll. polg. fiuisk. igazgató.

c) Az iskola anyagi ügyeinek felügyeletét és ellenőrzését Kaposvár rdtv. községi Iskolaszéke teljesíti.

Az Iskolaszék tagjai.

a) Választott tagok.

Elnök :

Németh István

polgármester.

Gondnok :

Nagy F. Ödön

polg. isk. tan.

Alelnök :

Kapotsfy László

ny. m. közgyám.

Jegyző :

dr. Zánkay Gusztáv

ügyvéd.

Bakonyi Ferenc

ügyvéd.

Bécsy Márton

c. kanonok.

Bereczk Sándor

v. főmérnök.

dr. Haidekker Károly

ügyvéd.

Kemény Samu

izr. hitközs. elnök.

Matolcsy József

ügyvéd.

Siposs Géza

városi főjegyző.

Szabó Árpád

m. kir. postafelügyelő.

b) Hivatalból tagok.

Csertán Márton

ev. ref. lelkész.

dr. Zimmert József

prépost-plébános.

dr. Herzog Manó

főrabbi.

Nagyné Csorba Mária

polg. leányisk. igazgató.

II.

Állami tantestület és működése az 1910—911. tanévben.

1. **Nagyné Csorba Mária** a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa; az iskola tanulmányi és fegyelmi ügyeinek közvetlen felügyelője és felelős vezetője. Működési éveinek száma mint igazgató: 35. Tanította a német nyelvet a II. A., III. és IV. osztályban, összesen heti 9 órában. Felügyeleti óra: 3. Az „Erzsébet Egyesület” ügyvezető igazgatója; az „Országos Polg. Isk. Egyesület” és „Magyar Pedagógiai Társulat” r. tagja. A társadalomban: „Országos Béke Egyesület” és „Országos Gyermekvédő Egyesület”, valamint a Somogyvármegyei tüdővész elleni védekezésre alakított központi bizottság — és Kaposvár város „Gyermekvédelmi Bizottságának” tagja; a „Kaposvári Jótékony Nőegylet” pénztárosa; a „Mária Valéria Árvaház-Egyesület” számvizsgáló bizottságának elnöke; a „Kaposvári Szegény Tanulókat Felruházó Egyesület”, „Zeneegyesület” rendes és „Kaposvári Szabad Lyceum” választmányi tagja.

2. **Nagy F. Ödön** r. tan. Működési éveinek száma: 29. Tanította a vegytant, ásvány- és közettant a III., természettant a IV., szabadkézi rajzot a II. A., II. B. és IV., szépirást az I. A., I. B., II. A., II. B. osztályban; összesen 18 órában. A tanári könyvtár kezelője; az összes szertárak őre. Közs. iskolaszéki gondnok. Az „Erzsébet Egyesület” számvizsgáló bizottságának és az „Országos Polg. Isk. Egyesület” r. tagja. A társadalomban: Somogyvármegye népnevelési bizottságának rendes és a helybeli ev. ref. egyház tanácstagja; a „Kaposvári Jótékony Nőegylet” tiszteletbeli pénztárosa, a helybeli „Korcsolyázó Egyesület” választmányi tagja.

3. **Aczélné Sebe Zsuzsánna** r. tan. Működési éveinek száma: 27. Tanította a szám- és mértant a II. A., II. B., III.; természetrajzot az I. A., I. B.; háztartási és nevelési ismereteket a IV., női kézimunkát az I. B. osztályban; összesen heti 18 órában. Felügyeleti óra 3; a III. osztály főnöke; a természetrajzi szertár kezelője. Az „Erzsébet Egyesület” számvizsgáló bizottságának és az „Országos Polg. Isk. Egyesület” r. tagja.

4. **Tarjánné Nyeste Teréz** r. tan. Működési éveinek száma: 28. Tanította a magyar nyelv és irodalmat a IV., történelmet a III., földrajzot a II. A., II. B., magyar nyelvet az I. A., I. B. osztályban; összesen heti 18 órában. Felügyeleti óra 4; az I. A. oszt. főnöke. Az „Erzsébet Egyesület” jegyzője és az „Országos Polg. Isk. Egyesület” r. tagja.

5. **Szigeti Gy. Jolán** r. tan. Működési éveinek száma: 9. Tanította a német nyelvet az I. A., I. B., II. B.; rajzot az I. A., I. B.; nőimunkát a II. A. osztályban; összesen 16 órában. Felügyeleti óra 2; a II. A. oszt. főnöke. Az „Erzsébet Egyesület” pénztárosa és az „Országos Polg. Isk. Egyesület” r. tagja. (Betegség miatt szept. és okt. havára folytatólagosan szabadságolva.)

6. **Vior Márta** r. tan. Működési éveinek száma: 5. Tanította a szám- és mértant az I. A., I. B., III., természetrajzot a II. A., II. B.; földrajzot a III., nőimunkát az I. A. osztályban; összesen heti 18 órában. Felügyeleti óra 2; a III. oszt. főnöke. Az „Erzsébet Egyesület” számvizsgáló bizottságának és az „Országos Polg. Isk. Egyesület” r. tagja. A II. oszt. könyvtárosa. A tantestületi értekezletek r. jegyzője.

7. **Ratkó Margit** r. tan. Működési éveinek száma: 7. Tanította a magyar nyelvet a II. A., II. B., III., földrajzot az I. A., I. B., történelmet a IV. osztályban; összesen heti 19 órában. Felügyeleti óra: 2; a II. B. oszt. főnöke. Az I. oszt. könyvtárosa.

8. **Poppovits Anna** s. tan. Működési éveinek száma: 11. Tanította a női kézimunkát a II. B., III. és IV., testgyakorlatot az összes osztályokban; összesen heti 20 órában. Felügyeleti óra: 2; az I. A. oszt. főnöke. A tantestületi értekezletek s. jegyzője. Az „Erzsébet Egyesület” könyvtárosa és az „Országos Polg. Isk. Egyesület” r. tagja. (Betegség miatt 1910. nov. hó 1-től 1911. július hó 1-éig szabadságolva.)

9. **Seidl Anna** miniszt. megbízott helyettes tanítónő, helyettesítette szept., okt. havában Szigeti Gy. Jolán r. tanítónőt, nov. 1-től a tanév végéig Poppovits Anna s. tanítónőt; összesen heti 17 órában. Felügyeleti óra 3; az I. B. oszt. h. főnöke. Kezelte a III., IV. oszt. és az „Erzsébet Egyesület” könyvtárát.

10. **Fehér Henrik** orvostudor, képesített középisk. egészség-tanár és iskolaorvos. Működési éveinek száma: 13. Tanította az egészség-tant a IV. osztályban heti 2 órában; teljesíti az iskolaorvosi teendőket és díjmentesen gyógykezeli a szegénysorsu tanulókat; az „Erzsébet Egyesület” ellenőre.

11. **Vajthó Jenő** polg. fiuisk. r. tan., megbízott óraadó. Tanította az éneket az összes osztályokban heti 7 órában. Működési éveinek száma ezen iskolánál: 4 év.

Hitoktatók :

Keresztes József r. kath. s. lelkész, okl. középiskolai hittanár heti 2 órában I. A., I. B., III. oszt. (1911. márc. 1-ig.)

Berkenyész István r. kath. s. lelkész heti 2 órában II. A) és B) oszt.

Juk Béla r. kath. s. lelkész, okl. középiskolai hittanár heti 2 órában a III. és IV. osztályt és 1911. márc. 1-től heti 2 órában I. A. és I. B. osztályokat.

Csertán Márton ev. ref. lelkész heti 3 órában az összes osztályokban.

Herzog Manó dr. főrabbi heti 4 órában az összes osztályokban.

III.

A polg. leányiskola általános óraterve.

Folyó sz.	T á r g y	O s z t á l y				Összesen
		I.	II.	III.	IV.	
1	Vallástan	2	2	2	2	8
2	Magyar nyelv	4(5)	4(5)	4	4	16—18*
3	Német nyelv	2(3)	3(4)	3	2	10—12*
4	Történet	—	—	2	3	5
5	Földrajz	2	2	2	—	6
6	Állattan és növénytan	3	2	—	—	5
7	Vegytan és állattan	—	—	3	—	3
8	Természettan	—	—	—	3	3
9	Élet- és egészségügyi ismeretek	—	—	—	2	2
10	Háztartási és nevelési ismeretek	—	—	—	3	3
11	Számítan és mértan	4	3	2	2	11
12	Rajz	2	2	2	2	8
13	Szépírási	1	1	—	—	2
14	Női kézimunka	2	3	3	3	11
15	Ének	1	1	1	1	4
16	Testgyakorlat	2	2	2	1	7
Kötelező órák összege		26	26	26	28	108
Rendkívüli tantárgy:						
Francia nyelv **		—	4	4	4	12

* A helyi viszonyok szerint az I. és II. osztályban vagy a magyar, vagy a német nyelv heti óraszámát szaporítható osztályonként egy-egy órával.

** Az 1910—11. tanévben a tanítás már minden osztályban az 1908. évi május hó 20-án 40.483. sz. a. kelt miniszteri rendelettel kiadott új polg. leányiskolai tanterv szerint haladt.

A részletes tanterv a „Franklin Társulatnál” szerezhető be.

Jegyzet. A III. és IV. oszt. arra alkalmas növendékei a rendes énekórán kívül heti 1 órában a karénekekben együttesen gyakoroltatnak (fakultatív).

IV. A kaposvári polg. leányiskola órarendje az 1910—1911. tanévben.

Nap	Oszt.	8—9	9—10	10 órai szünet	10—11	11—12	2—3	3—4
Hétfő	I. A.	Számtan	Német i.	P.	Földrajz	Rajz	—	—
	I. B.	Természetrájk	Számtan	P.	Rajz	Magyar olvm. t.	—	—
	II. A.	Magyar	Földrajz	T.	Természetrájk	Ének	—	—
	II. B.	Rajz	Számtan	P.	Torna	Nőimunka	—	—
	III.	Hittan	Német	V.	Rajz	Magy. olv. tárgy.	Nőimunka	Nőimunka
Kedd	IV.	Hittan	Természettan	V.	Magyar	Egészségtan	Házt. és nev. ism.	Ének
	I. A.	Hittan	Magyar	R.	Torna	Természetrájk	Nőimunka	Nőimunka
	I. B.	Hittan	Német	R.	Német i.	—	Földrajz	Magyar i.
	II. A.	Hittan	Szépírás	P.	Számtan	Német i.	Nőimunka	Rajz
	II. B.	Hittan	Magyar	R.	Szépírás	—	Földrajz	Magyar i.
Szerda	III.	Vegyten	Számtan	A.	Földrajz	Torna	—	—
	IV.	Számtan	Német + Számt. i. f.	A.	Magyar	Történelem	Nőimunka	Nőimunka
	I. A.	Számtan	Természetrájk	T.	Német	Hittan	—	—
	I. B.	Magyar	Számtan	T.	Torna	Hittan	—	—
	II. A.	Számtan	Torna	I.	Német	Hittan	—	—
Csütörtök	II. B.	Német	Német i.	T.	Természetrájk	Hittan	—	—
	III.	Magyar	Történelem	R.	Magyar i.	Könyvtár	—	—
	IV.	Természettan	Német	R.	Rajz	Rajz	—	—
	I. A.	Földrajz	Számtan	V.	Szépírás	Magyar olvm. t.	—	—
	I. B.	Számtan	Szépírás	V.	Természetrájk	Könyvtár	Nőimunka	Nőimunka
Péntek	II. A.	Rajz	Magyar olv. t.	R.	Földrajz	—	Nőimunka	Nőimunka
	II. B.	Számtan	Földrajz	V.	Nőimunka	Nőimunka	Magyar i.	Ének
	III.	Hittan	Német	A.	Német i.	Karének	—	—
	IV.	Hittan	Egészségtan	A.	Történelem	Karének	Nőimunka	Torna
	I. A.	Hittan	Magyar	P.	Torna	Rajz	Magyar i.	Ének
Szombat	I. B.	Hittan	Német	P.	Földrajz	—	Ének	Rajz
	II. A.	Hittan	Magyar	Sz.	Természetrájk	Magyar i.	—	—
	II. B.	Hittan	Rajz	P.	Számtan	Torna	—	—
	III.	Vegyten	Számtan	A.	Rajz	Földrajz	Nőimunka	Torna
	IV.	Magyar	Számtan	A.	Magyar i.	Háztartástan	—	—
	I. A.	Számtan	Természetrájk	P.	Német	Könyvtár	—	—
	I. B.	Magyar	Számtan	P.	Természetrájk	Torna	—	—
	II. A.	Számtan	Torna	Sz.	Német	Könyvtár	—	—
	II. B.	Német	Magyar	P.	Természetrájk	Könyvtár	—	—
	III.	Vegyten	Történelem	T.	Magyar	Ének	—	—
	IV.	Történelem	Német	T.	Természettan	Könyvtár	—	—

V.

Az 1910—1911. tanévben végzett tananyag.

Hit- és erkölcsstan.

a) RÓM. KATH.

I. II. OSZTÁLY.

Az ember eredete és rendeltetése. Az isteni kinyilatkoztatás fogalma és forrása. Az apostoli hitvallás 12 ágazata. Az Isten iránti szeretet. A felebaráti szeretet. Istennek 10 és az anyaszentegyház 5 parancsa. A bűn és különböző nemei. A keresztény kötelesség és annak eszközei. A malaszt. A 7 szentség. A szentelmények. Az imádságok. Tankönyv: Róm. kath. nagyobb katekizmus.

III. IV. OSZTÁLY.

Szertartástan. A belső és külső istentisztelet. A belső istentisztelet szükségessége. A szertartások fogalma, célja és haszna. Az ünnepek s azok jelentősége. A szent helyek. Az egyházi ruhák és szerelvények. A szentmiseáldozat szertartásai. A szentségek, szentelmények, imák, körmenetek és különböző ájtatosságok szertartástani szempontból tárgyalva. Tankönyv: Dr. Demkovits Ágoston Róm. kath. szertartástan.

b) PROTÉSTÁNS.

I. II. OSZTÁLY.

Heti 1 óra. Tk: Nagy Péter Konfirmációi nagyobb kátéja. Tananyag: A biblia felosztása s könyvei ismertetése. Az isteni kijelentés az ószövetségi könyvekben: vizözön, Ábrahám s maradékai, Mózes s 10 parancsolata, birák, királyok s Izrael országa kétfelé szakadása. Isteni kijelentés az ujszövetségben Jézus által: Jézus mint tanító, halála s föltámadása.

III. IV. OSZTÁLY.

Heti 1 óra. Tk: Barna Jenő, Keresztyén Hittan és a magyar református egyház istentiszteleti szertartásainak ismertetése. Tananyag: A keresztyén hittan tanítása a szentírásról, Istenről, az emberről, a Megváltóról, a váltságról, a tulvilági életről. Egyházi szertartások ismertetése. Közöséges és alkalmi istentiszteleti szertartások.

Az I., II., III., IV. osztály összevonva — Bereczky Sándor, „A keresztyén egyház rövid története — című tankönyv alapján.

A keresztyén egyház története az egyházjavításig. Az egyházjavítás Németországban és Svájcban. Az egyházjavítás elterjedése. Az egyházjavítás Magyarországon. Heti 1 órán.

c) IZRAELITA.

I. OSZTÁLY.

Bibliai történet, világ teremtésétől József haláláig. Tankönyv: Löw Lipót. Bibliai történet. Imafordítás: szombati muszaf ima. Tankönyv: Imádságos könyv (fordítatlan) Sternberg kiadása.

II. OSZTÁLY.

Mózes születésétől haláláig. Imafordítás: bevezető mindennapi imák. Tankönyvek mint az I. osztályban.

III. OSZTÁLY.

Józsától Efraim-ország bukásáig. Tankönyv: ugyanaz. Imafordítás: három zarándokünnepi imák. Tankönyv: ugyanaz. Hit- és erkölcstan: Tíz ige részletesen. Tankönyv; Ziltz Hittana polg. iskolák számára.

IV. OSZTÁLY.

Bibl. tört.: Juda országa, a babyloni fogságig. Imafordítás: Két főünnep imái. Hittan: Szombat és összes ünnepek, szertartástan. Tankönyvek mint a III. osztályban.

I. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. Heti 4 órán. Szép és értelmes olvasás, különös tekintettel a magyaros kiejtésre és helyes hangsúlyozásra. Olvasmányok tárgyalása, tartalmuk rövid összefoglalása; evvel kapcsolatban beszéd- és értelemgyakorlat oly célból, hogy a tanulók már jó eleve szokjanak hozzá gondolataik határozott és magyaros kifejezéséhez.

Az elemi iskolában szerzett nyelvtani ismeretek számbavételével alkalmas olvasmányok alapján a magyar nyelv elemei, leginkább az egyszerű mondat körében. A mondat fő- és mellékrészei. A beszédrészek; a szó elemei, az ige és ragozásának főbb formái, kapcsolatban az állítmány tárgyalásával; a névragozás, kapcsolatban a mondat egyéb részeivel. A helyesírás főbb szabályai. Prózai és verses olvasmányok tárgyalása a hazai történelemből és a magyar népeletről. Kisebb költemények szavalása.

Írásbeli dolgozatok. 1. A leányka virágai című olvasmány másolása. 2. Szótagolás. 3. Mondatok tollbamondása. 4. Az igeállitmány alkalmazása. 5. Egy levél másolása. 6. Az ősz leírása adott kérdések alapján. 7. A fecske című olvasmány egyszerű mondatainak kibővítése. 8. A karácsonyi szünet leírása. 9. Az idő felosztása. Számnévi jelzők alkalmazása. 10. A Tisza eredete című olvasmány leírása adott kérdések alapján. 11. Határozóval bővített mondatok alkotása. 12. Az évszakok című olvasmány átalakítása. 13. Mondatok tollbamondása. 14. A háziállatok. Leírás adott kérdések alapján. 15. Egy költeménynek emlékezetből való leírása.

Német nyelv. A direct módszer alkalmazása mellett heti 3 órán. Hangos, értelmes olvasás. Írás a táblán, később füzetben is, a helyesírás elemeinek elsajátítása céljából. Beszédgyakorlatok. Prózai és verses olvasmányok tárgyalása. Az olvasottak tartalmának német nyelven való rövid összefoglalása. Fordítási gyakorlatok; szöszedet készítése, szótanulás tárgyi csoportban.

Mondatok alapján a beszédrészek általában, főként a főnév, névelő, melléknév, számnév és névmás. Az alany a cselekvéssel kapcsolatban. Kisebb költemények szavalása.

Írásbeli dolgozatok. 1. A nagy és kisbetűk. 2. Írott szöveg másolása. (Szavak.) 3. Nyomtatott szöveg másolása. (Mondatok.) 4. A magán- és mássalhangzók csoportosítása. 5. Szótagolás. 6. Adott példák nyomán a főnév felosztása. 7. Adott példák alapján a főnév többes száma. 8. Tollbamondás. 9. A főnév ejtegetése. 10. Die Katze című olvasmány alapján az állitmányi és jelzői melléknév. 11. A birtokviszony alkalmazása. 12. Fordítás. 13. Das Jahr című olvasmány alapján a számnév. 14. Tollbamondás. 15. Kisebb fogalmazás vázlat alapján.

Földrajz. Heti 2 órán. A látóhatár. A világtájak magyarázata, a nap látszólagos mozgása, illetőleg a föld forgása, a sarkcsillag és az iránytű segítségével. A szélrózsa. A földgömb. A szárazulat és a víz elosztása a föld színén. Az öt földrész és az öt világtenger. Földrajzi alapfogalmak. Egyenlítő és egyenközű körök. Északi és déli földgömb. Délkör, keleti és nyugati földgömb. Az öt főegyenközű kör és az égővek s ezek igen rövid ismertetése a nap és évszakokra, a növényekre, állatok és lakósokra vonatkozólag. A planiglobus mint a gömb térképe. A térképen használt jegyek magyarázata. A magyar szent korona országainak földrajza főtekintettel a természeti viszonyokra.

Természetráajz. Heti 3 órán. Az őszi hónapokban az ember háztartásában használatos termések és gyümölcs bemutatása és leírása, a

felhasználás módjára való utalással is, kapcsolatban a mag és csirázás szemléltető ismertetésével.

Ősszel és télen: a gerinces állatok egyes főbb és nagyobb csoportjai egy-egy jellemző képviselőjének leírása szemlélet alapján, különös tekintettel a külső alakbeli és a jellemző biológiai tulajdonságokra.

Tavasszal és nyáron: egyes olyan növényeknek közvetlen szemléltetés útján való ismertetése, amelyek vagy az ember háztartásában, vagy az iskola vidékén gyakoribbak.

Befejezésül a tanult növények alakbeli tulajdonságai csoportosítandók.

Számтан és mértан. Heti 4 órán. a) Számlálás. Szorzótábla. Alapfogalmak. Római számírás. A négy számolási művelet egész és tizedes számokkal. A hazai pénzrendszer, a hosszúság-, terület-, ür-, súly- és időmérték. Feladatok megfejtése fejben, táblán és füzetben. A feladatok tárgyköre főleg: a család háztartása; az iskola, a város, az ország egyszerűbb statisztikai adatai; a hazai földrajz és történet fontosabb adatai.

b) *Mértан és mértани rajz:* A legegyszerűbb síkidomok (háromszög, négyszög, sokszög, kör, elipszis) szemléltetése és leírása. Ezen az alapon a szögek és mérésük; merőleges és párhuzamos egyenesek. Az idomok kongruenciájának, hasonlóságának és szimmetriájának bemutatása. A területmértékekkel kapcsolatosan a négyzet és a téglalap területe. A tárgyalt idomoknak rajzolása körzővel és vonalzóval.

Szabadkézi rajz. Heti 2 órán. Egyszerű síkformák rajzolása táblai előrajzolás után. Síkdisztíciós elemek és sorok alakítása és színezése, emlékezetből való rajzolás. Természetből vett síkformák, u. m.: levél-, virág- és gyümölcsformák táblai előrajz és természet után. Eddigiekből alakítások, sorok, rozetták. Lapos tárgyak természet utáni rajzolása és festése (képkeret, kereszt, paletta, fatányér, tálca, fogas, létra, stb.) Kézügyesítő gyakorlatok.

Szépírás. Heti 1 órán. Magyar és német írás gyakorlása táblán és füzetben való előírás után: betűk, szók, mondatok írása különböző nagyságú vonalközökben és egyvonalon, füzetben és gyakorlólapon.

Női kézimunka. Heti 2 órán. Horgolás és kötés. Mind a két munkanemből a háztartásban használható egyszerűbb tárgyak készítése, u. m. horgolt csipkék, tálcakendők, betétek stb. Harisnyafejelés; néhány kötött csipke és betét. Egy kis terítő vagy tálcakendő keresztöltéssel kivarrva és „à jour“ öltéssel beszegve.

Ének. Heti 1 órán. a) Elméleti rész: a hang mint az érzések és gondolatok tolmácsa. Hangképző, hangjegyolvasási és hangtalálási gya-

korlatok; a kemény hangnem dallama, létraszerű hangközök 1. és 8. hanglépcső által határolt terjedelemben, ezen hanglépcsők elnevezése s jelzési módja; b) az 1, 2, 3 és 4 méretes hangok s szünetek egyszerű páros és páratlan s összetett páros ütemekben; a magyar ritmus legkönnyebb képletei, metrikai jelzés; c) a halk és félerős hangárnyalás; a hangsúly; a hang fokozatos erősbülése s gyöngülése. d) Gyakorlati rész: egyszólamu válogatott szemelvények, főként dallam és szöveg szempontjából értékes magyar dalok megtanítása; bevezetés a hangjegyek szerint való önálló éneklésbe.

Testgyakorlat. Heti 2 órán. a) Sorképzés: oldal és arc-sorban. Sornytítás. Kettős és négyes sorba fejlődés. Fordulatok helyben. Körképzés: kör- és ellenvonulás.

b) Lépő és keresztállások többféle összeköttetésben. Üdvözlőlépés. Egyszerű kargyakorlatok 2 és 4 ütemben, az összetett tag szabadgyakorlatok csak egyenoldalu irányban és lassu ütemben. Törzshajlítás és forgatás. A természetes járás halkán és dobbantással és utánlépéssel. Szökdelési gyakorlatok: lebegő állásban, féllábon, helyben és előre.

c) Az egyszerű ugrás helyből és iramodással, kar- és lábgyakorlatokkal összekötve. Gyűrűkörhintán: gyakorlatok. Lebegő gerendán: a lebegő járások lábfeszítéssel és térdemeléssel előre, oldalt és hátra. Lengőkötél: átszaladás egyenkint és páronkint. A tanultak énekgyakorlatokkal összefoglalása.

II. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. Heti 4 órán. Szép és értelmes olvasás. Prózai és verses olvasmányok tárgyalása ugyanazon cél szerint, mint az I. osztályban. Olvasmányok alapján a mondat és beszédrészek kimerítőbben; a név- és igeragozás összes formái, különös tekintettel a hangbeli módosulásra és helyesírás szempontjából megfigyelni valókra. Szóképzés. Bővített, összevont, összetett mondatok. Szórend. A körmondat. Rokont értelmű szócsoporthoz összeállítás. Szavalás.

Írásbeli dolgozatok: 1. „A szél és a nap” című költemény másolása. 2. Tollbamondás. 3. Mondatok alkotása állandó határozókkal. 4. Egy levél tollbamondása. 5. Tanult költemény leírása emlékezetből. 6. Mellérendelt mondatok alkotása. 7. „Az utasok és a medve” című olvasmány leírása kérdések nyomán. 8. Tollbamondás. 9. „A muhi csata” című olvasmány leírása kérdések nyomán. 10. Egyszerű mondatok átalakítása összetett mondatokká. 11. Czuczor „Mátyás király” című költeményének átírása prózába. 12. A lakóhely leírása kérdések nyomán.

13. Rokonértelmű szócsoporthoz szerkesztése. 14. Mi minden veszélyeztetheti az ember egészségét? Kérdések nyomán. 15. Tollbamondás.

Német nyelv. A direct módszer alkalmazása mellett heti 4 órán. Értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás. A nyelvtanból: mondatok alapján a beszédrészek behatóan, főként az igeragozás; az időbeli és módbeli segédigék alkalmazása; gyenge, erős és vegyes ragozású igék gyakorlása. Elválasztható és elválaszthatatlan összetételek. A leggyakrabban előforduló névmások és viszonzók; határozószók. A helyesírás gyakorlása. A nyelvtani oktatáshoz és a tanulók előhaladottságához mért verses és prózai olvasmányok tárgyalása. Fordítási gyakorlatok; szószerkezet készítése; szótanulás tárgyi csoportban. Az olvasottak tartalmának német nyelven való rövid összefoglalása. Beszédgyakorlatok. Szavalás.

Írásbeli dolgozatok: 1. Denksprüche. Másolás. 2. Tollbamondás. „Die Zeit.“ 3. Fordítás. „Die Familie.“ 4. „Der Winter“ című olvasmány alapján a személy- és számviszony. 5. A főnév ejtegetése mondatokban. 6. Az alany a cselekvéssel kapcsolatban. (Tömondatok alkotása.) 7. „Der treue Hund.“ Fogalmazás adott kérdések nyomán. 8. „Das gute Kind.“ Tollbamondás. 9. Szenvedő és cselekvő alaku mondatok alkotása. 10. „Pestalozzi.“ Fordítás. 11. „Die Tollkirsche“ című olvasmány alapján az alanyról állított cselekvés módja és ideje. 12. „Das verlorene Glück.“ Átalakítás. (A határozó szó.) 13. Igeragozás. 14. „Aus dem Leben der Pflanze.“ Fordítás. A főnév és viszonzó egyeztetése. 15. „Die Quelle.“ Tollbamondás. 16. „Die schönsten Blumen.“ Fogalmazás adott kérdések nyomán.

Földrajz. Heti 2 órán. Európa országai és népei. (Ausztria részletesebben.) Ázsia általános ismertetése, a nevezetesebb országok és gyarmatok kiemelésével.

Természettan. Heti 2 órán. a) Az első osztály tananyagának ismételése. Az őszi, téli hónapokban: a gerinctelen állatok közül különösen azok, melyek az emberiségre nézve hasznosak, vagy ártalmasak. A gerinces és gerinctelen állatok osztályozása. (Fedeles, hártyás, egyenes-, recés-, pikkelyes-, félfedeles- és kétszárnyú rovarok. Pókok. Rákok. Puhatestűek. Férgek. Tüskebőrűek. Tömlősállatok. Véglények.)

A hazai őszi gyümölcsök szemléltetése. b) A tavaszi, nyári hónapokban: Egyes élőnövények leírása, főtekintettel a közönségesebb fák, ipari, gazdasági s különösen a háztartás körében előforduló növényekre. Nevezetesen forró-földövi növények ismertetése. A növények csoportosítása. (Csontárgyümölcsfű fák. Almafélék. Fűz-, tölgy-, gyertyán- és juharfélék. Diófa. Akácfa. Szilfa. Égerfa. Tülevelű fák. Vadgesztenyefa. Len. Kender. Pamutcsereje. Dohány. Pázsitfélék. Gabonafajok. Teacserje. Kávéfa. Kakaófa.

Szám- és mértan. Heti 3 órán.

A) *Szám- és mértan.* Alapműveletek közösleges törtszámokkal. Számok oszthatósága. Legnagyobb közös mérték. Legkisebb közös többszörös, törzstényezőkre bontás. Egyenes és fordított arányosság és az egyszerű hármasszabályhoz tartozó feladatok. Olaszgyakorlat. Feladatok megfejtése fejben, táblán és füzetben.

A feladatok tárgyköre főleg: a család háztartása; a hazai statisztika és a földrajz megfelelő adatai; a tanuló előtt ismertebb gazdasági és kereskedelmi élet egyszerűbb viszonyai.

B) *Mértan.* A legegyszerűbb mértani testek (téglalap, kocka, hasáb, henger, gúla, kup, gömb) bemutatása és leírása és ez alapon a legszükségesebb ismeretek az egyenesek és síkok kölcsönös helyzetéről. A térfogatmértékekkel kapcsolatosan a téglalap és kocka felszíne és térfogata.

Szabadkézi rajz. Heti 2 órán. Tagozottabb síkformák rajzolása és színezése táblai előrajz és természet után. Ezekből szegélydiszitmények tervezése (rajz- és festés). Egyszerű forgási testek modellek után, u. m. kosár, doboz, lábos, palack, kanna, fazék, köcsög, tölcsér, szita, tál, pohár, öntözőkanna, lámpa stb. Ecsetgyakorlatok tervezéssel egybekötve. Emlékezetből való rajzolás. Kézügyesítő gyakorlatok.

Szépírás. Heti 1 órán. Magyar és német írás gyakorlása, táblán és füzetben való előírás után: betűk, szók, mondatok írása különböző nagyságú vonalközökben és egy vonalon, füzetben és gyakorlólapon. Címzések gyakorlása és közéleti fogalmazványok írása vonalozatlan papíron, sorvezetővel.

Női kézimunka. Heti 3 órán. A horgolás és kötés nehezebb nemei. A varrás elemeinek, u. m. a beszegésnek, összevarrásnak különféle öltéseknek kisebb használati tárgyakon való gyakorlása. A betűjegyzés; különféle himzőöltések egyes hasznavehető darabokon gyakorolva. A foltozás, harisnya- és vászonbeszövés.

Ének. Heti 1 órán. Hangképző, hangjegyelvasási és hangtalálási gyakorlatok:

a) a kemény hangnem kibővítése a természetes hangsorozat szerint; a kezdő lépcsőn alul s a 8. hanglépcsőn felül eső hangok; a kemény hangnem lépcsőinek szokottabb módosításai, diatonikus félhangok szerint; a lágy hangnem dallama; a hanglépcsők elnevezése s jelzési módja;

b) a mértékegység felező osztása s az ebből folyó értéknövelések; szünetek; a magyar ritmus egyszerűbb képletei; metrikai jelölés;

c) a hangerő módosulásának változatai;

d) bevezetés a kétszólamu éneklésbe. Dallam és szöveg szempontjából értékes magyar dalok megtanítása.

Testgyakorlat. Heti 2 órán. Az I. osztály tananyagának ismételése mellett: a) kanyarodás és elvonulás négyes sorokban. Kigyó- és csigavonulás. Körülkörösítés.

b) Tagszabadgyakorlatok botokkal közepszerű gyorsaságban folytatva. Összetett szabadgyakorlatok. Törzshajlítások a kar működése mellett. Járás énekkel s mint műjárás $\frac{3}{4}$ ütemben (bibic járás). Szökdelés a lábak változtatásával és pedig összekötött sorokban.

c) Ugrás helyből fordulattal, irammal az ugrószekrényen át. Gyűrű hintán: felhuzódás egyszer, rövid hintázás előre, hátra. Vizirányos létrán: oldalt és hátra függeszkedés a kapocsfán és fokokon. Rézsutos létrán: függőállási gyakorlatok. Lengés előre és hátra helyben. Lebegő gerendán: műjárás, a járás kargyakorlatokkal, egymásnak kikerülése. Lengő kötélén: átszaladás hármankint és négyenkint. Szökdelés helyben, mint kettős ugrálás. Labdajáték a labdakosárral.

III. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. Heti 4 órán. A II. osztályban tanultak ismételése. Szép és értelmes olvasás. Szó és mondattani elemzés. Az egyszerű és szép irály sajátságai, kiváló tekintettel a magyar beszédmód különös sajátságaira és eredetiségeire. Alkalmas költemények tárgyalása alapján a főbb versformák bemutatása és a verstan alapvonalainak ismertetése. A prózai műfajok és közéleti fogalmazványok. Szavalás.

Írásbeli dolgozatok. 1. Mondatok tollbamondása. 2. Összetett mondatok átalakítása. 3. A növendék legkedvesebb kézimunkái. Fogalmazás. 4. Toldi második énekének rövid tartalma. Reproductió. 5. A konyhasó leírása. 6. Példák a szóképekre. 7. Az ibolya és pipacs. Mese. Fogalmazás vázlat alapján. 8. A karácsonyi szünet leírása. 9. Szent László királyunk története. Elbeszélés. 10. A tűz gerjesztéséről. 11. Meghívó levél. 12. Üdvözlő levél. 13. Ügyiratok. 14. Okiratok.

Német nyelv. Heti 3 órán. Folyékony és kellően hangsúlyozott olvasás, különös tekintettel a tiszta kiejtésre. Fordítási gyakorlatok; szöszedet készítése. Mondattani alapon a beszéd- és mondatrészek. A tő bővített-, összevont- és összetett mondat. A mondat szenvedő és cselekvő alakja. Az igék és melléknevek vonzata. Szórend. Központosítás. Sajátlagos német kifejezések. A helyesírás gyakorlása.

Prózai és költői olvasmányok tárgyalása, melyek nem csupán nyelvtani példakul szolgálnak, hanem önmagukban is becsesek. Az

olvasottak tartalmának német nyelven való összefoglalása. Beszédgyakorlatok. Szavalás.

Írásbeli dolgozatok: 1. Mondatok tollbamondása. 2. A legszebb anyai ékszer. Fordítás. 3. Az alany és állítmány képzése. (Mondatok szerkesztése.) 4. „Der Schiffbruch“. Átalakítás vázlat alapján. 5. Szenvedő és cselekvő alaku mondatok szerkesztése. 6. Die Donau. Tollbamondás. 7. A jelzői bővitmény alkalmazása. (Szó és mondattani elemzés.) 8. A kakas. Fordítás. 9. Kettős kiegészítőt vonzó igék alkalmazása. 10. Der lügenhafte Hirt. Fogalmazás vázlat alapján. 11. A határozói bővitmény alkalmazása. 12. Az atya és fia. Fordítás. 13. Összevont mondatok szerkesztése. 14. Die Singvögel. Tollbamondás. 15. Der Sonnenaufgang című olvasmány alapján a mondatsorozat. 16. Das Johanniswürnchen. Tollbamondás. 17. Das Kochsalz című olvasmány alapján a mondat-szerkezet.

Földrajz. Heti 2 órán. Az előző két osztályban tanult földrajzi anyag ismételése. Afrika, Amerika és Ausztrália ismertetése, a nevezetesebb országok és gyarmatok kiemelésével.

Magyarország földrajzának áttekintése, különös figyelemmel a közigazgatás, közgazdaság és műveltség jelen állapotára.

Történelem. Heti 2 órán. Bevezetésül körülbelül 10 órában az ó- és középkor történetének rövid áttekintése a magyar honfoglalásig. A magyar nemzet története a mohácsi vészig.

A magyar történettel kapcsolatban, ennek ismertetésébe beleillesztve, az egyetemes történetből: a pápák és császárok küzdelme; — a keresztes háborúk (szerzetes és lovagvilág); — a városok, különösen az olasz város-államok a középkor végén.

Számтан és mértan. Heti 2 órán. *a) Számтан.* A II. osztályban tanultak ismételése. Hármasszabálybeli feladatok megoldása aránylattal. Egyszerű és összetett arányos osztás. Százalékszámítás: sulyszámítás, skontó, rabatt, alkuszdi-jutalék, nyereség s veszteség, biztosítási díj. Arany és ezüst számítás. Éremszámítás: a legfontosabb pénzrendszerek, az érmek egyenértéke és árfolyamértéke.

A feladatok tárgyköre főleg: a család háztartása; a tanuló előtt ismertebb gazdasági, kereskedelmi és állami élet egyszerűbb viszonyai; a statisztika és földrajz megfelelő adatai.

b) Mértan. Egyenesvonalu idomok területe; síklapu testek felszíne és térfogata. Pythagorasz tantétele. Síklapu testek: kocka, hasáb és gúla felülete és térfogata. Az I. és II. oszt.-ban tanultak ismételése, idomok szerkesztésével.

Vegytan, ásványtan és földtan. Heti 3 órán *Legszükségesebb*

alapismeretek az ásványtan és vegytanhoz. Természet, testek, anyag, ásvány, közet. Tömeg, parány. Halmazállapot. Súly. Tulajdonságok és tünetmenyek. A vegytan és ásványtan köre, célja, módszere. Szétbontás és összetevés. Elemek, vegyületek. A levegő, víz és alkotó részeik. Égés, sav, alkáli, só. Paránysúly, ált. súlyviszonyok törvénye. A vegytan fejlődési története. Konyhasó: előfordulási viszonyok és alakok, szövet, szín, átlátszóság, fény, keménység, karc, hasadás, törés, oldódás, jegecedés, iz, lángfestés, olvadás, alkotórészek, előállítás, haszn, lelőhely. — Chlor, sósav. Vegyrokonság. Jód, brom, fluor, folyosav, üvegetetés. Kén, kénssav, kénsav, kénhydrogén. Kőszén. Grafit Gyémánt. Szén-sav, szénéleg, szénkéneg. Salétromok, salétromsav, pokolkő, fényképezés. Szalamiasó, ammoniák, ammoniumgyök. A nitrogén körútja a természetben. Foszfór. Gyújtógyártás. Kvarc, ékkövek, opál, üveggyártás. Bór, bórsav. Arsen, arsenessav és arsenartalmu ércek. Natrium, natronlug, szóda, glaubersó, antichlor, chilisalétrom, salétromkészítés és átalakítás cserebomlással, borax. Kálium, kálilug, hamuzsir, clorsavas kálium. Robbanó keverékek. Mész, szódavizgyártás, márga, vizalatti mész, kréta, gipsz, chlormész, fehérítés, foszforsavas mész, folyópát. Barium, sulypát. Magnesium, keserűs, dolomit, steatit, tajték. Aluminium, drágakövek. Agyagok, edénykészítés, csillám, amfiból, augit. Vas és ércei, vasgálic. Mangan, barnakő. Cobalt. Nickel. Réz és ércei, rézgálic, szénsavas réz. Zink és ércei, fehér-gálic. Ón. Ólom és ércei, óloméleg, glét, minium, Antimon. Antimonit. Bizmut. Ötvények. Ezüst és ércei; ötvényezés. Arany és ötvényezése. Platina. Higany. Az ásványok tulajdonságainak csoportosítása. Fontosabb közetek. Közetek képződése, a föld felszínének változásai és ezek tényezői (víz, levegő, vulkáni tünetmenyek, szerves lények). A föld rövid története. Szerves vegyületek. A növény táplálkozása (asszimilálás). A szerves vegyületek bomlása: rothadás, korhadás, szárazleparlás. Világító-gáz gyártása, mocsárgáz, acetylen, chloroform. A láng. Kőszénkátrány, — petroleum — és ismételt lepárlási termékeik. Sejtanyag, kollodium, lögyapot, papirgyártás. Keményítő, dextrin, mézgák. Cukrok. Szesz-es erjedés. Szesz-es italok és alkoholok, kenyérkészítés. Étherek, karbolsav, glicerin, dinamit. Ecétgyártás, ecet-sav, ecetsavas réz; — ólom. Fontosabb szerves savak és sóik, cserzés, zsírok, olajok, zsírsavak, szappan és gyertyakészítés. Ciankálium, kéksav, sárga és vörösvér-lugsó. Fontosabb szerves alkáli. Festő-anyagok, szövet-festés. Illó olajok, illatszerek. Fontosabb gyanták és balzsamok, kaucsuk, és guttapercha. Fehérjefélék. Tápanyagok, tápszerek és azok konzerválása. Ugy az alapismeretek, mint az elemek és vegyületeik kísérletezés és szemléltetés útján közöltettek. Mindegyik ásványt úgy tanítatott, mint

a konyhasó, — összes tulajdonságaiknak szabályszerű sorrendben való leírásával.

Rajz. Heti 2 órán. Térformák rajzolása a távlati eltávozásoknak és a fontosabb megvilágítási jelenségeknek visszatásával, főként nagyméretű forgási és szögletes testek után, szemlélet alapján. Tehetségesebb növendékek e mellett megkezdhetik a természetből vett tárgyaknak árnyékos és színes ábrázolását is. Időnként a szemlélteteknek emlékezetből való rajzolása.

Sikdiszítési motívumoknak alakítása, adott sikidomok diszítése színezéssel.

Női kézimunka. Heti 3 óra. A fehérneműek készítéséhez szükséges mértékvétel, elmélet gyakorlattal egyesítve. Szabásrajzok készítése. Egyszerű női ing, hálókabát és nadrág fehérhimzéssel és horgolással diszítve; mindhárom kézivarrással.

Ének. Heti 1 órán. — Hangképző, hangjegyolvasási s hangtalálási gyakorlatok: *a)* a hanglétra-képzés módja; példaképen 1—2, leggyakrabban előforduló s legközönségesebb kemény és lágy létranem s ezeknek könnyebb létraszerű hangközei; a tanult létranemek jelzési módja.

b) Az időegység hármas osztása; a magyar ritmus szokottabb képletei; a méretegység idejének (a temponak) módosulásai.

c) A hangerőnek kisebb dallami részletekre kiterjedő változásai.

d) Kétszólamú dalok. — Áthelyezési (transzponálási) gyakorlatok. Válogatott szemelvények éneklése.

Testgyakorlás. Heti 2 órán. Az I. II. osztály anyagának ismétlése mellett: *a)* Kettős sorokba való fordulás. Járás közben kettős, hármas és négyes sorokba való fejlődés, fordulatok és kanyarodások.

b) Tagszabadgyakorlatok mindenféle összeköttetésben, járási és szökdelési gyakorlattal. Botgyakorlatok. Bibic- és csuszószökdelés. Hintázó és bölcsőjárás énekkel. A műjárások fölvetve a rendes lépésekkel.

c) Ugrás és szaladás az ugrószekrényeken át. Egyszerű ugrás különösen a test tartására ügyelve. Gyűrűhintán; rövid hintázás, fordulattal függőtámasz. Függésben körzés és lóbálás. Vízirányos létrán függeszkedés lengéssel előre és oldal. Függéscsere. Rézsutos létrán gyakorlatok függő állásban és függeszkedés fel- és lefelé. Lebegő gerendán: műjárások az egyszerű lebegőjárás s a rézsutosan felállított gerendán. Fel- és leugrások. Lengő kötélén: átszaladás fordulattal, átugrás. Korláton: gyakorlatok melső, hátsó és oldalt támfekvésben, fel- és alkarfüggésben.

IV. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. Heti 4 órán. A költői műfajok ismertetése. A magyar irodalom fejlődésének rövid átnézete, a jelesebb magyar írók bemutatásával. A tárgyalt olvasmányok alapján az ütemes és időmértékes verselés főbb formái. Szavalás.

Írásbeli dolgozatok: 1. Tollbamondás. 2. A szüret leírása. 3. A pogány magyarok műveltsége. 4. Az „Erdei lak” című költemény átalakítása. 5. Tárgyalt olvasmányok alapján a csodás elem. 6. Hun monda. 7. Tollbamondás. 8. A tél leírása. 9. A testi nevelés fontossága. 10. Coriolan rövid tartalma. 11. A török és kuruc világ vége. 12. A hajcsövességen alapuló tünemények leírása. 13. A légáramlatok kára és haszna. 14. Egy közmondás értelmezése. 15. A hazai fürdők.

Német nyelv. Heti 3 órán. Szép és értelmes olvasás. Az előző osztályokban szerzett alak és mondattani ismeretek ismételése és azok kibővítése elemzés alapján. Az összetett mondat; a mondat sorozat és mondat szerkezet viszonya. A mellékmondatok összevonása. A többszörösen összetett és körmondat. Szóképzés. Hasonhangzású és rokonértelmű szavak; képleges kifejezések. Közmondások értelmezése. A helyesírás gyakorlása.

Fordítási gyakorlatok szöszedet kapcsán. Válogatott prózai és költői olvasmányok alaki és tárgyi fejtegetése, tekintettel a magyar órákon kezelt egyes műfajokra. Az olvasottak tartalmának szabadon való elmondása. Szavalás.

Írásbeli dolgozatok: 1. Tollbamondás. „Eigene Arbeit.” 2. Fordítás. A róka és gólya. 3. Adott mondatok csoportosítása. (Tő-, bővített-, összevont- és összetett mondat. 4. Die kluge Krähe. Reproductio. 5. Kapcsolatos, ellentétes és okadó mondatviszonnyal bíró mondatok alkotása. 6. Tollbamondás. Sokrates. 7. Fordítás. Kedves Szüleim! 8. Főnévi-, jelző- és határozói mellékmondatok szerkesztése. 9. Tollbamondás. Kaiser Karl in der Schule. 10. Adott példák alapján a mellékmondat rövidítése. 11. Átalakítás. Eintracht. 12. Fordítás. A nyul. 13. Leírás. Der Frühling. 14. Tollbamondás. Hasonhangzású szavak mondatcsoportokban. 15. Képleges kifejezések alkalmazása. 16. Fordítás. Milyen a lelkiismeret? 17. Közmondások értelmezése.

Történelem. Heti 3 órán. A magyar nemzet története a mohácsi vésztől maig. A magyar történettel kapcsolatban, ennek ismertetésébe beleillesztve, az egyetemes történetből: a tengerentúli fölfedezések; — a renaissance művészetének virágzása; — a reformáció; — a Habsburg-ház világhatalma (V. Károly, II. Fülöp); a harmincéves háború; — XIV. Lajos és a francia műveltség; — a francia forradalom és

Napoleon; a gazdasági élet átalakulása a XIX. sz. első felében. Befejezésül: Magyarország alkotmánya, a legfontosabb és legszükségesebb tudnivalókra szorítkozva.

A főbb korszakok jellemzése, a műveltségnek, a társadalmi állapotoknak s ezek körében a nők helyzetének ismertetése.

Számtan és mértan. Heti 2 órán. *a) Számtan.* A III. osztály anyagának ismételése. A kamatszámítás. Értékpapírok számítása. A váltó és leszámítolása. A feladatok tárgyköre főleg: a kereskedelmi és állami életben előforduló egyszerűbb viszonyok; a takarékpénztárak és bankok némely számítása (takarékbetétek, értékpapírszámítás).

b) Mértan. A kör kerülete és területe; a kúp, henger és a gömb felszíne és térfogata.

Természettan. Heti 3 órán. Alapfogalmak: Természet, test, anyag, tulajdonság, tűnemény, a term.-tan köre, célja és módszere. Halmaz-állapot, Tömecks-erők. A szilárd testek fajtái. Erősség. Tapadás, hajcsővesség. Ált. tulajdonságok. Nehézségi erő, ált. nehézkedés, súly, faj súly, tömörség, súlypont, egyensúly. Mozgás, sebesség. Erők és azok működése, mérése. Szabadesés, hajlítás. Inga, Röperő. A mozgás akadályai. Egyszerű gépek. A folyadékok tulajdonságai, felszínképződés, árapály, nyomása, felhajtó erő, uszás, Archimides törvénye, faj súly és sűrűség meghatározása. Közlekedő edények, források, szökőkutak. A légnemű testek tulajdonsága. Légnyomás, légsúlymérés. A levegő sűrítése, ritkítása s az ezeken alapuló készülékek. Léghajózás. A hő fogalma és forrásai, hatása a térfogatra. Hőmérők. Halmaz-állapot változás: olvadás, párolgás, forrás, fagyás. Lekötött és kiszabaduló meleg. Telített gőz. Gőzgépek. Hőközlés: vezetés, sugárzás. Áramlás. Légáramlatok. A körlég páratartalma, nedvmérők. Légköri csapadékok. A fény keletkezése, terjedése. Árnyék, nap és holdfogyatkozás. A fény erőssége és mérése, visszaverődése, tükrök, fénytörés, teljes visszaverődés, légtükrözés. Hasáb, a testek színe, szivárvány. Lencsék, fénytani készülékek. Nagyító, górcső, távcsövek, sötét kamra, bűvös lámpa, szem és látás, stereoskop. A hang keletkezése, nemei, terjedése, visszaverődése, erőssége, magasság és jelleg. Hangszerek. Fül és hallás. Delejesség. A villamosság alaptűneményei, megosztás, feszültség. Villamos gépek. Leydeni palack. Légköri villamosság, villámhárító. Villámáram és hatásai. Elemek. Villamindítás. Villamos készülékek. Mindezek kísérlet és szemléltetés alapján közöltek s csak a legfontosabb tűnemények és törvények megértéséhez szükséges terjedelemben. A csillagászati és fizikai földrajz elemei: Égitestek. Láthatár. Tetőpont, talppont. Világtájak. Délvonal, délkör. A föld

alakja és nagysága. Ég- és földtengely. Egyenlítő, párhuzamos- és délkörök. Földrajzi szélesség és hosszúság. Az égboltozat látszólagos mozgása. A föld forgása nappal és éjjel. Napórai nap, csillagnap. Helyi idő. A nap látsz. útja. Állatöv. A föld keringése, a pálya alakja. A földtengely hajlása. Nappalok- és éjjelek hossza. Földövek, évszakok. A hold távolsága és méretei, keringése, forgása. Időszámítás, naptár. Naprendszer. Állócsillagok, csillaghalmazok, hullócsillagok, üstökösök.

Egészségtan. Heti 2 órán. Az egészség és betegség fogalma.

I. Az emberi test ismertetése szemléleti alapon. A sejtek, mint a szerves lények alkotó elemei, a sejtek életműködései. — A mozgás szervei: a csont- és izomrendszer. — A bőr és a nyálkahártyák. — A táplálkozás szervei: az emésztő csatorna; vér és nyirok s keringésük. A lélegzés, a beszéd szervével. — Az érzés és az érzékszervek; a középponti idegrendszer. — Az ember a különböző életkorban; az élet tartama.

II. Az egészség fenntartására vonatkozó ismeretek. A táplálkozás szükségessége és feladata. A tápláló anyagok és szerek. A különböző állati, növényi és ásványi táplálószer, úgyszintén az élvezeti szerek és hatásuk az ember egészségére. Hamisításuk.

A táplálék elkészítése a különböző kornak megfelelően, különös tekintettel a csecsemő és gyermek táplálására. A táplálék mennyisége és kielégítő volta. A vegyes táplálkozás szükségessége, a friss élelmi szerek fontossága. Az evőeszközök.

A lakás fontossága és hatása az egészségre. A talaj, a lakóház építése és berendezése; a lakás megválasztása. A lakás tisztántartása, szellőzése, fűtés, természetes és mesterséges megvilágítása.

A ruházkodás, tekintettel az időjárásra. A különböző ruhaszövetek és ruhanemek hatása az egészségre (tulságos és korai fűzés, rossz cipő, szoros ruhák stb.)

A test fejlesztése és ápolása a különböző életkorban, főleg a gyermekkorban a bőr, az izomrendszer, az érzékszervek, az agy munkájára való tekintettel. Párhuzam a testi és szellemi munka között. Pihenés, szórakozás és alvás.

III. A betegségek ellen való védekezés. A betegségek okai: öröklés és hajlam, megerőltetés, meghülés, fertőző bajok, balesetek, mérgezések. Egyes foglalkozásokból eredő megbetegedések, különös tekintettel a nő munkájára.

A fertőző betegségek oka (bakteriumok és ázalékok) és terjedése az egyes nevezetesebb fertőző betegségekkel kapcsolatban, különös tekintettel a gyermekkorban előfordulóakra. Küzdelem a fertőző betegségek ellen.

A beteg ápolása, nevezetesen a beteg gyermek ápolása s a nő hivatása az ápolás terén. A kuruzslás. A kórházak stb. haszna és szükségessége.

A balesetek és sérülések a mindennapi életben, különösen a gyermekkorban. A gyakoribb mérgezések (bővebben a szesz- és dohánymérgezés). A balesetek és mérgezések elhárítása és első kezelése. Házi gyógyszerár.

Háztartási és nevelési ismeretek. Heti 2 órán. Tájékozódás a nő feladatairól, egyfelől a háztartás, másfelől a gyermeknevelés terén, beszélgetések alakjában.

Ismeretek a háztartás köréből. Az otthon és a család. — A háztartás berendezése. A vagyon és jövedelem. A háztartás kiadásai és a költségvetés. A nő házi munkásságának anyagi, szellemi és erkölcsi értéke.

A lakás. A lakóház megválasztása, beosztása, berendezése, tisztántartása és csinosítása. A lakás mellékhelyiségei: a cselédszoba, konyha, kamra, pince, padlás stb. A kert (esetleg könnyebb kerti munkák gyakorlása). Háztartási edények és eszközök. — Fűtés és világítás gazdasági szempontból.

Az ételmezés. A tápláló szerek értéke, mennyisége, helyes és izletes elkészítése (amennyiben lehetséges, gyakorlatilag). Az ételsor, a tálalás, a terítés és felszolgálat. A piac. Az élelmiszerek beszerzése és eltartása.

A ruházat. A felső ruhák. A fehérneműk. A ruházat beszerzése, elkészítése és megóvása gazdasági és esztétikai szempontból. A mosás és vasalás.

Takarékosság a háztartásban (idő, pénz, élelem, ruházat) és mértéktartás a szórakozásban. — Munkamegosztás a családban. — A cselédség és a napszámosok.

Ismeretek a nevelés köréből. Az ápolás (testi nevelés) feladatai. Munka és pihenés. Üdülés és szórakozás. Játék. — Az alkalmoszerű oktatás tényezői: mese, olvasmány, társalgás. — Teendők az erkölcsi nevelés köréből: a szorgalom, kötelességtudás, igazmondás, engedelmesség erényeinek, a vallásos és hazafias érületnek meggyökereztetése és ápolása. Gyakorlati utmutatások a gyermekekkel való bánásmódra: szoktatás, példa, parancs és tilalom, jutalom és büntetés, felügyelet.

A szülők és gyámok erkölcsi és törvényes kötelességei a gyermekek iskoláztatása tekintetében. — A család és az iskola együttműködésének szükségessége; a játszótársak és társadalom befolyása. — Az életpálya megválasztása. — A jól nevelt ember jellemvonásai. — A

nevelés munkájának családot, társadalmat és nemzetet összetartó fontossága.

Rajz. Heti 2 órán. a) Mértani rajz (régi tanterv). Ismétlés és gyakorlás. Távlati rajzolás az egyenes vonalak, síklapok és egyszerű szögletes testeknek.

b) Szabadkézi rajz (új tanterv). Növények, gyümölcs, virág, gyümölcs festése természet után. Tervezések: szegély, párna, tálcakendő stb. Használati tárgyak: láda, zsámoly, szék stb., továbbá kancsók stb. rajzolása és festése.

Női kézimunka. Heti 3 órán. Egyszerű felső ruha szabása és varrása mértékvétel alapján. Színes himzés és szabadon választható finomabb munkák olcsóbb anyagokból; kisebb kézimunkák montírozása.

A kézimunkákon alkalmazott rajzokban és diszítésekben első sorban magyar művészi motívumok használatnak.

Ének. Heti 1 órán. A megelőző oszt. elméleti anyagának összefoglalása. Technikai gyakorlatok: a) létranemek rendszere.

b) Az időegység négyes osztása s az ebből eredő értéknövelések; szünetek; összetett és vegyes ütemfajok; a magyar ritmus változatosabb képletei.

c) A hangerő módosulásainak változatosabb formái. Válogatott szemelvények 2 és 3 szólamban. Karének.

Testgyakorlat. Heti 1 órán. A III. osztály anyaga nagyobb kiterjedésben és nehezebb összeköttetésben. A testgyakorlás tanításából kifolyó utasítások a gyakorlati életre.

VI.

A TANULÓK NÉVSORA.

I. A. és B. OSZTÁLY.

Antl Blanka	F.-mocsolád	Kovács Julia	Kaposvár
Bakonyi Mária	Kaposvár	Kovács Klára	"
Bárány Julia	"	Kupics Emilia	Kiskorpád
Bárdos Irma	"	Lajpczig Margit	Józsefmajor
Barta Margit	"	Magasi Elvira	Kaposvár
Bénics Mária	"	Magistris Emma	"
Berger Piroska	Simontornya	Magistris Imma.	"
Bódy Erzsí	Murakirály	Matzkó Erzsí	Szakcs
Boháts Gizella	Kaposvár	Mayer Ida	Böhönye
Bók Margit	"	Mihály Janka	Várda
Csörsz Ilona	"	Molnár Angyalka	Kaposvár
Dégly Mária	"	Móricz Mária	Dombóvár
Dobos Margit	"	Müller Anna	Kaposvár
Engel Jolán	Amerika	Palásthy Ibolyka	"
Finta Irén	Kaposvár	Papp Etelka	"
Gajdy Margit	"	Przybilla Irén	"
Galamb Katalin	"	Révész Aranka	"
Galamb Margit	"	Ring Sarolta	"
Gross Magdolna	"	Sághy Mária	"
Hajnal Mária	"	Schulze Margit	"
Halmos Erzsí	"	Simon Klára	"
Hausner Margit	Somogyszob	Sipőcz Irén	Ptasztmihály
Hayden Erzsí	Kaposvár	Somogyi Etelka	Kaposvár
Hegyi Katalin	"	Tóth Irén	"
Hermann Margit	"	Vadász Irén	"
Járos Anna	"	Viszt Szidonia	"
Jurcza Gizella	"	Wagner Mari	"
Kántor Róza	Magyaregres	Waréka Emma	"
Kéri Ella	Kaposvár	Weil Olga	"
Kolosvári Ilona	"	Weisz Mari	"

Osztályoztatott: 60 tanuló.

Pótvizsgát tehetnek: Boncz Katalin, Galamb Erzsí, Móricz Mária Kaposvár.

Kimaradtak: Agid Olga, Beck Erzsí, Blum Janka, Földes Margit, Herboly Ilona, Lengyel Sarolta, Nécsey Eszter, Sohr Irén, Turbéki Margit, Weisz Margit.

Beiratott összesen: 73 tanuló.

Javíthat: 10 tanuló. Ismétélhet: 7 tanuló. Fölléphet a II. osztályba: 43 tanuló. Pótvizsgát tehet: 3 tanuló. Kimaradt: 10 tanuló.

Vizsgára nem állott rendkívüli tanulók: Biró Ella, Móricz Irén, Móricz Margit, Stern Józsa,

II. A. és B. OSZTÁLY.

Agid Szidónia	Neu-Bilek	Orel Aranka	Kaposvár
Auerhamer Márta	Felsőleperd	Palatinus Róza	"
Babóchay Alexa.	Kaposvár	Pleheisz Irma	Kaposfüred
Berger Irma	Simontornya	Pollák Ilona	Drávapálfalva
Berger Klára	Kaposvár	Ring Jolán	Kaposvár
Bosnyák Judit	"	Rosenberg Erzsi	Kadarkut
Braun Anna	"	Sághy Johanna	Kaposvár
Francz Mária	"	Schlägel Irma	"
Freund Lilli	Budapest	Schleining Margit	"
Friedman Róza	Kaposvár	Schlotter Karolin	"
Fürst Margit	"	Schmideg Ilona	Várpalota
Glós Gizella	"	Schór Mária	Felsőnyék
Haidekker Erzsi	"	Schwarz Erzsi	Kaposvár
Haizler Anna	"	Schwarz Margit	"
Hlavathy Amália	"	Seidl Ida	"
Kacskovics Gabr.	"	Simon Emilia	"
Kaiser Rózsa	"	Simon Mariska	"
Kertész Erzsi	"	Simon Paula	"
Klaszek Etel	"	Sprenger Mária	"
Kovács Ida	"	Streit Julia	"
Köpe Klára	"	Szabó Ilona	"
Kundicz Erzsi	"	Szabó Piroska	"
Lengyel Ilona	"	Szén Erzsi	"
Ligeti Rózsa	Marczali	Szendrődy Flóra	"
Löbl Erzsi	Kaposvár	Tankovits Mariska	"
Lukács Ferike	"	Tautner Ilona	"
Lukács Irén	"	Ujváry Jolán	"
Okos Margit	"	Ungár Irén	"
Oláh Judit	"	Weisz Erzsi	Gyalán

Osztályoztatott: 58 tanuló.

Pótvizsgát tehet: Friedrich Margit.

Kimaradtak: Cziff Mária, Fischer Dóra, Kardos Lidia, Lonkai Gizella, Németh Erzsi, Simicz Irén.

Beiratott összesen: 65 tanuló.

Javithat: 11 tanuló. Ismétélhet: 3 tanuló. Fölléphet a III. osztályba: 44 tanuló. Pótvizsgát tehet: 1 tanuló. Kimaradt: 6 tanuló.

III. OSZTÁLY.

Blum Rózsa	Kaposvár	Mautner Anna	Kaposvár
Boncz Jolán	"	Mayer Paula	Böhönye
Divald Stefánia	"	Polgár Erzsi	Kaposvár
Engel Vilma	Amerika	Rözge Margit	Pécs
Fekete Erzsi	Kaposvár	Schönberger Adél	Kaposvár
Fekete Sára	Benczeerdő	Sebestyén Irén	"
Fraszt Anna	Kaposvár	Seidl Róza	"
Fürst Erzsi	"	Simonfay Ilona	Somogyszil
Fürst Rózsa	"	Siposs Cs. Jolán	Kaposvár
Graef Ilona	"	Sóhr Irén	"
Gulyás Olga	"	Strém Ilona	"
Hónig Margit	"	Szczerbowski M.	"
Jurasich Karolin	"	Szenes Olga	"
Kiss Erzsi	"	Szép Roza	Páprágy
Kovács Margit	Kisasszond	Takács Sári	Kaposvár
Krausz Erzsi	Igal	Ujváry Irma	"
Latka Katalin	Kaposvár	Weisz Erzsi	"
Löcser Sarolta	"		

Osztályoztatott: 35 tanuló.

Pótvizsgát tehetnek: Klein Regina, Sulczér Ella.

Kimaradtak: Schwarz Erzsi, Sóhr Margit, Weisz Katalin.

Beiratott összesen: 40 tanuló.

Javíthat: 7 tanuló. Ismétélhet: 1 tanuló. Fölléphet a IV. osztályba: 27 tanuló. Pótvizsgát tehet: 2 tanuló. Kimaradt: 3 tanuló.

IV. OSZTÁLY.

Baán Margit	Kaposvár	Krausz Rózsa	Gige
Balog Mária	Nágocs	Kun Paula	Kaposvár
Beck Irén	Kaposvár	Lengyel Margit	"
Bodor Alice	Karád	Márkus Irén	"
Bosnyák Jolán	Kaposvár	Mayer Irma	"
Eperjessy Erzsi	"	Nemes Gizella	"
Fábos Lidia	"	Plachner Emilia	"
Fleiner Ida	"	Prilisauer Piroska	"
Fleiner Sarolta	"	Pruckner Erzsi	"
Fleischman Szid.	"	Radó Klára	Hosszupályi
Fodor Ilona	"	Regöczy Ilona	Kaposfüred
Franyeczky Irma	"	Römy Anna	F.-mocsolád
Gara Margit	"	Rosenberg Ilona	Kaposvár
Halda Olga	"	Schubert Irma	"
Hamp Irén	"	Sóhr Jolán	"
Hegyi Irén	"	Somogyi Margit	"
Horváth Sarolta	"	Streit Mariska	"
Kelemen Marián	"	Takács Ilona	"
Keleti Ilona	"	Tóth Jolán	"
Klimsa Jolán	"	Vághó Karolin	"
Kocsis Mária	"	Viszay Flóra	Patza
Kopp Olga	Boldogasszonyfa	Weisz Margit	Kaposvár
Krausz Piroska	Bacs		

Osztályoztatott: 45 tanuló.

Pótvizsgát tehet: Szabó Sarolta.

Beiratott összesen: 46 tanuló.

Javitóvizsgát tehet: 4 tanuló. Felsőbb intézetbe vagy tanfolyamokra mehet: 41 tanuló

Pótvizsgát tehet: 1 tanuló.

MAGÁNTANULÓK.

<i>I. osztály.</i>		<i>II. osztály.</i>	
Horváth Mariska	Kaposvár	Plander Anna	Mernye
Pollák Margit	Osztopán	<i>IV. osztály.</i>	
Tóth Eszter	Kaposvár	Strém Ella	Kaposvár
Varga Irén	Attala	Varga Margit	Attala

Osztályoztatott: 7 tanuló.

Felléphet a felsőbb osztályba: 5 tanuló. Javíthat: 2 tanuló.

ÖSSZEGEZÉS.

Beíratott összesen	231 tanuló
Kimaradt	19 tanuló
Osztályoztatott	205 tanuló
Pótvizsgát tehet	7 tanuló
*	
Javíthat	34 tanuló
Ismételhet	11 tanuló
Felsőbb osztályba léphet	160 tanuló

VII.
STATISZTIKAI ADATOK.

A) Általános áttekintés.

I. A tanulók számának alakulása	Rendes tanulók					Magántanulók					Összesen
	I.	II.	III.	IV.	össze- sen	I.	II.	III.	IV.	össze- sen	
Beiratott az év elején	72	64	38	46	220	4	1	—	2	7	227
Évközben jött	1	1	2	—	4	—	—	—	—	—	4
Összesen :	73	65	40	46	224	4	1	—	2	7	231
Kimaradt	10	6	3	—	19	—	—	—	—	—	19
Tanulók száma az év végén	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212
Vizsgálatot nem tettek (Pót- vizsgát tehetnek)	3	1	2	1	7	—	—	—	—	—	7
Osztályoztatott	60	58	35	45	198	4	1	—	2	7	205

II. A szülők társadalmi állása	Rendes tanulók az isk. év végén					Vizsgát tett magántanulók					Összesen	Kimaradt	Összesen
	I.	II.	III.	IV.	össze- sen	I.	II.	III.	IV.	össze- sen			
a) Östermelő :													
Nagybirtokos vagy bérlő	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1	2
Középbirtokos vagy bérlő	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	2	—	2
Kisbirtokos vagy bérlő	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Kisbirtokos vagy bérlő — nap- számos	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	2	1	3
Kertész, halász, állattenyésztő, feles, majoros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gazdasági tisztviselő	5	2	3	2	12	—	—	—	—	—	12	—	12
Egyéb segédszemély	1	—	1	—	2	—	1	—	—	1	3	—	3
b) Iparos vagy bányász :													
Nagyiparos	1	6	1	5	13	1	—	—	1	2	15	2	17
Kisiparos	7	10	3	4	24	1	—	—	—	1	25	1	26
Ipari tisztviselő	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3
Egyéb segédszemély	4	3	—	2	9	—	—	—	—	—	9	3	12
c) Kereskedő, vállalkozó : (hitelügyekkel és közlekedéssel fogl.)													
Nagykereskedő vagy vállalkozó	3	2	3	1	9	—	—	—	1	1	10	1	11
Kiskereskedő vagy vállalkozó	4	5	4	4	17	1	—	—	—	1	18	1	19
Keresk. vagy közl. tisztviselő	4	5	3	6	18	—	—	—	—	—	18	—	18
Egyéb segédszemély	9	4	2	2	17	—	—	—	—	—	17	—	17

II. A szülők társadalmi állása	Rendes tanulók az isk. év végén					Vizsgát tett magántanulók					Összesen	Kimaradt	Összesen
	I.	II.	III.	IV.	össze- sen	I.	II.	III.	IV.	össze- sen			
d) Közzolgálatbeli és másféle értelmiségi:													
Köztisztviselő (áll., várm., közs., egyházi) vagy közhivatalban alkalmazott díjnok	6	9	3	8	26	—	—	—	—	—	26	5	31
Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész stb.) önálló, tisztviselő vagy díjnok	4	6	3	5	18	—	—	—	—	—	18	2	20
Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt vagy szolga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Katonatiszt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Katonaaltiszt	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
e) Különböző vagy közelebbről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1
f) Nyugdíjas vagy jövedelméből élő	10	5	8	4	27	—	—	—	—	—	27	2	29
g) Magánzó, eltartásos	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
h) Egyéb vagy ismeretlen foglalkozású	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2
Árvaházi, szeretetházi tanulók	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen:	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212	19	231
III. Illetőség.													
Helybeli	50	48	29	36	163	2	—	—	1	3	166	12	178
Somogymegyei	7	5	5	8	25	2	1	—	1	4	29	3	32
Más megyéből	6	6	3	2	17	—	—	—	—	—	17	4	21
Összesen:	63	69	37	46	205	4	1	—	2	7	212	19	231
(IV. Életkor beiratáskor 1910. IX. 1.)													
10 éves, született 1900	20	—	—	—	20	1	—	—	—	1	21	4	25
11 „ „ 1899	27	29	—	—	56	1	1	—	—	2	58	6	64
12 „ „ 1898	11	22	16	—	49	1	—	—	—	1	50	4	54
13 „ „ 1897	4	4	15	18	41	—	—	—	1	1	42	3	45
14 „ „ 1896	1	3	4	15	23	—	—	—	1	1	24	1	25
15 „ „ 1895	—	1	1	9	11	—	—	—	—	—	11	1	12
16 „ „ 1894	—	—	1	3	4	1	—	—	—	1	5	—	5
16 éven felül	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Összesen:	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212	10	231

A helybeliek közül	Rendes tanulók az isk. év végén					Vizsgát tett magántanulók					Összesen	Kimaradt	Összesen
	I.	II.	III.	IV.	össze- sen	I.	II.	III.	IV.	össze- sen			
Mindennapi tanköteles	39	24	—	—	63	—	—	—	—	—	63	5	68
Ismétlő tanköteles	11	24	29	27	91	1	—	—	1	2	93	7	100
Tanköteles koron felül	—	—	—	9	9	1	—	—	—	1	10	—	10
Összesen :	50	48	29	36	163	2	—	—	1	3	166	12	178
A vidékiek közül :													
Mindennapi tanköteles	8	5	—	—	13	2	1	—	—	3	16	5	21
Ismétlő tanköteles	5	6	8	6	25	—	—	—	1	1	26	2	28
Tanköteles koron felül	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	4	—	4
Összesen :	13	11	8	10	42	2	1	—	1	4	46	7	53
Összesen :													
Mindennapi tanköteles	47	29	—	—	76	2	1	—	—	3	79	10	89
Ismétlő tanköteles	16	29	35	33	113	1	—	—	2	3	116	8	124
Tanköteles koron felül	—	1	2	13	16	1	—	—	—	1	17	1	18
Összesen :	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212	19	231
V. Vallás.													
Római katolikus	42	30	16	25	113	2	1	—	1	4	117	8	125
Református	6	3	3	3	15	1	—	—	—	1	16	—	16
Ágostai evangélikus	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Izraelita	15	25	18	18	76	1	—	—	1	2	78	11	89
Összesen :	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212	19	231
VI. Anyanyelv.													
Magyar	62	57	36	45	200	4	1	—	2	7	207	19	226
Német	1	2	1	1	5	—	—	—	—	—	5	—	5
Összesen :	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212	19	231
VII. Nyelvismeret.													
Csak magyarul beszél	56	43	24	33	156	4	1	—	1	6	162	15	177
Magyarul és németül	5	15	11	11	42	—	—	—	1	1	43	3	46
Magyarul, németül és franciául	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	2	—	2
Magyarul, németül és horvátul	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Magyarul és horvátul	2	—	1	—	3	—	—	—	—	—	3	1	4
Magyarul és olaszul	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Összesen :	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212	19	231

VIII. Előtanulmány.	Rendes tanulók az isk. év végén					Vizsgát tett magántanulók					Összesen	Kimaradt	Összesen
	I.	II.	III.	IV.	Össze- sen	I.	II.	III.	IV.	Össze- sen			
Az alsóbb osztályból lépett fel	—	50	29	37	116	—	1	—	2	3	119	2	121
Javító vizsga után lépett fel	—	3	5	7	15	—	—	—	—	—	15	4	19
Osztályt ismételt	7	2	1	—	10	—	—	—	—	—	10	2	12
Más polgári iskolából jött	—	4	2	2	8	—	—	—	—	—	8	1	9
A helybeli áll. elemi iskolákból	23	—	—	—	23	2	—	—	—	2	25	4	29
A helybeli zárdai el. iskolából	16	—	—	—	16	—	—	—	—	—	16	—	16
A helybeli izr. elemi iskolából	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4	3	7
Vidéki elemi iskolákból	13	—	—	—	13	2	—	—	—	2	15	3	18
Összesen:	63	59	37	46	215	4	1	—	2	7	212	19	231
IX. Tandijfizetés.													
Fizető	54	53	28	41	176	4	1	—	2	7	183	18	201
Féltandij alól felmentve	9	6	9	5	29	—	—	—	—	—	29	1	30
Összesen:	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212	19	231
X. Iskolai tankönyvekkel ellátott részben vagy egészen													
	13	11	9	11	44	—	—	—	—	—	—	—	—
XI. Ifj. könyvtári forgalom.													
Hány heti kiosztás	24	17	12	12	65	—	—	—	—	—	—	—	—
Kiosztott könyvek száma	788	482	456	406	2132	—	—	—	—	—	—	—	—
XII. Ujraoltatott.													
Tanév elején az iskolában	45	15	11	—	71	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII. Mulasztások.													
Mulasztó tanulók száma	57	55	37	46	195	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyszer sem mulasztott	6	4	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Az ig. mulasztott órák száma	2782	2353	1287	2232	9654	—	—	—	—	—	—	—	—
Igazolatlan mulasztás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. A mulasztások oka.													
Toroklob	7	3	—	4	14	—	—	—	—	—	—	—	—
Difteritisz	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanyaró	1	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Vörheny	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Fültő mirigy daganat	4	—	4	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Vérszegénység	2	3	1	7	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Tüdőhurut	2	2	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Hashártyagyulladás	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisebb bajok és családi körülm.	31	28	15	28	102	—	—	—	—	—	—	—	—
Külön ünnepek	7	14	12	1	34	—	—	—	—	—	—	—	—
Orvosi eltiltás	1	5	4	3	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen:	57	55	37	46	195	—	—	—	—	—	—	—	—

XV. Felmentés.	Rendes tanulók az isk. év végén					Vizsgát tett magántanulók					Összesen	Kimaradt	Összesen
	I.	II.	III.	IV.	össze- sen	I.	II.	III.	IV.	össze- sen			
Női kézimunka alól	7	11	8	11	37	—	—	—	1	1	38	—	—
Szabadkézi rajz alól	5	10	5	4	24	—	—	—	1	1	25	—	—
Felmentett tanulók száma :	7	11	8	11	37	—	—	—	1	1	38	—	—
XVI. Magaviselet.													
Dicséretes	19	8	9	14	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Jó	25	24	14	24	90	—	—	—	—	—	—	—	—
Tűrhető	15	23	9	7	54	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabálytalan	1	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen :	60	58	35	45	198	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII. Előmenetel.	Rendes tanulók					Magántanulók					Összesen		
	I.	II.	III.	IV.	össze- sen	I.	II.	III.	IV.	össze- sen			
Általános kitünő	3	—	2	3	8	—	—	—	—	—	8		
„ jeles	5	6	3	7	21	1	—	—	1	2	23		
„ jó	14	15	15	15	59	1	1	—	1	3	62		
„ elégséges	21	23	7	16	67	—	—	—	—	—	67		
Kielégítő osztályzat összesen :	43	44	27	41	155	2	1	—	2	5	160		
Elégtelen 1 tantárgyból	5	3	5	2	15	1	—	—	—	1	16		
„ 2 „	1	4	1	2	8	1	—	—	—	1	9		
„ 3 „	4	4	1	—	9	—	—	—	—	—	9		
Javíthat összesen :	10	11	7	4	32	2	—	—	—	2	34		
Ismétlésre utaltatott	7	3	1	—	11	—	—	—	—	—	11		
Nem osztályoztatott (vizsgálatot nem tett)	3	1	2	1	7	—	—	—	—	—	7		
Összesen :	63	59	37	46	205	4	1	—	2	7	212		

B) A rendes tanulókra vonatkozó főbb adatok %-okban.

A rendes tanulók száma			Vallásuk				Illető- ségük		Előmenetelük								Összesen		
felvétetett	kimaradt*	osztályoztatott	római kath.	reform.	ág. ev.	izr.	helybeli	vidéki	általános kitünő	általános jeles	általános jó	általános elégséges	elégtelen 1 tárgyból	elégtelen 2 tárgyból	elégtelen 3 tárgyból	ismétlésre utasított	felsőbb osztályba léphet	javító vizsgátot tehet	osztályt ismételhet
224	19 8·5%	198 88·4%	121 54%	15 6·7%	1	87 38·8%	175 78%	49 22%	8 4%	21 10%	59 30%	67 34%	15 8%	8 4%	9 4%	11 6%	155 78%	32 16·5%	11 5·5%

* A betegség miatt pótvizsgára utalt 7 tanulót nem számítva. (3·1%)

C) A tanulás eredményének kimutatása.

RENDES TANULÓK.

Osztály	Az osztályozott tanulók száma	Érdemjegyek	T a n t á r g y a k														Észrevételei		
			Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Állattan és növénytan	Vegy- és ásv.-tan	Természettan	Élet- és egészség-tani ismeretek	Háztartási és nevelési ismeretek	Számítás és mértan	Szabadkézi rajz	Szépírás	Női kézimunka		Ének	Testgyakorlat
I.	60 rendes tanuló	1 2 3 4 5	18 11 23 8 —	7 7 20 18 8	2 6 6 33 13	— — — — —	4 12 18 16 10	5 6 19 26 4	— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —	3 3 9 33 12	3 10 29 13 —	4 15 34 8 —	5 20 17 11 —	10 12 34 4 —	4 12 31 13 —	Szabadkézi rajz alól 5 — nőimunka alól 7 tan. felmentve.
II.	58 rendes tanuló	1 2 3 4 5	9 18 24 8 —	3 12 20 22 1	2 4 22 22 8	— — — — —	2 13 8 29 6	1 6 14 29 8	— — — — —	— — — — —	— — — — —	— — — — —	1 4 14 28 12	3 17 20 8 —	2 22 27 7 —	15 12 16 7 —	8 16 29 5 —	6 8 32 12 —	Szabadkézi rajz alól 10 — nőimunka alól 11 tan. felmentve.
III.	35 rendes tanuló	1 2 3 4 5	11 10 12 2 —	4 5 18 6 2	3 7 10 12 3	5 10 12 6 2	3 5 10 15 2	— — — — —	2 4 20 7 2	— — — — —	— — — — —	— — — — —	1 — 11 18 5	2 12 14 2 —	— — — — —	7 8 9 3 —	7 14 11 3 —	— — — — —	Szabadkézi rajz alól 5 — nőimunka alól 8 tan. felmentve.
IV.	45 rendes tanuló	1 2 3 4 5	11 14 15 5 —	7 11 13 14 —	3 7 18 14 —	9 11 16 19 —	— — — — —	— — — — —	— — — — —	6 7 17 15 2	6 12 23 4 —	8 8 17 12 —	4 5 13 23 —	3 17 16 5 —	— — — — —	7 12 11 4 —	10 23 9 3 —	— — — — —	Szabadkézi rajz alól 5 — nőimunka alól 11 tan. felmentve.

VIII.

K I M U T A T Á S

az 1910—1911. tanévben készített női kézimunkákról.

Osztály	Hány tanuló	Készített darabok száma	Anyag		Munka		Összes érték		Jegyzet
			é r t é k e						
			K	f.	K	f.	K	f.	
I. A.	28	72	164	05	250	—	414	05	1 tanuló felmentve
I. B.	25	50	100	50	111	—	211	50	6 tanuló felmentve
II. A.	26	81	179	84	226	—	405	84	4 tanuló felmentve
II. B.	21	69	137	32	230	—	367	32	7 tanuló felmentve
III.	27	91	279	—	351	—	630	—	8 tanuló felmentve
IV.	35	42	432	—	720	—	1152	—	11 tan. felmentve
Összesen:	162	405	1292	71	1888	—	3180	71	37 tan. felmentve

IX.

A szülők tájékoztatása.

A) Rendes tanulókra nézve.

Az iskolai év szeptember 1-től a következő év június hó végeig tart. A tanulók felvétele és beírása szeptember hó első napjaiban esz-
közlendő.

Rendes tanulók felvétele. *A polg. leányisk.* I. osztályába csak oly tanuló vétetik fel: *a)* ki életének legalább 10. évét betöltötte; *b)* kinek az elemi iskola negyedik osztálya számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassága van s ebbeli ismereteit elemi iskolai bizonyítvány vagy ennek hiányában felvételi vizsga útján igazolja. Ezen vizsgálat díjmentes. (1893—18547. sz. a. miniszteri rendelet.)

Rendes tanulók tanév közben magánvizsgálat alapján felsőbb osztályba nem léphetnek.

Magántanuló felvételi vizsgára nem bocsátható. (1893—5155.)

A polg. leányiskola II., III. és IV. osztályába a tanulók megfelelő polgári és felsőbb leányiskolai bizonyítvány alapján vétetnek fel.

Az elemi és felső népiskola, valamint polgári iskolák tanterveiben egymáshoz viszonyítva lényeges eltérések vannak: azért a más fokozatu iskolákból átlépő tanulók tantárgykülönbözeti vizsgára köteleztetnek.

E helyt felhivandó a t. szülők figyelme arra, hogy a polg. leányiskolába való átlépésre a legalkalmasabb időpont az elemi népiskola IV. osztályának sikeres elvégzése, mert e kétnemű iskola tantervkülönbözete és a tananyag különböző feldolgozása, illetve a gyermek előtanulmányainak hézagossága folytán, a felsőbb osztályokba lépve át, még a közepszerűség mértékét is alig bírja elérni. S miután az oktatás sikerének egyik lényeges feltétele a növendékek megfelelő előképzettsége és a tanterv is a tanulók bizonyos foku tanultságára lévén alapítva: a felvételi vizsgálatoknál teljes szigor alkalmazandó. (1893. évi VII/25-én kelt miniszteri rendelet 12. §.)

Ezen tantárgykülönbözeti vizsgánál a polg. leányiskola új tanterve irányadó. És pedig az elemi isk. V. osztályából a polg. isk.

II. avagy az elemi iskola VI. osztályából a III. osztályába átlépő tanulók a magyar-, és német nyelvből, földrajz-, szám- és mértan-, állat- és növénytan-, rajzból **a polg. leányiskola I., illetve II. osztályában megkivántató terjedelemben tartoznak vizsgát tenni.**

A tantervkülönbözeti vizsga tárgyaként 4 koronával **dijazandó s csak ezen vizsgálat sikeres letétele után léphet az illető a polg. leányiskola megfelelő felsőbb osztályába.** (1900. 40.863.) A tantervkülönbözeti vizsgálat engedélyezéseért augusztus hó 15-éig kell folyamodni. A szabályszerűen felszerelt kérvény igazgató címén adandó be.

Beiratáskor a tanuló szülője vagy helyettese kíséretében köteles megjelenni.

Bemutatandó: **a keresztlevél, illetve születési bizonyítvány, iskolai és oltási, esetleg újraoltási bizonyítvány.** Ugyanis az 1887. évi XXII. törvénycikk 4. és 5. §-a értelmében minden tanuló igazolni tartozik, hogy élete 12. évének betöltése előtt újraoltatott, vagy 5 éven belül sikeresen be volt oltva, avagy valóságos himlőt állott ki. Az újraoltási bizonyítvány hiányában azon tanulók, kik újraoltásukat szeptember hó 15-ig nem igazolják, szeptember havában az iskolában oltatnak be.

A beiratási határidőtől számítandó 10 nappal később jelentkező tanulók csak a késedelem okát hitelesen igazoló bizonyítvány alapján vétetnek fel. **Az ezen határidőn túl jelentkezők a kir. Tanfelügyelőség engedélye alapján vehetők fel, ha az illetők az időközben elhaladott tanulmányok ismeretét szóbeli vizsgán igazolják.**

A felvételt az összes tanulókra nézve az igazgató teljesíti, az egyes osztályok beiratását pedig az illető osztályfőnök végzi, kinél a tanuló az igazgató által kiállított felvevő-jegyet bemutatja.

A tanuló okmányai a tanév végeig, illetve a tanulónak az intézetből való távozásáig igazgató irattárában maradnak.

A tanuló évközbeni kimaradása a szülők által szóban, vagy írásban igazgatónál bejelentendő.

A tanév a tanulmányok szempontjából 2 időszakra oszlik. Az I. időszak a tanév kezdetétől január 31-éig, a II. időszak február 1-től a tanév végeig tart.

A rendes heti szüneteken kívül szünnapok: általában a vasárnapok és közünneppek; a karácsonyi szünidő december 24-től január 2-áig bezárólag, a husvét szünidő virágvasárnaptól husvét utáni keddig bezárólag, a pünkösdi szünidő 4 napig tart. Tanítási szünet a király szüle-

tés- és nevenapja, a koronázás évfordulója, november hó 19., április hó 11., egy májusi nap és az igazgató által külön-külön adható 3 szünnap.

Az iskola belső vezetésében az 1885. évi 32561. sz. a. miniszteri rendelettel kiadott „Felsőbb leányiskolai rendtartás” szolgál alapul, mely az 1893. évi 18549. sz. a. miniszteri rendelettel az állami és áll. s. közs. polg. leányiskolákra nézve kötelezővé tétetett.

A nevelés-oktatásnál az 1908. év május hó 20-án 40483. sz. a. kelt miniszteri rendelettel kiadott polg. leányiskolai tanterv szolgál zsinórmértékül.

Az egyes tantárgyak tanulása alól való felmentés iránti kérvények legkésőbb szeptember hó 15-ig igazgatónál nyújtandók be. **Mindennemű kérvény bélyegmentes, ha hiteles szegénységi bizonyítvány van csatolva; ellenkező esetben bélyegköteles.**

Az 1889. évi 56139. sz. a. miniszteri rendelet értelmében a **rajz gyakorlati része**, a szépirás, torna és női kézimunka alól való felmentésnek csupán testi hiba okából lehet helye. **Ideiglenesen igazgató, az egész tanév tartamára pedig kir. Tanfelügyelő adja meg iskolaorvos javaslata alapján a felmentést.**

Az **ének** alóli felmentés csak a **gyakorlati részvételre** vonatkozik; de a fölmentettek oly végből, hogy az ének elméletében bizonyos fokú biztosságra tegyenek szert és ami az énektanítás főcélja, hogy hallásuk szerve a lélek működését nemesítő képzés teljes hiányával ne maradjon, kötelesek az énekórákon rendszeresen jelen lenni.

A **torna és női kézimunka** alól való felmentésnél szükséges, hogy kimondassék, vajjon az illető tantárgy egész körére, avagy egyik részére (pl. szertornázás, kötés stb.) vonatkozik-e a felmentés.

A felmentés mindenkor csak a folyó tanévre szól.

A szülők január 31-én gyermekeik magaviseletéről, szorgalmáról és a tantárgyakban tanusított előmeneteléről értesítvény, az év végén pedig bizonyítvány által tudósíttatnak. A szükséghez képest okt., dec., márc. és május közepén a tanulók megintetnek. A tanulók kötelesek úgy az értesítőt, mint az intőket a szülők aláírásával ellátva, kitűzött időre osztályfőnek beszolgáltatni. A szállásadók sem az „Értesítő”-t, sem az „Intő”-t nem irhatják alá.

A vizsgálati szabályzatnak 1900—40863. sz. a. min. rendelettel való módosítása folytán az osztályzatok csak a nyilvános vizsga után állapítandók végérvényesen meg. A vizsgálati felelet az érdemjegy megállapítására befolyással van.

A tanulók osztályzatainak megállapítására a következő érdemjegyek szolgálnak:

a) az erkölcsi magaviselet jelölésére: 1 = dicséretes; 2 = jó; 3 = tűrhető; 4 = szabálytalan; 5 = rossz.

b) a szorgalomra nézve: 1 = kitartó; 2 = kellő; 3 = változó; 4 = hanyatló; 5 = csekély.

c) az előmenetelre vonatkozólag: 1 = kitűnő; 2 = jeles; 3 = jó; 4 = elégséges; 5 = elégtelen.

d) az írásbeli dolgozatok külső alakjára nézve: 1 = csinos; 2 = tiszta; 3 = rendes; 4 = tűrhető; 5 = rendetlen.

A magaviselet utolsó fokozatu érdemjegyéhez a bizonyítványban kitételek az ok is, mely miatt a tanuló az érdemjegyet kapta.

Az eredeti évi bizonyítvány kiállítása díjmentes.

Bizonyítvány-másodlat kiállításáért 2 korona fizetendő.

A bizonyítvány-másodlatot igazgató állítja ki az anyakönyv alapján s kiállításának csakis az eredeti elveszése esetén van helye.

Az évzáró vizsgálatok befejezésével tartandó hálaadó istentisztelet és záróünnepélyről a tanulók csak előzetes igazgatói engedély esetében maradhatnak távol. Ép ugy kötelező a helyi tanulmányi kirándulások, ismeretterjesztő felolvasások és iskolai hangversenyeken való részvétel is, megjegyezve, hogy a tanulók nyilvános szereplése csakis az iskola által rendezett ünnepélyeken engedhető meg. **Rendes tanulók nem lehetnek az iskolán kívül álló társulatoknak tagjai vagy tanfolyamok látogatói.**

Az ifjúság nevelésében és a rend fentartásában az intézet „Rendtartási és fegyelmi szabályzata” irányadó.

A rendtartási és fegyelmi szabályzat egy-egy példányát minden új növendék és annak szülője megkapja, melynek betartása minden tanulóra nézve kötelező. Ezen szabályok a tanév elején minden osztályban felolvasatnak s koronként osztályfőnökök által felujjítatnak. A rendtartási és fegyelmi szabályzat nem ismerése nem szolgálhat a vétség elkövetésénél mentségül s a tanulókra nézve kötelező általában véve mind az, amit az iskola időközönként elrendel vagy eltilt.

A tanintézet célja lévén a tanulók értelmi és erkölcsi kifejlődését eszközölni, a tanári kar figyelmét, sőt amennyire lehet, felügyeletét kiterjeszti a tanulóknak iskolán kívüli magaviseletére is. Ezért a tanulók bármely illetlenségért felelősséggel tartoznak a tanári karnak, illetőleg az iskolai hatóságnak és általában az iskolában nem töltött időben is az iskolai törvények alatt állanak.

A rendtartási szabályzat bármely pontjának áthágása büntetést von maga után.

A tanulók mulasztásának igazolásánál az 1885. évi augusztus

hó 25-én 33561. sz. a. kiadott miniszteri rendelet következő pontjai szolgálnak zsinórmértékül:

45. §. Hanyagságból egyetlen tanórát sem szabad elmulasztani.

46. §. Ha a növendéket oly betegség éri, mely miatt előreláthatólag több napig kénytelen az iskolát elmulasztani, *a szülők kötelessége erről az igazgatóságnál azonnal jelentést tenni, mely alkalommal a betegség neve s a kezelő orvos neve is bejelentendő.* Ha a növendék valamely ragályos bajban (valóságos himlő, bárány-himlő, skarlát, kanyaró, diphteritis, szamárhurut, rüh, egyiptomi szembaj) szenvedett volna, **felgyógyulás után az iskolába csakis úgy léphet ismét be, ha teljes felgyógyulását s ragálymentességét kezelő orvosa által kiállított s a hatósági orvos által is láttamozott bizonyítvánnyal előbb az igazgatónál igazolja.** A szülők, vagy gyámok kötelesek a növendékeket az iskolától azon esetben is távol tartani, ha azok odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezésbe jöttek. Ily esetben is csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet a növendék ismét az iskolába.

47. §. Ha pedig a mulasztás előre nem látott akadály miatt történt, első iskolába menetelkor köteles a tanuló az osztályfőnöknél elmaradását szülőjétől, vagy annak helyettesétől (betegség esetén a betegség nemének megnevezése mellett az orvostól) hozott bizonyítvánnyal igazolni. A benyújtandó bizonyítványokra vonatkozólag megjegyzendő, hogy azok mindig hivatalos formában s magyarul legyenek kiállítva. Névjegyre irt tudósítások, vagy bizonylatok tehát nem fogadtatnak el.

48. §. Előre látható akadály esetén, *ha a mulasztás egy napnál tovább nem tart,* az osztályfőnöknél, *azontul az igazgatónál tartozik engedélyt kieszközölni a növendék,* de mindig szüleinek, vagy azok helyettesének írásbeli, vagy személyesen előadott kérelmére.

51. §. Az igazolatlan iskolamulasztások azonkívül, hogy a bizonyítványban kitétetnek, a magaviselet jelzésére befolyással bírnak.

Ha valamely növendék igazolatlanul, habár szakadozottan, annyi órát mulaszt el egy tanév alatt, mennyi egy heti tanóráinak összege, a tanintézetből kilépettnek tekintetik.

Háromszori későnjövetel után a tanulók megintetnek, eredménytelenség esetén pedig megrovatnak.

A munkatanfolyamba felvétetnek a polg. leányisk. IV. osztályát végzett tanulók, kik az 1898. évi aug. hóban 39.9220 sz. a. kelt miniszteri rendelet értelmében nemcsak a nőmunka minden ágában, hanem elméleti oktatásban is részesítendőek.

Felvehetőek kivételesen oly nők is, akik a polg. leányiskola négy

osztályát nem végezték el, de arravalóságukat igazolják és 20 évnél nem idősebbek.

a) **Közös tárgyak:** *Magyar irodalmi ismeretek. Ékitményes rajzolás. Keresk. és könyvviteli ismeretek.*

b) **Varró-csoport tárgyai:** *Fehérnemű és felsőruha szabása és varrása. Szabás-rajz. Kézi varrás. Varrógép-kezelés és gépvarrás. Könyvebb vegyes munkák.*

c) **Himző-csoport tárgyai:** *Fehér himzés. Színes himzés. Műhimzés. Csipkeverés. Nehezebb vegyes munkák.*

Az elméleti tárgyak és a rajz alól indokolt esetben a tantestület felmentést adhat. Rendkívüli tárgyak: *Gyorsírást, „Remington“ írógép kezelése és ének.*

A részletes tanítási tervet a kézimunka tanfolyamok saját viszonyaik és a vidéken divó közszükségletek szerint rendezhetik be. (6. §.)

A női kézimunkatanfolyam 2 évre terjed. A heti órák száma 26.

Elméleti oktatásra heti 6, nőimunkára heti 20 óra fordítandó. Az elméleti tárgyak és rajz alól indokolt esetben a tantestület felmentést adhat.

A munkatanfolyam célja a női kézimunka egyes ágainak oly szakszerű művelése, hogy az ilyen tanfolyamot végzett nők önálló munkásságához szükséges ügyességre szert tehessenek, a versenyképes munkák előállításával tisztességes megélhetést is biztosítsanak maguknak.

A munkatanfolyam tanulói tetszés szerint iratkozhatnak a varró-csoport, avagy himző-csoport tárgyra. A növendékek évközben egyik csoportból a másikba nem léphetnek át. (9. §.)

A női kézimunka-tanfolyam munkáiból év végén kiállítás rendezendő.

Rendes tanulók évenként bizonyítványt nyernek.

A munkatanfolyam egész évi tandíja 40 kor., mely összeg két részletben fizetendő le. Beiratás és felvételi díj címén 7 K 60 fillér fizetendő. A felvétel egy tanévre kötelező.

Rendkívüli tárgyak: Francia nyelv és zene (zongora). Kik azonban egyik vagy másik rendkívüli tantárgy tanulására jelentkeznek, kötelesek a tanításban az egész tanéven át résztvenni. A zongora tanulását a polg. leányisk. I., a francia nyelv tanulását csak II. osztályu tanulók kezdhetik meg.

A fizetés előleges havi részletekben teljesítendő.

Tandijmentesség. Az 1896. évi 48316. sz. a. kelt miniszteri rendelet értelmében a felvételi és beiratási díj, azaz 7 K 60 fillér

befizetésére minden tanuló köteles. Egész tandijfizetők ezen illetékeken kívül beiratáskor 20, február havában 20 koronát fizetnek.

A tandijfizetés osztályonként és csak a hivatalból kitüzendő napon a fizetési igazolvány felmutatása mellett teljesíthető.

Tandijkedvezmény- és tankönyvsegélyért folyamodhatnak azon hatóságilag igazolt szegény, de „jó” **magaviseletű** tanulók, kik a megelőző tanévről *a beírás alkalmával benyújtandó kérvényük mellé* legalább „jó”, azaz oly iskolai bizonyítványt mellékelnek, melyben — szépirást, éneket és testgyakorlatot nem számítva — **egynél több elégséges osztályzat nem foglaltatik.** (95439/1900. sz. a. kelt miniszteri rendelet.) A teljes tandijmentesség kedvezménye a városi képviselőtestület 1903. évi február hó 9-én hozott 11666. sz. a. határozatával beszüntetett. **Az I. félévben egy tanuló sem tarthat tandijmentességre igényt.** Első osztályu tanulók csak korlátozott számban részesülhetnek tandijkedvezményben; egy családból egynél több tanuló egyáltalában nem részesíthető tandijmentességben.

Kérvényező csak a tanuló szülője vagy annak helyettese lehet.

A kérvényhez csatolandó: *a)* iskolai bizonyítvány az előző tanévről; *b)* egy évnél nem régibb keletű szegénységi, vagy vagyontalansági bizonyítvány. A tanügy terén működő szülők és állami tisztviselők gyermekei a szegénységi bizonyítvány csatolása nélkül hivatalból is felmenthetők a tandijfizetés alól, *ha előmenetelük és magaviseletük a tandijmentességre vonatkozó feltételeknek megfelel.* (1892—43072.)

Ugyancsak igényt tarthatnak tandijkedvezményre az 1904. évi 8005. sz. a. miniszteri rendelet értelmében a m. kir. honvédség, csendőrség, cs. és kir. közös hadseregben és haditengerészetben szolgáló altisztek jó magaviseletű és megfelelő előmenetelt tanusító gyermekei.

Hanyag, vagy rossz magaviseletű tanulóktól a tandijmentesség kedvezménye évközben megvonandó.

Javító vizsgálat alapján belépő tanulók és ismétlők tandijmentességre nem tarthatnak igényt.

Javítóvizsgára bocsátható azon tanuló, ki három tantárgyból érdemelt ki elégtelen osztályzatot. Ki **háromnál** több tárgyból bukott, annak az osztályt ismételnie kell, valamint annak is, aki a javítóvizsgálaton bár csak **egy** tantárgyból is újra megbukott. **A javítóvizsgálat csak azon intézetben tehető le, amelyben a tanuló az elégtelen tanjegyet kiérdemelte.**

A rajz (szabadkézi ugy, mint mértani) valamint **nőimunka** oly fontos tárgyak, hogy azoknak elsajátítása minden ép testű növendéktől feltétlenül megkövetelendő. A hanyagok által kiérdemelt elégtelen osztályzat

ezeknek felső osztályba bocsátásánál épen úgy **beszámítás alá esik**, mint bármely elméleti tantárgyból nyert elégtelen osztályzat. Azon tanuló, ki a szépírásból első ízben bukott, ha különben jó előmenetelű, nem gátoltatik ugyan a felső osztályba való menetelben, mindamellett az illető szigoruan kötelezendő, hogy írását magánszorgalom által javítsa, mert ha a következő évben is elégtelennek találtatnék a szépírásból tett előmenetele, akkor javítóvizsgálatra, esetleg osztályismétlésre utasítandó. A testgyakorlat és énekből nyert elégtelen osztályzat a tanulónak felsőbb osztályba lépésénél akadályul nem szolgál.

Pótvizsgálatra bocsátható azon tanuló, ki orvosilag igazolt egészségi okok miatt nem állhatott nyilvános vizsgálatra és azt a vizsga előtt bejelenti.

Az I. osztályra szóló felvételi vizsgálat, valamint a javító- és pótvizsgálatok díjmentesek. Amely tanuló azonban az évvégi vizsgálatot **alapos ok** nélkül mulasztotta el s megszakított tanulmányait a következő tanév elején, esetleg évek múlva folytatni óhajtja, **pótlóvizsgálatra nem, hanem csakis magánvizsgálatra bocsátható** az egész év folyamán eltanított tananyagból. *Az ily tanuló a magánvizsgálatokért járó összes díjakat megfizetni köteles.* (54139—1893.)

A javító- és pótvizsgálatot kérő és kellően felszerelt kérvények az igazgatóságnál legkésőbb augusztus hó 15-ig nyújthatók be.

Az elégtelen tanjegy kijavítására a tanuló csak az esetben bír igénnyel, **ha a javításra szóló engedélyt a megszabott időben kérelmezi** és tanulói pályáját meg nem szakította. Oly tanuló, ki a folyamodvány beadására megszabott határidőt elmulasztja, vagy tanulói pályáját megszakította, előbbi időből származó elégtelen tanjegyeinek kijavítására igénnyel nem bír, hanem az egész osztályt ismételni tartozik, vagy az egész osztályról magánvizsgálatot köteles tenni. (44230—1891.)

B) Magántanulókra nézve.

Magántanulók vizsgálata. Áll. vagy közs. iskolánál **évenként kétszer tartható magánvizsgálat** és pedig karácsonyi szünet alatt és júniusban a rendes vizsgák után.

Magántanulók az 1897. évi 48.460. sz. a. miniszteri rendelet folytán csak a **saját megyéjük területén lévő községi vagy állami polg. leányiskolánál nyerhetnek vizsgálati engedélyt.**

Ha abban a tankerületben, melyben laknak, polg. leányiskola nincs, csakis lakóhelyükhöz közlekedési szempontból legközelebb eső áll. vagy közs. polg. leányiskolánál nyerhetnek vizsgálati engedélyt.

Az állandó lakhely mindig községi bizonyítvánnyal igazolandó. Állandó lakhelynek az a község tekintendő, melyben folyamodó szüleivel vagy gyámjával állandóan együtt lakik, ha pedig ezektől távol van, úgy legalább félévi ott tartózkodást és ennek okát kell hatóságilag igazolni.

A folyamodványok a kir. Tanfelügyelőség címén, az intézet igazgatójánál a vizsgálat határideje előtt legalább két hónappal nyújtandók be, hogy azok, szabályszerű időben beterjeszthetők legyenek.

A folyamodványhoz melléklendő: keresztlevél, illetve születési bizonyítvány, valamint az eddigi tanulmányokról szóló, esetleg a tanulmányok elvégzése vagy megszakítása óta lefolyt idő alatti foglalkozást feltüntető, nemkülönben erkölcsi tekintetben való kifogástalanságot igazoló hiteles bizonyítvány és helyhatósági bizonyítvány. **Szülői gondozás alatt álló tanulók erkölcsi bizonyítvány csatolását mellőzhetik.**

Két osztály tantárgyaiból összevont magánvizsgálatra engedélyt a kir. Tanfelügyelő csak rendkívüli körülmények által indokolt esetben adhat. **Összevont magánvizsgálatot ugyanegy folyamodó egy tanévben csak egyszer tehet.**

Az elemi iskola V. vagy VI. osztálybeli bizonyítvány alapján a polg. iskola II., illetve III. osztályainak tantárgyaiból magánvizsgálat nem engedélyezhető. Az ily bizonyítvánnyal bíró folyamodók feltétlenül kötelesek a polg. iskola I. és II. osztálya tantárgyaiból szabályszerű és a követelményeknek mindenben megfelelő magánvizsgálatot tenni.

A magánvizsgálatok megtartása- és díjazásánál az 1895. évi 5009., az 1904. évi 53755. és 1908. évi 145100. sz. miniszteri rendelettel kiadott „Vizsgálati szabályzat” szolgál alapul. A fizetendő díjak ugyanazok, mint a rendes tanulóké, hozzávéve még a vizsgálati díjat, mely egy osztályból teendő magánvizsgálat alkalmával 30 kor., összevont magánvizsgálat esetén pedig 50 kor. Beiratáskor 47 kor. 60 fillér fizetendő.

A magánvizsgálat szó- és írásbeli és kiterjed minden tárgyra, mely azon osztály részére az 1908. évi május hó 20-án 40483. sz. a. miniszteri rendelettel kiadott polg. isk. tantervben elő van írva, csupán a testgyakorlat és ének mellőzhetők a magánvizsgálatoknál.

A tanítás anyagára nézve biztos tájékozást nyújt a tanterv, mely a „Franklin Társulat” nyomdájában Budapesten megrendelhető. Szaktanítók a részletekre nézve egyébként magántanítóknak készségesen adnak felvilágosítást.

Az írásbeli vizsgálat a szóbelit megelőzi s azon a tantestület egyik tagja állandóan jelen van. Akinek magyar nyelvi írásbeli dolgozata elégtelen, az szóbeli vizsgálatra nem bocsátható.

A zárt írásbeli vizsgálat tárgyai: fogalmazás magyar és német nyelven, nyelvtani gyakorlatok, számtan és rajz: továbbá megvizsgálandók a magántanulók szépírás és női munkából. A magánvizsgálaton bemutatandók a tanulók írásbeli dolgozatai, rajzai és nőimunkái. Hogy azonban megállapítható legyen, vajjon a bemutatott női kézimunkákat a tanulók tényleg maguk készítették-e, elméleti és gyakorlati úton tartoznak a női kézimunkában való jártasságukat igazolni.

A polg. iskoláknál magánvizsgálatot tevő növendék a hit- és erkölcstanból azon hitoktatónál köteles vizsgázni, ki annak a polg. iskolának rendes hitoktatója, ahol a növendék a magánvizsgálatot teszi.

A magántanulók hittani vizsgálatuk alkalmával hiteles bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy illetékes egyén hit- és erkölcstani oktatásában részesültek és a kötelező vallásgyakorlatokon résztvettek.

Azon folyamodó, aki a részére engedélyezett magánvizsgálaton nem jelentkezik, vagy arról a vizsgálat közben bármi okból visszalép, csak újabb folyamodás útján és csak a következő határidőben bocsátható ismét magánvizsgálatra, de a befizetett díjak visszafizetését, vagy új vizsgálatnál való beszámítását nem igényelheti.

Ha a magánvizsgálatra jelentkezett tanuló a vizsgálaton egy, vagy legfőlebb három tárgyból elégtelen osztályzatot kapott: valamely később tartandó magánvizsgálat határidejét megelőző napok egyikén a tantestület által javító vizsgára bocsátható.

A javító vizsgálat díjmentes, s azt a vizsgálatot követő 4 hét alatt az igazgatóhoz benyújtandó folyamodvány alapján kérheti a tanuló.

Aki a magánvizsgálaton háromnál több tárgyból megbukott, vagy a javító vizsgálaton csak egy tárgyból is elégtelen osztályzatot kapott, osztályismétlésére utasíttatik, mely esetben csak újabb folyamodvány alapján és az összes díjak lefizetésének kötelezettsége mellett bocsátható ismét teljes vizsgálatra.

A magántanulók folyamodványa 1 K-ás bélyeggel látandó el; a mellékletek is bélyegkötelesek s ha valamelyik bélyegmentes, úgy erre 30 filléres bélyeg ragasztandó. Folyamodó csak a szülő vagy gyám lehet.

A nőimunka és rajz gyakorlati része alóli felmentést a magántanulók a kir. Tanfelügyelőséghez címzett, tisztí orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvény alapján nyerhetik. Ezen kérvény beiratáskor az intézet igazgatójánál adandó be.

C) Pályaválasztás.

A polg. leányiskola célja: vallásos, hazafias szellemű, művelt, szorgalmas, kötelességtudó, házias nők nevelése. Tanulmányi rendjénél és rendeltetésénél fogva gyakorlati irányú s tekintettel arra, hogy a tanulók nagyobb része magasabb foku iskolát nem látogat: a polg. leányisk. négy osztályának tananyaga kerekded egészet alkotván, a közép-osztály leányainak általános műveltséget nyújt.

A polg. leányiskola IV. osztályának sikeres bevégezése után bizonyítvány alapján átléphetnek a tanulók a felsőbb leányiskola V. osztályába, ha a francia és német nyelvet az előirt mértékben tanulták. Felvétetnek továbbá polg. isk. bizonyítvány alapján az elemi iskolai tanító-képző I. osztályába, a felsőbb leányiskola VI. osztályából pedig megfelelő életkorral az elemi iskolai tanító-képző III. osztályába.

A nehéz életviszonyoknál fogva önfentartásra utalt leányok pedig következő kenyérkereseti pályákra léphetnek, illetve fölvehetők:

a) A nőimunka-, női kereskedelmi-, posta- és távirdataanfolyamokba; alkalmazhatók írógép kezelésére, a vasuti személy- és podgyáspénztárak kezelésénél (18 éves korban) és telefon hivataloknál. (1888. évi 4334. sz. a. közmunka és közlekedésügyi miniszteri rendelet.)

b) Az országos m. kir. állami nőipariskolába, melynek négy önálló szakosztálya van.

c) Az óvó-képző intézetbe a 14. életév betöltése után. A felvételnél azon tanulók részesülnek előnyben, kik a magyar nyelven kívül német, avagy más hazai nyelvismerettel bírnak.

d) Elemi isk. tanítónői ismeretkörrel szerezhetnek polgári iskolai munkatanítónő képesítést az „Erzsébet Nőiskola“, „Országos polg. isk. tan.“ vizsgáló bizottsága előtt.

e) Az állami nevelőnő-képzőbe, (15 éves korban), — hol előnyben részesülnek, ha a magyar nyelven kívül más nyelven beszélnek (német, francia, angol) és zeneismerettel bírnak.

f) A gimnázium V. osztályába, az előirt különbözeti és felvételi vizsga letétele alapján.

g) Az országos m. kir. zeneakadémiába, a zongorában való megfelelő előképzettséggel a zongora-tanítónői tanfolyamba, felvételi vizsga alapján 16 éves korban. Az akadémia megfelelő szakosztályainak elvégzése után zene- és énektanárnői képesítést nyerhetnek.

h) Az országos mintarajziskolába (16 éves korban), hol három irányú kiképeztetést nyerhetnek. (Rajztanítónői, festészeti és szobrászati.)

j) Az 1895. évi dec. hó 31-én 72039. sz. a. kiadott miniszteri

rendelet értelmében a nők középiskolai tanulmánya szabályoztatván, az egyetemi képzésre is tért nyertek. Kiváló szorgalmu és tehetséges nők a bölcsészeti (tanári), orvosi és gyógyszerészi pályákra léphetnek. Az egyetemre való beiratkozási engedélyért a közokt. miniszterhez kell folyamodni s rendes hallgatókul csak azok vétetnek fel, akik jeles érettségi bizonyítványt mutatnak fel; jelesnél gyengébb eredményü érettségi bizonyítvánnyal csak rendkívüli hallgatók lehetnek.

k) Legujabban pedig belügyminiszteri rendelettel kimondatott, hogy a vármegyei segéd- és kezelőszemélyzet tagjaiul négy polg. isk. osztályt végzett nők is alkalmazhatók. Kereskedelmi iskolát végzett nők segéd-tiszti minőségben is nyerhetnek alkalmazást.

Végül felhivjuk a t. szülők figyelmét a kassai női gazdasági tanintézetre, az aszódi háztartási tanfolyamra, a debreczeni, marosvásárhelyi, pozsonyi női felső kereskedelmi iskolára, továbbá az Amizoni Károly által alapított Országos Magyar Nőnevelő intézetre, melyben a tanítás elméleti és gyakorlati.

Elméleti tárgyak: neveléstan, hazai történelem, magyar, német, francia nyelv és irodalom; természettudományok, könyvvitel, gazdaságtan, rajzolás, ének, zene.

Gyakorlati tárgyak: 1. Háztartás körébe tartozó összes munkák: takarítás, főzés, befőzés, mosás, vasalás. 2. Nőimunka: fehérnemű, gyermekruha és női felsőruhavarrás, pipere, műkézimunka és géphimzés, házi ipari munkák. 3. Kertészet: konyha-, virág- és gyümölcskertészet. 4. Állattenyésztés: tejgazdaság, sertés- és baromfitenyésztés, nyul- és selyemhernyó-tenyésztés.

Ezen Amizoni Károly-féle, három évfolyamu, bennlakással bíró intézet saját, modern, e célra épített, minden paedagogiai és higienikus követelményeknek megfelelő épületben Budapest, VI. ker., Amerikai-ut 32. sz. a. az 1909—1910. iskolai évben nyílt meg.

A növendékek egy részét kedvezményes tartásdíj mellett a nm. m. kir. vall. és közokt. Miniszter veszi fel.

Bővebb felvilágosítás az illető tanintézetek vezetőségénél nyerhető.

X.

Kivonat

**a kaposvári polg. leányiskola iktató-könyvéből 1910. július hó
1-től 1911. június 30-ig.**

Igazgató Iskolaszéknek jelentést tesz folyó ügyekben.

Igazgató július hó 5-én 143. sz. a. előterjesztést tesz a 2. munkatanítónői állás szervezése tárgyában.

„Mária Dorothea Egyesület“ július 6-án nyugtázza a kaposvári polg. leányiskola f. évi perselygyűjtését.

Igazgató iskolaszéki jegyzőkönyv csatolása mellett jelentést tesz kir. Tanfelügyelőségnek személyi ügyben és sürgős intézkedést kér.

Igazgató értesíti szülőket, hogy iskolaorvos javaslata alapján a tanulók az „Erzsébet Egyesület“ terhére augusztus havában Keszthelyen a Ranolder-intézetben nyernek elhelyezést.

Igazgató július 16-án közli könyvkereskedőkkel az 1910—11. évi tankönyvjegyzéket.

Kir. tanf. 1913. szám alatt július 27-én jóváhagyja az 1910. év június havi iskolaszéki jegyzőkönyvet.

Igazgató augusztus 12-én 180. sz. a. személyi ügyben intézkedést kér és jelenti a kir. Tanfelügyelőségnek, hogy felsőbb intézkedésig az új tárgyfelosztás nem készíthető meg.

A javító és pótvizsgálatok engedélyezése tárgyában beérkezett kérvények augusztus hó 16-án elintéztetnek.

Igazgató 185. sz. a. augusztus 17-én beterjeszti Szigeti Gy. Jolán r. tan. kérvényét, melyben 2 havi szabadságolásért és az énektanítás alól való felmentéseért folyamodik. Intézkedést kér a helyettesítés és torna, valamint az énektanítás ellátása tárgyában.

A géphimző tanfolyam megnyitása augusztus 25-én.

Lampel és Franklin cég 30 darab tankönyvet küld az ifjúsági könyvtár részére 63 korona értékben.

Athenaeum szegény tanulók részére 3—3 példányban megküldi a használatban lévő tankönyveket 20 korona értékben.

Igazgató aug. 30-án jelentést tesz iskolaszéki elnöknek az iskola

folyó ügyeiben, egyben intézkedést kér a villanyvilágítási költség le-szállítása tárgyában.

Igazgató szept. 7-én jelentést tesz kir. Tanfelügyelőségnek és Iskolaszéknek a beiratások eredményéről.

Igazgató 199. sz. a. előterjesztést tesz kir. Tanfelügyelőnek az ideiglenes tárgy- és órafelosztás tárgyában és intézkedést kér a helyettesítés ügyében.

Tarjánné Nyeste Teréz r. tan. részére 1910. év július 1-től számitandó érvénynyel 300 kor. személyi pótlék folyósított.

Kir. Tanf. szept. 9-én rövid szolgálati uton jóváhagyja a polg. leányisk. ideiglenes óra- és tárgyfelosztását. Felsőbb intézkedésig megbizsa Seidl Anna tanitónőt Szigeti Gy. Jolán r. tan. folytatólagos helyettesítésével.

Iskola-orvos szept. 18-án felülvizsgálja az egyes tantárgyak tanulása alól felmentést kérelmező tanulókat.

Hatósági orvos szept. 18-án teljesíti a védhimlőoltást.

Igazgató szept. 20-án jelenti kir. Tanfelügyelőségnek, hogy a zongoraoktatást 1901. évi 2668. sz. a. kelt engedély alapján özv. Takács Lajosné teljesíti az intézetben. Jelentkezett 8 rendes tanuló.

Kir. Tanf. szept. 29-én rövid szolgálati uton értesíti igazgatót, hogy a kérelmezett s. tanitónői állás fedezet hiányában nem szerveztett; ennél fogva az ideiglenes tárgy- és órafelosztás marad további intézkedésig érvényben.

Osztályfők beszolgáltatják a tanulók magánelfoglaltságára vonatkozó kimutatást.

Igazgató hivatkozással eddigi jelentéseire, okt. 15-én 226. sz. a. jelentést tesz folyó ügyekben; sürgős intézkedést kér az ének- és tornatanítás tárgyában.

Igazgató beterjeszti 232. sz. a. okt. 21-én Poppovits Anna s tanitónő 3 havi szabadságolás iránti kérvényét és intézkedést kér a helyettesítés tárgyában.

Békei Ignác miniszteri megbizatással kiküldött kerületi szakfelügyelő iskolánkat okt. 23—25-én látogatta meg. Nehézménye főként az iskolaépület alkalmatlan voltára irányult.

Igazgató a 101192. sz. a. min. rendelet folytán okt. 22-én közvetlenül felterjeszti a kaposvári polg. leányisk. tanerőire és tanulóira vonatkozó kimutatást.

Az intések megállapítása okt. 28-án.

Poppovits Anna s. tanitónő a 90446. sz. a. min. rendelettel II. évfödös fizetési pótlék élvezetébe lép.

Szigeti Gy. Jolán r. tan. november hó 3-án elfoglalja állását.

Seidl Anna helyettes tanítónő megkezdi Poppovits Anna s. tanítónő helyettesítését.

Igazgató 253. sz. a. nov. 3-án jelentést tesz személyi ügyben.

Az „Erzsébet Egyesület“ számvizsgáló bizottsága felülvizsgálja nov. 15-én az Egyesület számadását.

„Erzsébet Egyesület“ választmánya Plachner Sándor elnökle mellett nov. 16-án tárgyalja az 1909—910. évi számadást, 1910—911. évi költségvetést és előkészíti a nov. 18-án tartandó közgyűlést.

Seidl Anna h. tanító a 121293. sz. a. min. rendelettel megbízatik az állami kincstár terhére a folytatólagos helyettesítéssel.

Az „Erzsébet Egyesület“ közgyűlése nov. 19-én emlékünnap kapcsán Tallián Gyula ny. főispán elnökle mellett megtartatván, a közgyűlés építőbizottságot választ a „Szünidei Gyermekotthon“ építési munkálatainak előkészítése céljából. Ezen Kunfy Adolfné és dr. Szigeti Gy. Jánosné urnők által hitelesített közgyűlési jegyzőkönyv védőknek bemutatott.

A „Szünidei Gyermekotthon“ építőbizottságának tagjai 270. sz. a. nov. 23-án értesíttetnek megválasztásukról. Egyben bizalomteljesen felkéretnek az „Erzsébet Egyesület“ gyermekvédelmi munkájának szives támogatására.

Tarjánné Nyeste Teréz r. tan. 102626. sz. a. min. rendelettel V. évötödös pótlékának élvezetébe lép.

Kir. Tanf. december 10-én 3039. sz. a. jóváhagyja a tárgy- és órafelosztást, mely szerint az énektanítás a f. tanévben óraadóval látandó el, a tornatanítás pedig további intézkedésig szünetel.

Az intések megállapítása december 10-én.

Poppovits Anna s. tanítónő 7381. sz. a. min. rendelettel ismét 3 hónapra szabadságoltatván, a folytatólagos helyettesítéssel Seidl Anna okl. tanítónő bizatott meg.

Az első félévi értesítő kiadása január 31-én.

Igazgató 27. sz. a. február 1-én jelentést tesz személyi ügyben és intézkedést kér a tornatanítás tárgyában és énekóraadó tiszteletdíjának folyósítása érdekében.

Szabó Árpád m. kir. posta- és távirdafelügyelő az „Erzsébet Egyesület“ javára február 13-án átad 623 K 24 fillért, mint a „Kaposvári Postás Dalárda“ február 11-én rendezett hangversenyének tiszta jövedelmét. E példás áldozatkészségért Plachner Sándor, a „Szünidei Gyermekotthon“ építőbizottságának elnöke és ügyvezető igazgatója mondott 40. sz. a. hálás köszönetet.

Az „Erzsébet Egyesület“ „Szünidei Gyermekotthonának“ építőbizottsága február 18-án gyűlést tart; szűkebb körű bizottságot alakít és folyamatba hozza az előmunkálatokat, hogy az építkezés kedvező anyagi körülmények esetén 1912-ben megkezdhető legyen.

Iskolaszék február 20-án tartott gyűlésén tárgyalja a polg. leányisk. számadásügyét, költségvetését és pártolólag átteszi a városi Tanácshoz a II. félévi tandíjmentességi kérvényeket. Egyben jóváhagyólag tudomásul veszi gondnok előterjesztését és igazgató jelentését.

Március 3-án kísértük utolsó útjára Nemes Polányi Lajos dr., városi főorvost, kiből iskolánk erős támaszt, igaz barátot veszített. Hálás kegyelettel őrizzük e hivatása magaslatán álló, mély tudású férfiú emlékét, ki iskolánk fenállása óta az Iskolaszék tevékeny tagja volt!

Igazgató 48. sz. a. beterjeszti az „Erzsébet Egyesület“ 1909—910. évi számadását és költségvetését Somogyvármegye alispáni hivatalához.

Keresztes József hittanár tótszentpáli plébánossá kineveztetvén, tanóráit március 8-án Juk Béla hittanár veszi át. Távozó hittanár sok évi működés után ép oly melegen vett búcsút az intézettől, mint amennyi hálás szeretettel őrizzük a magasztos hivatását önfeláldozóan teljesítő kartárs emlékét.

Városi Tanács március 4-én igazgató jelentése alapján intézkedik a dr. Fekete Gyula által édesanyja, Fekete Lipótné sz. Kunfy Katalin nevére tett 250 koronás alapítvány kamatjának Fodor Ilona IV. oszt. tanuló részére való folyósítása iránt.

Az intések megállapítása március 18-án.

Igazgató 34381. sz. a. min. rendelet alapján ápr. 15-én 65. sz. a. szolgálati uton felterjeszti az 1912. évi költségvetési javaslatot. Egyben a tanügy érdekeinek megfelelő intézkedést kér.

Igazgató ápr. 24-én 70. sz. a. beterjeszti Poppovits Anna s. tan. kérvényét, melyben a tanév végéig való szabadságoltatását kéri.

Igazgató ápr. 26-án jelentést tesz kir. Tanfelügyelőségnek folyó ügyekben.

„Országos Gyermekszanatorium Egyesület“ nyugtázza a kaposvári polg. leányiskola által beküldött 25 K adományt.

Kir. Tanf. 1437. sz. a. május 6-án személyi ügyben sürgős jelentést kíván. Egyben bekívánja Seidl Anna helyettes tanítónő minősítési táblázatát és szolgálati okmányait.

Az intések megállapítása május 15-én.

Poppovits Anna s. tan. 56944. sz. a. min. rendelettel május, június havára szabadságoltatván, Seidl Anna okl. tanítónő megbizatik a folytatólagos helyettesítéssel.

Seidl Anna h. tan. vezetése mellett a róm. kath. tanulók május 20-án járultak az első szent áldozáshoz.

A gépiró-tanfolyam megnyitása május 22-én.

Szigeti Gy. Jolán vezetése mellett a protestáns vallásu tanulók május 25-én a corfirmatiói ünnepélyen jelen voltak.

Igazgató 90. sz. a. május 26-án beterjeszti a tantestület államilag kinevezett tanerőinek minősítési táblázatát, egyben jelenti, hogy Seidl Anna h. tanítónő f. év febr., márc., ápr. havi tiszteletdíja még nem folyósított.

Hatósági orvos május 27-én szemvizsgálatott teljesítve, trachoma mentesnek találja az ifjúságot.

Kir. Tanf. 1770. sz. a. junius 1-én jóváhagyja a vizsgarendet.

Kir. Tanf. junius 6-án 1770. sz. a. megadja a magántanulóknak a magánvizsgálati engedélyt.

Igazgató 106. sz. a. az Iskolaszék tagjainak megküldi az évváró vizsgálatok sorrendjét.

A rendes tanítás befejezése junius hó 10-én.

Előzetes osztályozó értekezlet megtartása junius hó 13-án.

Évváró vizsgálatok junius hó 16., 17., 19., 20. és 21-én.

Osztályozó értekezletek megtartása, illetve az osztályozás végleges megállapítása és az anyakönyvek lezárása junius hó 22., 23. és 26-án.

Junius hó 24-én esti 6 órakor iskolai hangverseny a jelenlegi és volt növendékek bevonásával.

Junius hó 27-én reggeli 8 órakor hálaadó Istentisztelet és bizonyítványok kiosztása.

Magánvizsgálatok junius hó 27-én és 28-án.

Junius hó 30-án d. e. 10 órakor évváró értekezlet és előmunkálat az 1911—912. tanévre.

XI.

Adatok a tanév történetéhez.

A kaposvári áll. s. közs. polg. leányiskola 29. évi működését a tan-testület alakuló értekezletével kezdte meg. Az ezen tanévre vonatkozó adatok következőkben foglalhatók össze:

A beiratásokat a megfelelő módon közhirrre tett napok délelőttjén, azaz szeptember hó 1., 2., 3., 4. és 5-én teljesítettük.

Javító és pótvizsgálatokat tartottunk augusztus hó 30., 31-én, szeptember 7-én és 17-én.

Vizsgára állott: 31 tanuló; ezek közül javítóvizsgát tett 27, pótvizsgát 4 tanuló. A vizsga eredménytelensége miatt ismétlésre utasítandó volt 5, nem jelentkezett 7 tanuló.

A tanévet szeptember hó 6-án „Veni Sancte“-val nyitottuk meg. Nagyobb terem hiányában a tanév szokásos ünnepélyes megnyitását osztályonként teljesítettük, mely alkalommal osztályfők az intézet minden tanulója nézve kötelező rendtartási és fegyelmi szabályzatot ismertették. A rendtartási ügyek szept. hó 9-én nyertek elintézését.

Felvétetett 224 rendes, 7 magántanuló; összesen: 231 tanuló. A rendes tanulók osztályonként következőleg oszoltak meg: I. A. oszt. 38, I. B. oszt. 35, II. A. oszt. 32, II. B. oszt. 33, III. oszt. 40, IV. oszt. 46 tanuló. E helyt felemlitendő, hogy a tantermek szűk volta miatt a tanulók felvételénél némi megszorítás vált szükségessé, illetve a felvételnél a helybeli illetőségen kívül még az előképzettség fokát is tekintetbe kellett venni, annál inkább, hogy az osztályok zsúfoltsága nem válik sem a tanulók egészségének, sem a tanítás eredményének előnyére.

A rendes tanítás szept. 12-én kezdődött s a rendtartásban meghatározott szünnapokat és néhány rendkívüli tanítási szünetet kivéve, június hó 10-ig megszakítás nélkül folyt. A tanévet befejezte: 212 tanuló; ezek közül orvosilag igazolt betegség miatt vizsgára nem állhatott 7 tanuló. Osztályoztatott 198 rendes és 7 magántanuló; összesen: 205 tanuló.

Családi körülmények miatt kimaradt évközben 5, betegség miatt 6, osztályával haladni nem birt 7, rossz példát szolgáltató magaviselet miatt eltanácsoltatott 1; kimaradt összesen: 19 rendes tanuló.

Az ifjúság egészségi állapota általában véve kielégítőnek mond-

ható, amennyiben járványos megbetegedési eset és *orvosi eltiltás* csak szórványosan fordult elő. Annál gyakoribb volt a gyermek életében előforduló kisebb muló bajok miatti mulasztás. Főként a családi körülmények miatti mulasztásokat kell kifogásolnunk, s ezek korlátozását a tanulók jól felfogott érdekében ismételten kérjük. Nemkülönben nehézményezendő a tanulók egyes tárgyak alól tömeges felmentésére irányuló kérelme. Szabadkézi rajz alól felmentetett: 24, nőimunka alól a kimaradottakat nem számítva: 37 tanuló.

A tanulók mulasztásának igazolásánál követendő eljárást egyébként az értesítő IX. fejezete alatt felsorolt 45., 46., 47., 48. és 51. §-a szabályozza. A mulasztások szabálytalan igazolása esetében a tanulók osztályfők által visszautasítandók.

A tantestületre nézve ezen tanév egészségi szempontból kevésbé volt kedvező. Rövidebb idejű helyettesítés több ízben merült fel; huzamosan mulasztott egy tanerő 2 ízben; egy tanerő 2 havi szabadságolást, egy tanerő pedig 8 havi szabadságolást volt kénytelen igénybe venni.

A huzamos szabadságolásokat nem számítva a tanév folyamán összesen: 233 tanóra volt helyettesítendő s e mulasztásból igazgatóra 13 óra, tanerőkre 211 óra esik.

Az énektanítás tanerő hiányában csak október havában kezdődött: a tornatanítás a III., IV. osztályban ugyancsak tanerő hiányában az egész tanéven át szünetelt. A több ízben kérelmezett 2. munkatanítónői állás fedezet hiányában — ezen tanévben sem rendszeresítettén: az iskola nem csekély erkölcsi és anyagi kárára a munkatanfolyam ezen tanévben sem kezdhette meg működését. Bizunk azonban a hivatali többség jóindulatában és reméljük, hogy a többirányú előterjesztések az 1911—12. tanévre a tanügy érdekeinek megfelelő elintézését nyernek.

Az ifjúság tanulmányi előmenetelére és iskolai magatartására nézve az értesítő VII. sz. a. kimutatások nyújtanak áttekintő képet. Bizonyítványt kapott: 198 rendes és 7 magántanuló; ezek közül felsőbb osztályba léphet: 155, javíthat: 32, ismétlésre utasított: 11 tanuló.

Az ifjúság magaviselete csak annyiban nevezhető jónak, amennyiben a tantestület a kevésbé rosszakaratból, mint inkább gyermeki meggondolatlanságból eredő bajokat saját hatáskörében orvosolhatta. Szigorubb eljárást három ízben kellett alkalmazni.

Az ellenőrző tanácskozmányok határozatai alapján intőlapok küldetnek a szülőknek, s intéseink mindazon esetekben célra is vezettek, midőn a család nem késett az iskola nevelés-tanítási munkájának támogatására.

Az oktatás a neveléstől nem választható el s nevelési irányunk nem is szolgálhatja az oly lázasan terjedő tulmodern áramlatot. Tekintve

továbbá, hogy évről-évre testileg és szellemileg fejletlenebb ifjuság lép az intézetbe s az iskolán kívül álló okok is felette megnehezítik az iskola feladatát: az iskola és szülők összhangzó együttműködése nélkülözhetetlen. Önként értetődik, hogy e felelősségteljes nevelés tanítási munka eredményét egyfelől a rendtartási szabályzat következetes betartása, másfelől a kölcsönös bizalom, szülői elfogulatlanság és szigorú tárgyilagosság biztosíthatják.

A nevelés-oktatást a miniszteri tanterv szellemében vezettük s ezen tanévben már teljesen az új tanterv alapján készült állandó tanmenetek szerint haladtunk, ama módosítással, hogy kir. tanfelügyelői jóváhagyással a II. oszt.-ban a német nyelv heti 3, a IV. oszt. nev. és háztart. ismeretek tanítása pedig heti 2 óra osztatott be.

A tantestület szeretettel párosult szigorral teljesítette kötelességét és szokott ügybuzgalommal dolgozta fel a tananyagot. Különös gond fordított arra, hogy a tanítás súlypontja a tanóra essék s így az ifjuság egészséges fejlődéséhez szükséges üdülésre és a háztartásban való hasznosítására is mindenkor jut kellő idő.

A tanév folyamán 18 értekezletet tartottunk. Vizsgálatok ügyében 5, egészségi ügyben 3, folyó ügyekben 10, összesen: 18 jegyzőkönyv vétetett fel. Ezen, az intézet beléletének is hű képét nyújtó értekezletek jegyzőkönyvei jóváhagyás végett mindenkor a kir. Tanfelügyelőséghez terjesztettek. Értekezleteink tárgya: a tanmenetek szerint kezelendő tananyag előírása, módszeres megbeszélése, az írásbeli dolgozatok anyaga, feldolgozása, a rokon tárgyak hasznosítása, a tanítás-nevelés összhangzó vezetése, valamint az iskola erkölcsi és szellemi életére vonatkozó összes ügyek.

E helyt sajnálattal kell érintenünk, hogy az ifjuság szorgalma, tanulásbeli előmenetele nem áll arányban a tantestület odaadó munkásságával. Hiányzik a mostani ifjuság kitartása, tudványa, kötelességérzete, munkaszeretete. E tekintetben is legjobban orvosolhatná a bajokat a család okszerű házi nevelése és gyermekek munkásságának éber megfigyelése. Az ifjuság jól felfogott érdekében kérjük az iskolával való gyakoribb érintkezést, megjegyezve, hogy nemcsak igazgató, hanem illetékes osztályfők is szívesen szolgálnak felvilágosítással, kik az 1900/40803. sz. miniszteri rendelet értelmében minden felmerülő fontosabb ügyben igazgatóval történendő előzetes megállapodás szerint járnak el.

Az iskola iktatókönyve szerint az 1910—1911. tanév folyamán 292 ügydarab nyert elintézést.

A hitoktatásról a törvény értelmében az illető felekezeti hatóságok gondoskodnak s a különböző vallású tanulók iskolánk helyiségeiben

részesülnek hitoktatásban. Készséggel támogatjuk hitoktatókat az ifjuság vallás-erkölcsi nevelésének irányításában és minden törekvésünk oda-irányul, hogy bármely felekezetű tanuló vallási kötelemének eleget tegyen.

A tanítást közös imával kezdjük és fejezzük be; háromszori késés után a tanulók megintetnek.

A hivatalos Istentiszteleteken és minden alkalommal, midőn az ifjuság tömeges kivonulása azt rendtartási szempontból szükségessé teszi, a tanerők az 11208—1897. sz. a. miniszteri rendelet értelmében felekezetre való tekintet nélkül vesznek részt és gyakorolnak, ugyanezen rendelet értelmében az intézetben felügyeletet az ifjuságra.

Az ifjuság ismereteinek fokozását és nemesítő szórakozását szolgálja az ifjusági könyvtár. Ezen könyvtárt igénybe vehetik az intézet I. és II. oszt. tanulói kéthetenként, a III. IV. és mtf. tanuló hetenként.

Az olvasás erkölcsi hasznát biztosítandó az ifjuság kora és felfogásához mérten, az egyes osztályok tananyagának szem előtt tartásával a kifüggesztett olvasmányi táblázatok alapján, olvasási tervezetet készítünk. Oly könyv, melynek olvasására az egész osztály ifjusága kötelezve van, két hét alatt beadandó, megjegyezve, hogy a komoly irányban való haladás érdekében a nagyobb és inkább szórakoztató művek olvasását lehetőleg szünidőre osztjuk be. Az „Erzsébet Egyesület“ kültagjai természetesen minden korlátozás nélkül vehetik a könyvtárt igénybe s dicsé-
rőleg kell az ifjusági tagok olvasási kedvéről megemlékezni.

Az ifjusági könyvtár részére következő lapokat szereztük be: „Magyar Lányok“, „Hasznos Mulattató“, „Lányok Lapja“, „Jó Pajtás“.

A tantestület rendelkezésére pedig következő lapok és folyóiratok álltak: „Hivatalos Közlöny“, „Nemzeti Nőnevelés“, „Nemzeti Iskola“, „Magyar Figyelő“, „Család és Iskola“, „Gyermekevédelmi Lap“, „Szánatoriumi Lapok“, „Uránia“, „Népnevelés“, „Földrajzi Közlemények“, „Egészség“, „Jó Egészség“, „Háztartás“, „Állatvilág“, „Patyolat“, „Divat-Szalon“, „Modenvelt“, „Frauen-Fleiss“.

A jótékonyág gyakorlására tanítványaink a miniszteri engedéllyel felállított perselygyűjtéssel nyertek alkalmat. A perselygyűjtés fele évenként a „Mária Dorothea Egyesület“, fele pedig az iskola „Kegyeleti Alapja“ javára fordítandó. Meg kell jegyeznünk, hogy e jótékony gyűjtést az ifjuság zsebpénzéből, minden külső kényszer nélkül gyakorolja, s ha minden tanuló hetenként csak egy fillért is von magától meg: az eredmény kielégítő lehet. Az 1910—11. tanévben kegyeleti célokra 123 K 49 fill.-t fordítottunk; maradvány mai napig 300 K 64 fillér, mely összeg a Somogymegyei Takarékpénztárban a 67752, sz. a. betéti könyvre van elhelyezve.

A Kaposvárott felállítandó „Tanítók Háza“ javára 183 K 80 fillért tőkésítettünk, mely összeg a Gazdasági és Ipari Takarékpénztárban 1424. sz. a. van elhelyezve.

* * *

Az 1910—911. tanév kimagasló eseményeként a legmélyebb hála hangján kell — egy a magyar tanügyet is közel érintő eseményről megemlékeznünk.

Ugyanis okt. hó 8-án adta át Somogyvármegye főispánja magas szárnyalásu beszéd kíséretében igazgatónak a Király Ő Felsége legkegyelmesebb elhatározásával adományozott koronás arany érdemkeresztet. Bár alig állott néhány óra az ünnepség előkészítésére rendelkezésünkre: ezen méltóságteljes ünnepély a kaposvári polg. leányiskola történetében mindenkor emlékezetes leend. Az ünnepély fényét emelték jelenlétükkel: az egyház, törvényhatóság, tanügyi hatóság, város, egyesületek, tanteszületek képviselői, nemkülönben jelen volt számos tanügybarát és szülő. S minthogy e bensőséges ünnepély részleteivel a helyi sajtó behatóan foglalkozott, a „Nemzeti Nőnevelés“, „Nemzeti Iskola“ és „Polg. Isk. Közlöny“ pedig igaz kartársi szeretettel emlékeztek meg, csupán igazgatónak a Főispán ur ő méltóságához intézett köszönetét közöljük:

Méltóságos Főispán Úr!

Dicsőségesen uralkodó apostoli Királyunk magas kitüntetését a legmélyebb hódolattal és megilletődéssel fogadva: megújítom harmincnégy évvel ezelőtt tett ama fogadalmat, mely szerint a rám bízott leányifjúságot „Isten, Király, Haza“ magasztos hármasság jegyében nevelni szent kötelességemnek ismerem . . .

S midőn Méltóságodnak szerény munkásságom felette meleg méltánylásáért őszinte köszönetet mondok, biztosítom egyben Méltóságodat arról, hogy a magyar Tanügy eme ritka örömnapja, mint a becsületes munka legméltóbb jutalma, diadala mintegy buzdításul szolgál mindazoknak, kik feladatuk teljesítésében a lelkiismeret szavát követik: vezérük pedig a kötelességérzettel párosult hivatásszeretet.

Fogadja Méltóságos Főispán Úr Felséges Urunk és Királyunk képviselőjében Somogyvármegye ezen legrégibb leánynevelő- és tanintézetét közvetlenül érintő legmagasabb kitüntetésért mély hálámat! S valamint hosszú rögös pályámon Isten segítségével sohasem vesztettem el a hivatali élet egyensúlyát, — a reám háramló megpróbáltatásokat pedig mindenkor vallásos megadással viseltem: úgy bizom jószágos Istenünkben és kérem, engedje meg, hogy szerény munkásságom eme legmagasabb elismerésének jelvényét hátralevő rövid szolgálati időm alatt

méltóan viselhessem és hivatali kötelességem önzetlen teljesítése mellett hozzájárulhassak a kaposvári polgári leányiskolával kapcsolatos Erzsébet Egyesület emberbaráti céljának megvalósításához.

Isten áldása legyen hazánkon és jóságos uralkodónkon!

Isten áldása kísérje a magas kormányt, hatóságainkat, iskoláink jötevőit, munkásait, ifjúságát s hálás kegyelettel őrizzük meg továbbra is mindazok emlékét, kik virágzó iskolánk alapvető munkájában lelkesen támogattak, — másfelől összeható áldozatkészségükkel a szeretet munkájában segítségünkre voltak — és lehetővé tették, hogy az Erzsébet Egyesület a zajtalan jótékonyság forrásává vált!

* * *

A tanulók leggondosabb vallás-erkölcsi nevelésén kívül az iskola a nemzeti közérzet, kegyelet és hála legszentebb érzelmeinek ápolásán, fejlesztésén buzgólkodván, megtartottuk úgy a felsőbb rendeletekkel megállapított iskolai ünnepélyeket, valamint felhasználtunk minden alkalmat arra, hogy tanítványainkat a szép, jó és nemes iránt fogékonnyá tegyük, a hazaszeretet és emberbaráti érzületet növeljük.

Az 1907. év ápr. 29-én 48431. sz. a. miniszteri rendelet folytán május hó 18-án megtartottuk a „Békenapot“. Ezen alkalommal igazgató ismertette történeti visszapillantás kapcsán a nemzetközi békekongresszus jelentőségét, a békenap rendeltetését és a békemozgalom eszközeit. Különösen a leányifjúság figyelmébe ajánlja a társadalmi béke megteremtését célzó mozgalmat.

Nagyobb teremmel nem rendelkezvén, az isk. ünnepélyek, melyeken az ifjúság mindenkor ének és szavalmányokkal vesz részt, legnagyobb sajnálatunkra nem lehetnek nyilvános jellegűek, megjegyezve, hogy „Erzsébet“ emlékünnepeinket és gyűléseinket a tagok nagy számára való tekintettel, Németh István polgármester úr lekötelező szivességéből állandóan a városház disztermében tartjuk.

Itt közöljük az 1910. év november hó 19-én tartott „Erzsébet emlékünnap“ és az „Erzsébet Egyesület“ közgyűlésének sorrendjét, valamint 1911. június hó 24-én tartott iskolai hangversenyünk műsorát:

A) Erzsébet emlékünnap és közgyűlés.

1. Torkos-Hazslinszky. „Erzsébet királyné emlékére“. Karének. A polgári leányiskola összes tanulói és az „Erzsébet Kör“ ifjúsága.
2. Lauka Gusztáv. „Erzsébet napja“. Szavaltat. Stauber Anna körtag.
3. Liszt. „Szózat, Hymnus“. Zongorán előadja: Bosnyák Jolán IV. oszt. tan. **Emlékbeszéd**, Nagyné Csorba Mária igazgató.
4. Mozart. „Ima“. Kétszólamu ének. Kramarits Erzsi és Lengyel Erzsi körtag; harmoniumon kíséri Vajthó Jenő polg. isk. tan.

5. Tompa Kálmán. „Erzsébet magyar királyasszony“. Szavalja: Plachner Emilia IV. oszt. tanuló.
6. Pósa Lajos. „A királyné álma“. Szavalat: Graef Ilona III. oszt. tanuló.
7. Falk-Heidelberg. „Erzsébet királyné emlékezete“. Melodráma. Szavalja: Hajós Lenke körtag; zongorán kíséri: özv. Takács Lajosné urnő.
8. Zichy Géza gróf. „Királyunkhoz“. Szavalat: Tankovits Anna körtag.
9. Fövényessy Bertalan. „Ima“ Karének. III. IV. oszt. tanulói és „Erzsébet Kör“ ifjusága.

Közügyülés.

- a) Elnöki megnyitó.
- b) Titkári és pénztári jelentés.
- c) 1910—11. évi költségvetés.
- d) A „Szünidei Gyermekotthon“-ra vonatkozó előterjesztés.
- e) Indítványok és a közgyűlés berekesztése.
10. Kölcsey-Erkel. „Hymnus“. Karének. A polg. leányisk. összes tanulói és „Erzsébet Kör“ ifjusága.

Az „Erzsébet Egyesület“ választmányának előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy Kaposvár rdt. város Képviselőtestületéhez kérvényt intéz a „Szünidei Gyermekotthon“ erkölcsi és anyagi támogatása tárgyában. Egyben hálás köszönetet mond a közgyűlés gróf Zichy Béla nagylelkű telekadományáért, valamint Somogyvármegye Törvényhatósági Bizottságának kegyes építési segélyeért.

Az építőbizottság elnökéül lelkesedéssel megválasztott Plachner Sándor vm. főjegyző, ki az „Erzsébet Egyesület“ iránti meleg érdeklődésének már számos jelét adta. Az építőbizottság tagjaiul megválasztottak: Bakonyi Ferenc, Bien Dávid, Dépold Béla, dr. Fekete Gyula, dr. Fehér Henrik, Gáspár Gyula, Kladnigg Alajos, Nagy F. Ödön, Nemes Manó, Paulinyi János, Scholz Gyula, dr. Szaplanczay Manó, dr. Szigeti Gy. Sándor, Vései Sándor, Weisz Albert dr. Hivatalból tagok: dr. Gulyás Ferenc kir. tanfelügyelő, Németh István isk. sz. elnök, Nagyné Csorba Mária ügyvezető-igazgató és dr. Haidekker Károly titkár. Az iskolák képviselőiben: Dsida Ottó, Gálos Ferenc, Tarján Antal, Vértesi Adolf.

E bizottság feladata leendő a részletmunka kidolgozása és az anyagi kérdés lebonyolítása.

Érintett közgyűlést dr. Gulyás Ferenc, Somogyvármegye kir. tanfelügyelője vezette szokott tapintattal és lelkesen méltányolta az Egyesület gyermekvédelmi mozgalmát. Egyben utal ügyvezető igazgató és a titkári jelentés adataira, melyek leghivebben igazolják, hogy ezen, az iskolával kapcsolatos Egyesület már is méltónak bizonyult a társadalom rokonszenvére és támogatására. A legmelegebben köszöni a közgyűlés élénk érdeklődését, valamint a minden oldalról összeható áldozatkészséget s az „Erzsébet Egyesületet“ a művelt társadalom további szeretetébe ajánlja.

Tekintve, hogy városunk társadalma sok irányban van igénybe véve, iskolánk nem engedélyez gyűjtéseket, hanem az Iskolaszék és kir. Tanfelügyelőség jóváhagyásával évenként egyszer és pedig azon szigorú meghagyással adatnak ki az „Erzsébet Egyesület” gyűjtőivei, hogy ki-ki csupán közvetlen családi körében igyekezzék ezen ismeretterjesztő munkát teljesítő és emberbaráti célokat szorgalmazó Egyesületnek egy-egy hivat szerezni.

Mint a tagok száma és az anyagiakra vonatkozó XII. sz. a. kimutatás igazolja, bizton remélhető, hogy ifju Egyesületünk — bár nem terebélyes fa még, mely enyhét adó árnyat nyújtana — Isten segítségével évről-évre erősödve, minél több szegénysorsu tanulót támogathat s teljesítheti a felsőbb rendelettel jóváhagyott munkatervet.

B) Hangverseny.

I.

1. Huber-Erdélyi. „A magyar zászló”. Előadja: Az ifjusági énekkar.
2. Zajzon Dénes. „Erzsébet emlékére”. Szavalja: Jankó Gizella körtag.
3. Weber. „Oberon”. Op. 149. Zongorán előadják: Horváth S., Plachner E., Rosenberg I. IV. oszt. tanulók.

II.

4. Liszt. „Ujra látni vágylak téged”. Énekli: Krisanich Lujza körtag. (Ábrányiné Weim Margit zeneakadémiai tanárnő tanítványa.)
5. Mendelssohn. „Hegedüverseny I. tétele” Op. 64. Előadja: Révai Rózsi körtag. (Hubay Jenő zeneakadémiai tanár tanítványa.)
6. Liszt. a) „Petrarca-sonette”. b) „Az erdő zugása”. Zongorán előadja: Folly Sarolta körtag. (Rennebaum Ágosta zeneakadémiai tanárnő tanítványa.)
7. Debussy. „Nuit d'Etoiles”. Énekli: Krisanich Lujza körtag.
8. Hubay. a) „Alkonyat”. b) „A fonóban”. Hegedűn előadja: Révai Rózsi körtag.

III.

9. „Tündérmese”. Elmondja: Hajós Lenke körtag.
10. Várady-Hazslinszky. „A tavasz ünnepe”. Daljáték. Előadja: Az ifjusági énekkar. A magánszólamokat énekli: Kramarits Erzsi, Tankovits Anna körtag és Plachner Emilia, Pleheisz Irma polg. isk. tan.

Az 1. számot harmoniumon kíséri Vajthó Jenő polg. leányiskolai énektanár a 4., 5., 7., 8. és 10. számot zongorán kíséri özv. Takáts Lajosné polgári leányiskolai zongoratanító.

Ezen hangverseny tiszta jövedelmét, azaz 336 koronát az „Erzsébet Egyesület” által létesítendő „Szünidei Gyermekehon” építési alapjához csatoltuk. Ezen kívül befolyt 100 K, mely összeget az „Erzsébet Egyesület” legnagyobb jótevője: gróf Zichy Béla tiszteletbeli jegyének megváltása címén kegyeskedett beküldeni. Ezen összeget a példás jótékony-ságáról ismert főúr nevére alapítványként iktattuk be s az Egyesület iránti meleg érdeklődéseért e helyt is mély hálával mondunk köszönetet.

Felülfizetésekből befolyt: Bánóczy Gyuláné 1 K, Berger Samuné 2 K, Beck Henrikné 2 K, Bodor Gusztávné 4 K, Dsida Ottó 5 K, Haidekker Pálné 2 K, Leposits Ignácné 6 K, Langsfeld Jenőné 2 K, Latka Frigyes 2 K, Kopátsy Sándor 4 K, Márkuszné Krieger Márta 5 K, Maár Gyula 5 K, özv. dr. Polányi Lajosné 5 K, Ratkó Margit 2 K, Stauber Anna 5 K, Szabó Árpád 2 K. Fogadják a szives felülfizetők iskolánk őszinte köszönetét!

Egyben kedves kötelességet teljesítünk, midőn köszönetet mondunk ama volt tanítványainknak, kik az iskolához való szeretetteljes ragaszkodásuk jeléül szives közreműködésükkel jótékoycélu hangversenyünk erkölcsi és anyagi sikerét biztosították, kik mindannyian a lelkes hallgatóság legmelegebb elismerését kiérdemelték.

Őszinte elismerés illeti még az intézet zongoratanitónőjét és ének-tanárát, kik szerető gonddal készítették elő tanítványaikat anélkül, hogy azok tanulmányuktól elvonattak volna.

E hangverseny egyébként nemcsak évváró ünnepélye volt az intézetnek, hanem egyuttal kedves találkozója az 1905—906-ban végzett IV. osztályu tanulóknak.

Nem vagyunk ugyan hivatva az iskola által rendezett ünnepélyek, felolvasások értékelésére, annyit azonban minden szerénytelenség nélkül felemlíthetünk, hogy az erkölcsi siker mindenkor arányban állott a rendezéssel járó fáradozással.

Hálás köszönetet mondunk továbbá Tatár Gusztáv urnak ki iskolai hangversenyünk alkalmából a Korona-szálló nagytermét a villanyvilágítás megtérítése ellenében átengedni oly szives volt. Nemkülönben köszönet illeti a helybeli „Apolló Színház“ vezetőségét is, hogy az ismeretterjesztő ifjusági felolvasások megtartását lehetővé tették.

A vetített képekkel élénkitett népszerű formában tartott felolvasások sorozata:

Dr. Kocsis János áll. főgimn. tanár: 1. „A Duna mentén.“ 2. „A rovarok világa.“ 3. „Nansen, Coock és Paerry észak-amerikai kutatásai.“ Halász Gyula, a „Magyar Földrajzi Társaság“ választmányi tagja: 4. „Tordai Emil honfitársunk életrajza és afrikai utazásai. A Belga-kongó alapítása, jelene és jövője (Stanley). A benszüllött néptörzsek etnografiai áttekintése. A „Ba-bunda“ nép részletes ismertetése.“

Majunke József áll. főgimn. tanár: 5. „Petőfi Sándor élete és költészete“. Ezen felolvasásokon az „Erzsébet Egyesület“ tagjai is részt vettek.

A tanítás élénkitése és a közölt tananyagnak állandósítása érdekében az „Uránia Magyar Tudományos Társulat“ tulajdonát képező vetítő

képekkel iskolánk tornatermében következő címeken tartottunk díjmentes felolvasásokat:

Szigeti Gy. Jolán és Ratkó Margit polg. isk. tan.: 6. „A Balaton.” I. II. oszt. ifjúsága részére.

Nagy F. Ödön: 7. „A vegytan eredményei.” III. oszt. tanulói részére. 8. „A föld.” 9. „A bolygók.” 10. „A tüdővész elleni védekezés.” IV. oszt. tanulói részére.

A rendes tanulók évváró-vizsgálatait következő sorrendben tartottuk meg:

Junius hó 12. és 14-én hittani vizsgálatok.

Osztályvizsgálatok:

Junius hó 17-én 8—12 óráig	I. A.	oszt.
„ „ 18-án 8—12 „	I. B.	„
„ „ 19-én 8—12 „	II. A., B.	„
„ „ 20-án 8—12 „	III.	„
„ „ 21-én 8—12 „	IV.	„

A vizsgálatok tartama alatt az ifjúság női kézimunkái két tanteremben voltak kiállítva.

Magánvizsgálatok tartattak junius hó 27. és 28-án igazgató elnöklete mellett.

A róm. kath. vall. tanulók hittani vizsgálatán ft. Herbay Pál esperes, egyházkerületi tanfelügyelő, a protestáns tanulókén pedig Keresztes Gyula esperesi kiküldöttek elnököltek.

Az Iskolaszék képviselőjében jelen voltak: dr. Haidekker Károly, dr. Herzog Manó, Szabó Árpád, dr. Zánkay Gusztáv és ft. dr. Zimmert József prépost-plébános.

Fogadják mindnyájan az iskola munkássága iránt tanúsított szíves érdeklődésért az iskola őszinte köszönetét.

A tanévet junius hó 20-án hálaadó Istentisztelettel fejeztük be.

XII.

Kivonat

a kaposvári áll. s. közs. polg. leányiskola „Erzsébet Ifjusági Önképző- és Segítő-Egyesület“ alapszabályaiból és beszámoló.

I. A Kör megalakulása és célja.

1. §. A kaposvári áll. s. közs. polg. leányiskola nevelési rendeltetésének szolgálatában és azzal kapcsolatban az 1904. évi július hó 4-én tartott 25. tantestületi értekezlet XIV. pontjának határozatából kifolyólag „Ifjusági Önképző és Segítő Egyesületet“ létesít.

E Kör a nők legméltóbb eszményképének — Erzsébet magyar királyasszonynak nevét viseli.

2. §. Az „Erzsébet Kör“ célja az értelem és érzelem ápolása, fejlesztése mellett a nőt a családi és társadalmi hivatásának méltó betöltésére nevelni, hogy leányifjuságunk a magyar társadalomnak nemesen érző, a vallásos érzet örök igazságában megerősödő, minden szép, jó és nemes iránt lelkesedő, munkás és áldozatkész tagjává váljék.

3. §. Ezen kör népszerű formában ismeretterjesztő munkát teljesít s egyuttal emberbaráti célt szorgalmaz a jótékonyság gyakorlásával.

II. A tagok joga és kötelessége.

1. §. A Kör rendes tagjai lehetnek első sorban a kaposvári áll. s. községi polgári leányiskolával kapcsolatos női kézimunka-tanfolyam tanulói és az iskola volt növendékei, továbbá a tantestület megállapodásához képest egyes alkalmas, tanulmányaikban megfelelő előmenetelt tanusító III. és IV. oszt. tanulók.

2. §. Az önképzésre szolgáló eszközöket igénybe veheti a Kör minden tagja. Használhatja a könyvtárt, részt vehet a Kör gyűlésein és ismeretterjesztő előadásokon, sőt a szükséghez képest segélyezésben is részesíthető. Viszont kötelessége minden tagnak a Kör munkásságát erkölcsi és anyagi erejéhez képest előmozdítani, hogy a Kör alapját képező eszme minél szélesebb körben terjedve, nemzetünk nemtőjének, Erzsébet királyné emlékéhez méltóan teljesíthesse feladatát és évről-

évre nagyobb mértékben részesíthesse a segélyezésre szoruló tanuló ifjúságot a jótékonyság áldásaiban.

3. §. Az Erzsébet Körnek vannak: tiszteletbeli-, alapító-, pártoló-, rendes és rendkívüli tagjai.

4. §. a) Alapító tagok azon egyesek vagy testületek, kik egyszer és mindenkorra legalább 20 korona alapítvánnyal járulnak az alaptőke gyarapításához. Alapító tagok nem fizetnek tagsági díjat.

b) Pártoló tag az, ki a Kört évi 5 korona adományban részesíti.

c) Rendes tagok 3 évi kötelezettséggel, negyedévi részletekben évi 4 koronát fizetnek a Kör pénztárába.

d) Rendkívüli tag lehet a polg. leányiskola önként jelentkező bármely rendes tanulója. (Az I. és II. oszt. tanulói évi 1, a III., IV. oszt. és a munkatanfolyam tanulói évi 2 koronát fizetnek.)

5. §. A rendes tagság megszűnik: elköltözés, a választmány által való törlés és a 3 évi időtartam lejártával. *Aki a 3. év utolsó negyedében írásban nem jelenti be kilépést szándékát, további 3 évre a Kör fizető tagja marad.*

Az „Erzsébet Kör“ folyó jövedelme: a tőkésített pénz kamatai és az évi tagsági díjak.

A csonkithatlan alaptőkét képezik: az alapító tagok által befizetett pénzösszeg; pénzbeli adományok és rendkívüli jövedelmek, mint pl.: nőimunkák kisorsolása, nyilvános előadások, hangversenyek tiszta jövedelme.

Dologi szerzemények: könyvek, folyóiratok, taneszközök, tanszerek.

A kör csonkithatlan alaptőkéje a tagdíjakkal együtt takarékpénztárban kamatoztatandó. A vagyon kezelését a választmány, közvetlen pedig ügyvezető igazgató személyi felelősség terhe mellett köteles ellenőrizni.

III. A segélyezés módja.

A Kör folyó jövedelméből a kaposvári áll. s. közs. polg. leányiskola szegénysorsu, de jó magaviseletet és megfelelő előmenetelt tanúsító rendes tanulóit segélyezi.

Indokolt esetben segélyben részesíthetők az intézet volt tanítványai további tanulmányuk idejében, avagy valamely tisztességes kenyérkereseti pálya elnyerésében.

A segély kiterjedhet: a) tandíjfizetésre; b) iskolai könyvek és tanszerek használatra való átengedésére; c) munkaanyaggal való ellátására és versenyképes munkák értékesítésére; d) ruhanemű adományozására és vidéki tanulók részbeni ellátásra; e) beteges tanulók gyógykezelésére

s idővel a vérszegény gyermekeknek a szünidei gyermektelepeken való elhelyezésében is óhajt a Kör anyagi erejéhez mértén segédkezni.

Ezen segélyezésben a tanulók felekezeti különbség nélkül részesülnek. Árva és tanítók gyermekei első sorban jönnek tekintetbe.

2. §. Felosztatás esetén a Kör vagyonát Kaposvár rdtv. községi Iskolaszéke kezeli és továbbra is szegény tanulók gyámolítására fordítja.

4. §. A Kör netáni felosztatásáról és a vagyon átruházásáról hozandó közgyűlési határozat foganatosítás előtt a nm. vallás- és közokt. m. kir. Minisztériumhoz teendő felterjesztés végett a kir. Tanfelügyelőségnek bemutatandó.

Jóváhagyatott az 1906. év március hó 26-án kelt 2960. sz. a. m. kir. vall. és közokt. miniszteri rendelettel.

Az „Erzsébet Kör“ ügyeit intézik: a) a közgyűlés; b) a választmány; c) tisztviselők.

Az „Erzsébet Egyesület“ Kaposvár rdtv. közs. Iskolaszékének pártfogása alatt áll. Az állami felügyeletet Somogyvármegye kir. Tanfelügyelősége gyakorolja.

VÉDŐK: **Kacskovics Zoltánné**

szül. vizeki Tallián Mária.

Molnár Viktor

m. kir. vall. és közokt. államtitkár.

A) Alapító tagok.

1910—11. július 1-ig.

Gróf Zichy Béla Lengyeltóti „Gyermeküdülöhely“ létesítésére 1910. évi május hó 27-én adományozott Balaton-Fonyód fürdőtelepen egy körülbelül 15,031·13 m², nagyrészt erdőrészlet területet a Déli vasutttól be a Balatonba. A telek az Egyesület javára bekebelezetett és 1910. június hó 26-án ünnepélyesen átvétetett. — 1911. VI/28-án készpénzben 100.—

Aczélné Sebe Zs. Kaposvár	20.—	10 Bárdió Györgyné Kaposvár	20.—
Aczél Ilona Szatmárnémeti	20.—	Barta Emilné Somodor	50.—
Babóchay Andorné Orczi	20.—	Bauerné Dörning M. Kaposvár	20.—
Babóchay Kálmánné Kaposvár	20.—	Bécsy Márton Kaposvár	20.—
Bajnóczyné Sermán E. Szigetvár	20.—	Beck Henrikné Kaposvár	20.—
Bakonyi Ferenc Kaposvár	20.—	Bélaváry Ferencné Böhönye	20.—
Balázsné Trombitás E. Barcs	20.—	Bereczk Sándorné Kaposvár	20.—
Bárdió György dr. Kaposvár	20.—	Berger Béláné Simontornya	20.—

Dr. Berger Samuné Kaposvár	20.—	Gerő Zsigmond Kaposvár	20.—
Özv. turonyi Biedermann		Goszthony Mihály dr. Bpest	20.—
Ottóné Mozsgó	20.—	Goldstein Ferencné Kaposvár	20.—
20 Biedermann Margit Mozsgó	20.—	Gyenes Izsó Kaposvár	25.—
Biedermann Ilona „	20.—	Haidekker Károly dr. Kaposvár	50.—
Biedermann Tibor „	20.—	Haidekker Pálné Kaposvár	20.—
Biedermann László „	20.—	Hajnal Józsefné Kaposvár	20.—
báró Biedermann Rezsőné		60 Halápi Oszkárné Kaposvár	20.—
Szentegát	100.—	Halmos Imréné Kaposvár	20.—
pusztakovácsi Bien Dávidné		néhai Havas Anna nevén	30.—
Kaposvár	40.—	özv. Hamp Viktorné Kaposvár	20.—
Biró Sándorné Jákó	20.—	dr. Hegyi Árpádné Kaposvár	20.—
Özv. Bogyai Kálmánné	20.—	Herzog Dóra Kaposvár	20.—
Budapest	20.—	Hirsch Adolfné Kaposvár	20.—
Bók Z. Lajosné Kaposvár	20.—	Hirsch Gusztávné Kaposvár	20.—
Brezina Emilia Hetes	22.—	Hochreiter Kornél Csurgó	20.—
30 Blum Izidor Kaposvár	20.—	Hónig Dávidné Kaposvár	40.—
Cukorgyár Kaposvár	200.—	70 Hónig Izidor Kaposvár	40.—
néhai Csernel Gyula nevén	20.—	Horkay Sándorné Kaposvár	20.—
Darnay Béláné Kaposvár	20.—	Hotwagner Pál	20.—
Debrecen sz. kir. város	20.—	gróf Jankovich László Szőlősgyőrök	70.—
Deutsch Zsigmond Budapest	20.—	Jankó Kálmán Kaposvár	20.—
Dsida Ottó Kaposvár	20.—	Jankó Kálmánné Kaposvár	20.—
Dulánszky Lajosné Kaposvár	20.—	Juck Béla Kaposvár	20.—
Fehér Henrik dr.	20.—	Kacskovics Géza Örs	25.—
Fekete Imre Benceerdő	30.—	Kacskovics Zoltán Felső-mocsolád	100.—
40 Fekete Gyula dr. Kaposvár	35.—	Kacskovics Zoltánné Felső-mocsolád	190.—
gróf Festetich Pálné Dégh	100.—	80 Kala Zsigmondné Kaposvár	20.—
Fleiner Mór dr. Kaposvár	20.—	Kaposvár rdt. város	100.—
néhai Folly Józsefné nevén	40.—	Kapotsfy László Kaposvár	20.—
özv. Folly Hugóné Bpest	20.—	Kéglné Laposits M. Kaposvár	20.—
Frick Lajos Mike	20.—	Özv. Kemény A.-né „	20.—
Frick Lajosné Mike	40.—	Kemény Samu Kaposvár	100.—
Friedrich Vilmosné Kaposvár	30.—	Kéry Gyula Szentbékálla	30.—
Gaál Gyula Büssü	20.—	Kéri Józsefné Kaposvár	20.—
Gálos Ferenc Kaposvár	20.—		
50 Gara Zsigmond Kaposvár	20.—		
Gáspár Gyula Kaposvár	20.—		
Gazdasági és ipari takarékpénztár Kaposvár	75.—		

	Keresztes József Tótsztpál	20.—		Özv. Nagy F. Károlyné	
	Kladnigg Alajos Kaposvár	50.—		Kaposvár	20.—
90	Kladnigg Alajosné „	20.—	120	Nagy F. Ödön Kaposvár	20.—
	Klinda Kálmán „	20.—		Névtelenül	100.—
	Kolb Kálmán „	20.—		Dr. Oláh Ödönné Kaposvár	20.—
	Kovácsné Szigeti Gy. Vilma			Örgr. Pallavicini Edéné	
	Kaposvár	20.—		Mosdós	25.—
	Königsberg Viktorné			Papp Elemér Kaposvár	20.—
	Kaposvár	20.—		Paulinyi János Lengyeltóti	20.—
	Központi Önszegélyző Szö-			Plachner Sándor „	20.—
	vetkezet Kaposvár	50.—		Néhai Pintér Ede nevén	20.—
	Dr. Kramer Józsefné			Polgári Fiuiskola Tanári Kara	
	Kaposvár	20.—		Kaposvár	50.—
	Kraut Jakabné Kaposvár	20.—		Özv. nemes Polányi Lajosné	
	Krausz Józsefné Barcs	20.—		Kaposvár	20.—
	Krieger Ödönné Kaposvár	20.—	130	Pollák József Kaposvár	20.—
100	Dr. Krisanich Józsefné „	20.—		Polgár Árminné „	20.—
	Néhai Krizmanits Péter			Poppovits Anna „	20.—
	nevén	20.—		Postás Dalárda Kaposvár	623·24
	Kunfy Adolfné Kaposvár	20.—		Ratkó Margit Kaposvár	20.—
	Kutor Árpádné „	40.—		Rosenberg Ilona „	20.—
	Lampel és Franklin cég			Rechnitz Józsefné „	20.—
	Budapest	20.—		Rosenberg Károlyné „	20.—
	Leposits Viktor Kaposvár	20.—		Rigler József Ede Bpest	30.—
	Leposits Ignácné „	20.—		Rózsa János Kaposvár	20.—
	Löbl Ferenc „	40.—	140	Ring Samuné „	20.—
	Löwensohn Ernőné „	50.—		Ring Lipótné „	30.—
	M. kir. Pénzügyigazgatóság			Ring Vilmosné „	20.—
	Tisztikara Kaposvár	50.—		Néhai Sárközy Béla nevén	20.—
110	Mayer Jolán Böhönye	20.—		Sárközy Béláné Kaposvár	20.—
	Márffy Emil Kaposvár	110.—		Schatz Róbertné Bpest.	20.—
	Mayer Vilmosné „	20.—		Dr. Schmiedeg Zsigmondné	
	Mautner Zsuzsa „	20.—		Mernye	20.—
	Mautner Gusztávné „	20.—		Segélyszövetkezet Kaposvár	105.—
	Mautner Pálné „	20.—		Schlesinger Albertné „	40.—
	Matzkó László Szakcs	20.—		Scholz Gyula „	20.—
	Mezőgazdasági ipar-r.-t.		150	Schlotter Ignácné „	20.—
	kaposvári bérlete	300.—		Schubert Pál „	20.—
	Nagyné Csorba Mária			Schwarcz Adolfné „	20.—
	Kaposvár	20.—		Schwimmer Franciska Bpest	25.—

Sedlmayer Johanna Sopron	20.—	Szaplonczay Manó dr.	
Seidl Vince Kaposvár	25.—	Kaposvár	20.—
Seidl Anna „	20.—	Szegedy Lajos Szombathely	20.—
Dr. Simon Imréné „	20.—	Szénássy Béla Budapest	50.—
Simon Nándorné „	20.—	180 Szigeti Gy. Jolán Kaposvár	20.—
Id. Somssich Andor Saárd	100.—	Szigeti Gy. Sándor „	20.—
160 Gr. Somssich Imréné		Szcerbowski László	20.—
Pozsony	20.—	Özv. Takáts Lajosné	
Somogy megyei Takarékpénztár	100.—	Kaposvár	20.—
Spiegel Árminné Kaposvár	20.—	Tarjánné Nyeste Teréz	
Somogyi Józsefné „	20.—	Kaposvár	20.—
Somogyvármegye Törvényhatósága	4124.50	Tarján Ilonka Kaposvár	20.—
Sprenger Emma Erzsébetfalva	20.—	Tautner Istvánné „	20.—
Stauber Albertné Visonta	20.—	Dr. Thaly László Bpest	20.—
Stein Manóné, Herzfeld		Dr. Tevely Béla Kaposvár	50.—
Gizella Budapest	20.—	Tóth Lajosné „	20.—
Steller Ignácné Kecskemét	20.—	190 Takarékpénztár Részvénytársaság Kaposvár	70.—
Stern Ignácné Kaposvár	20.—	Takarékpénztár Részvénytársaság Karád	25.—
170 Özv. Streit Antalné „	20.—	Takarékpénztár Nemesvid	20.—
Strénné Boskovitz Gizella		Visy Sándorné Szigetvár	20.—
Kaposvár	20.—	Dr. Veress Zoltánné	
Strinovich Mária Kishárság	20.—	Baranyasellye	20.—
Szabó Kálmán Kaposvár	20.—	Vogel Nándorné Kaposvár	20.—
Szabó Andorné Urhida	20.—	Weinberger Mórné „	20.—
Szabadkőművesek Kaposvári		Weisz Adolfné „	20.—
Berzsenyi Páholya	70.—	Dr. Zimmert József „	50.—
Szarka János Kaposvár	20.—	Zeneiskola „	72.—
		200 Gr. Zichy Gyula Pécs	150.—

1909—910. év végén volt 156 alapító; összeg: 8794.— K

Gyarapodás 44 alapító:

2392.74 K

Összesen: 11186.74 K készpénz

és 2.6 kat. hold Balaton-parti telek.

B) Pártoló tagok :

A folyó 1910—11. tanévre évi 5 K. pártoló tagdíjukat befizették :

Drucker Jakabné Kaposvár	10 Molnár Emilné Kaposvár
Fischer Márkuszné Kaposvár	ifj. Németh József Korpád
Graef Endréné Kaposvár	id. Németh Józsefné „
Gulyás Gyuláné Kaposvár	Petz Szilárd „
Haisler Andrásné Kaposvár	Pollák Hermanné Drávapálfalva
Hangyál István Kaposvár	Révész Márton Kaposvár
Kelemen Gyula Kaposvár	Römy Oszkárné Felsőmocsolád
Kovács József Kisasszond	Schwarz Miksáné Kaposvár
Löcser Mihályné Kaposvár	18 Szabó István Nagyatád

Összesen befolyt pártoló tagdíjakból : 90 korona.

C) Adományok 1910—11. tanévben :

Ádám János Marczali	4.—	Özv. Klapp Józsefné Kaposvár	1.—
Antl Mór Felsőmocsolád	1.—	Mayer Gyula Böhönye	10.—
Bakonyi Mária gyűjtőivén	1.80	Padányi Sándor Mernye	4.—
Békei Ignác Fiume	10.—	Ratkó Margit gyűjtőivén	7.60
Berger Béláné Simontornya	5.—	20 ifj. Ring Pál Kaposvár	1.—
Döry Vilmosné Leperd	3.—	id. Ring Pál Kaposvár	2.—
Döbrössy Alajos	5.—	Ring Vilmosné Kaposvár	1.—
Francz Mária gyűjtőivén	5.—	Schulze Ernőné Kaposvár	1.—
Fehér Mór Kaposvár	1.—	Stepanoy János Kaposvár	1.—
10 Galamb Katalin gyűjtőivén	2.70	Szendrődy Dénesné Ka-	
Horváth Kálmánné Kiskorpád	1.—	posvár	1.—
Halmos Mária Kaposvár	1.—	Vass Mihály Kaposvár	1.—
Kántor János Magyaregres	3.—	Vass István Kiskorpád	1.—
Kovács Klára gyűjtőivén	1.40	Vitkovics Ferenc „	3.—
Krausz Zsigm.-né Kaposvár	10.—	29 Tallián Andor Osztopán	5.—

Összesen : 96 korona 50 fillér.

D) Rendes tagok :

a) Iskolán kívül álló egyének 3 évi kötelezettséggel, évi 4 K tagdíjjal.

Aczél Rózsa	Kaposvár	Auszterlitz Mariska Kaposvár
Adelman Béla	„	Baán Józsefné „
Adelmann Cecilia	„	Bárány Lajosné „
Agid Antonia	„	Bárány Erzsébet „

	Bányai Arturné	Kaposvár		Dömötör Matild	Kaposvár
10	Özv. Badánty Ignácné	„	50	Dsida Ottóné	„
	Balog Ádám Nágocs			Dubiniewitz Ottó	„
	Bárdos György	Kaposvár		Dulánszky Margit	„
	Barta Sándor	„		Elekné Fülöp Gizella	„
	Özv. Bénics Gyuláné	„		Eperjessy József	„
	Bene Julia	„		Erdős Erzsi	„
	Bereczk Stefánia	„		Fábos Józsefné	„
	Berger Vilmosné	„		Faragó Sarolta	„
	Berger Antalné	„		Farkas Imréné	„
	Bertalanné Schwarz J.	„		Fehér Adolfné	„
20	Özv. Bikszeghy Istvánné	„	60	Fehér Rózsa	„
	Biró Ilona	„		Fenyvesi Béláné	„
	Biró Emma	„		Fekete Ernőné Nagypusztá	
	Blum Hermanné	„		Fekete Lajosné	Kaposvár
	Blum Lujza	„		Fekete Rózsa	„
	Bódy Gyula Murakirály			Ferber Nina	„
	Bodai Irén	Kaposvár		Fleischmann Miksáné	„
	Bodai Jánosné	„		Fleischmann Mariska	„
	Bódiss Gézáné	„		Fleischmann Janka	„
	Bodor Gusztávné	Karád		Fleischman Fülöpné	Kaposvár
30	Bogyay Emilné	Kaposvár	70	Fleiner Katinka	„
	Boskovitz Dezső dr.	„		Fodor Irén	„
	Bosnyák Lászlóné	„		Frank Hugóné	„
	Braun Jánosné	„		özv. Franyeczky Józsefné	„
	Bükhel János	„		Friedmann Lajosné	„
	Csizmadia Aladárné	„		Friedmann Pálné	„
	Csizmadia Jolán	„		Friedmann Bernátné	„
	Csizmadia Margit	„		Fried Vilmosné	„
	Csondor Eleonóra	„		Furhmann Zsigmondné	„
	Csonka Sarolta	„		Fürst Vilmosné	„
40	Csukly Elvira	„	80	Galimberty Vilma	„
	Dr. Csurgó Jenőné	„		Dr. Gáspár Imréné	„
	Darnay Kajetánné	„		Gáspár Olga	„
	Darnay Anna	„		Geiszler N. János	„
	Déghy Ferencné	„		Golobitsné Kovács Erzsi	„
	Diamant Rella	„		Dr. Gross Viktorné	„
	Diera Rózsa	„		Grünwald Anna	„
	Domitrovics Istvánné	„		Gundy Lászlóné	„
	Domitrovics Mária	„		Gut Vilmos	„

	Gyárosné Plachner P.	Kaposvár		Kemény Gyuláné	Kaposvár
90	Gyémánt Józsefné Tarany		130	Kertész Béláné	„
	György Ilona	Kaposvár		Kertészné Adelmann Erzs	„
	Györffy Imréné	„		Kengyel Miklós	„
	Györffy Adél	„		Kiss Istvánné	„
	Haidekker Pál	„		Klaszek Sándorné	„
	Özv. Haidekker Pálné	„		Klaszek Erzs	„
	Hajnal József	„		Özv. Klein Béláné	„
	Hajnal Vilma	„		Özv. Klimsa Rezsőné	„
	Hajnal Ildikó	„		Kolosvári Gusztávné	„
	Hajós Gyuláné	„		Kopp Emilné Boldogasszonyfa	
100	Hajós Lenke	„	140	Kopátsy Erzs	Kaposvár
	Hamp Sándorné	„		Koszorús Irén	„
	Halda Antalné	„		Kossár Margit	„
	Hayden Lajosné	„		Kossár Erzs	„
	Özv. Hegyi Istvánné	„		Kornitzer Róza	„
	Hermann Rózsa	„		Özv. Kovács Jánosné	„
	Herzog Mórné	„		Kovács Sarolta	„
	Herzog Vilma	„		Königsberg Dezső	„
	Hirschfeld Jakabné	„		Königsberger Béláné	„
	Hirschfeld Erzs	„		Kölgyessy Aladár Józsefmajor	
110	Hirschmann Mórné	„	150	Köpe Jenőné	Kaposvár
	Hollósi Olga	„		Kövessi Árminné	„
	Hónig Ferenc	„		Kramarits Erzs	„
	Horváthné Zuzman C.	„		Krausz Zsigmondné	„
	Hudetz Anna	„		Krausz Zsuzsa	„
	Imreh Sarolta	„		Krisanich Mária	„
	Izsák Aladár Somogyjád			Krisanich Lujza	„
	Jankó Gizella	Kaposvár		Krisanich Györgyike	„
	Jantsits Jolán	„		Kulin Sándorné	„
	Járos Margit	„		Kullig Betti	Tarany
120	Jurcza Istvánné	„	160	Kunfy Károlyné	Tolna
	Özv. Jurasich Jánosné	„		Kun Józsefné	Kaposvár
	Kacskovics Gézáne	„		Kundicz Jánosné	„
	Kállai Emma	„		Kupics József	Kiskorpád
	Kardos Julia	Kutas		Kurka Mariska	Szegszárd
	Kastowsky Ilona	Kaposvár		Lengyel Benőné	Kaposvár
	Kaufmann Franciska	„		Lengyel Józsefné	„
	Kecskés Erzs Karád			Lengyel Mihály	„
	Keleti Miksáné	Kaposvár		Lengyel Mihályné	„

	Lencz Katalin	Kaposvár		Papp Kálmánné	Kaposvár
170	Liebenweinné Hittaler N.	„	210	Perlaky József	Mernye
	Lorsy Mórné	„		Pleheisz Sándorné	Kaposfüred
	Lövensohn Henrika	„		Prilisauer Adolfné	Kaposvár
	Lukács Petronella	„		Pruckner Jánosné	„
	Lukács Árminné	„		Przybilla Ferencné	„
	Makay Károlyné	„		Püchler Celesztin	„
	Magisztrisz Miksáné	„		Regöczy Györgyné	„
	Magasi Antalné	„		Reidinger Erzsi	„
	Mayer Valéria	„		Özv. Rimanóczy Gézáné	„
	Özv. Mayer Antalné	„		Rimanóczy Berta	„
180	Mayer Margit	„	220	Ring Vilmos	„
	Mandl Dóra	„		Ring Samu	„
	Márkus Józsefné	„		Roboz Zoltánné	„
	Mautner Jolán	„		Rothauser Samuné	„
	Mautner Vilma	„		Rothauser Margit	„
	Mihály Gyuláné	Várda		Rottler Zsuzsanna	„
	Miklós Jánosné	Kaposvár		Rudolf Péterné	„
	Mocsáry Jánosné	„		Ságly Sándorné	„
	Móricz Imréné	„		Sárközy Laura	„
	Molnár Ignácné	„		Sárközy Ilona	„
190	Müller Pálné	„	230	Sattler Lajosné	„
	Özv. Nagy Józsefné	„		Sauerwaldné Végh Anna	„
	Nagy Matild	„		Sauerné Bojtor Katalin	„
	Nemes Manóné	„		Schlebnigg Ella	„
	Nemes Viola	„		Schleining Jenő	„
	Nemes Margit	„		Schleining Jenőné	„
	Nemes Adolfina	„		Schlein Laura	„
	Nemesné Nyeste E.	„		Schlesinger Albert	„
	Dr. Nicsovcics Sándorné	„		Schmidég Ella	Mernye
	Nyiri Margit	„		Scholz Gyuláné	Kaposvár
200	Okos Ferencné	„	240	Scholz Mária	„
	Okos Erzsi	„		Schönberger Olga	„
	Orbán Anna Miskolcz			Schwarz Emilné	„
	Oláh Zsuzsa	Kaposvár		Özv. Schwarz Sámuelné	„
	Oszmann Albertné	„		Sebestyén Józsefné	„
	Dr. Oszmann Aurélné	„		Seidl Emma	„
	Palatinusz János	„		Simonfay Lajosné	„
	Pártosné Bók Z. Rózsa	Ltóti		Simon Miklós	„
	Parupka Károlyné	Kaposvár		Simon Zsigmondné	„

	Simitz Lajosné	Kaposvár		Tormássy Jolán	Kaposvár
250	Simitz Gáborné	„	290	Özv. Tóth Sándorné	„
	Solt Adolfné	„		Tóth János	„
	Somogyi Józsefné	„		Tóth Ilona	„
	Spiegel Dávidné	„		Török Anna	„
	Spitzer Samuné	„		Török Gyuláné	„
	Stauber Anna	„		Törökné Szigethy E.	„
	Özv. Steinitz Adolfné	„		Ujváry Juliska	„
	Strém Katalin	„		Dr. Ullmann Antalné	„
	Sulczér Manóné	„		Ullmann Piroska	„
	Szabó Árpádné	„		Ungár Józsefné	„
260	Szabó Lipótné	„	300	Dr. Ungárné Gabsovits Alda	
	Szabó Józsefné	„		Kaposvár	
	Szabó Béla Patalom			Vadász Alajosné	Kaposvár
	Dr. Szabó Samuné	Kaposvár		Vadkert Izabella Igal	
	Szabados Imréné	„		Váczy Irma	Kaposvár
	Szabados Henrika	„		Özv. Vághó Pálné	„
	Szabady Károly Somogyszob			Vajthó Jenőné	„
	Szalai Ferenc	Kaposvár		Varga Frida	„
	Szaplonczay Erzsé	„		Vaszary Rózsika	„
	Szarvas Lajosné	„		Vécsey Róbertné	„
270	Szegő Margit	„		Vicze Lászlóné	„
	Székely Gizella	„	310	Wareka Józsefné	„
	Székely Sándor	„		Warvasovszky Jánosné	„
	Szenes Emilné	„		Weiler Józsefné	„
	Szenes Margit	„		Weinberger Margit	„
	Szendrődy Dénesné	„		Weiner Hermanné	„
	Szén Vilmosné	„		Wenhardt Ferencné	„
	Szép István Páprágypusztá			Weil Mórné	„
	Özv. Szigeti Gy. J.-né	Kaposvár		Weisz Elza	„
	Szigethy Ilona	„		Weisz Sarolta	„
280	Szilágyi Rózsa Zágráb			Weisz Henrikné	„
	Szlovákné Schwarz H.	Kaposvár	320	Weisz Lipótné	„
	Szukits Sándorné	„		Weisz Simonné	„
	Tankovits János	„		Weisz Erzsé	„
	Tankovits Ilona	„		Wiskovsky Jánosné	„
	Tankovits Anna	„		Wiskovsky Erzsé	„
	Tihanyi Ella	„		Wiskovsky Teréz	„
	Tihanyi Hermin	„		Wurm Janka	„
	Tormássy Ferencné	„	327	Zemplénszky Mihály Patza	
Összesen 327 rendes tagtól			1308 K		
1911. évi július hó 1-ig befolyt			1105 K		
1911. évi aug. hó 1-én remélhető			203 K		

D) Rendes tagok.

b) Polg. leányisk. tanulók, 2 korona évi tagdíjjal.

III. OSZTÁLY.

	Blum Rózsa		Mayer Paula
	Boncz Jolán		Polgár Erzsi
	Divald Stefánia		Rözge Margit
	Engel Vilma		Schönberger Adél
	Fekete Erzsi		Schwarz Erzsi
	Fekete Sára		Sebestyén Irén
	Fraszt Anna		Seidl Róza
	Fürst Erzsi		Simonfay Ilona
	Fürst Rózsa		Siposs Cs. Jolán
10	Graef Ilona	30	Sóhr Irén
	Gulyás Olga		Sóhr Margit
	Hónig Margit		Strém Ilona
	Jurasich Karolin		Sulczér Ella
	Kiss Erzsi		Szczerbowski M.
	Klein Regina		Szenes Olga
	Kovács Margit		Szép Róza
	Krausz Erzsi		Takács Sári
	Latka Katalin		Ujváry Irma
	Löcser Sarolta	39	Weisz Erzsi
20	Mautner Anna		

IV. OSZTÁLY.

40	Baán Margit		Hegyi Irén
	Balog Mária		Horváth Sarolta
	Beck Irén		Kelemen Mária
	Bodor Alice		Keleti Ilona
	Bosnyák Jolán		Klimsa Jolán
	Eperjessy Erzsi		Kocsis Mária
	Fábos Lidia		Kopp Olga
	Fleischman Szid.	60	Krausz Piroska
	Fodor Ilona		Krausz Rózsa
	Franyeczky Irma		Kun Paula
50	Gara Margit		Lengyel Margit
	Halda Olga		Márkusz Irén
	Hamp Irén		Mayer Irma

	Nemes Gizella		Strém Ella
	Plachner Emilia		Streit Mariska
	Prilisauer Piroska		Szabó Sarolta
	Pruckner Erzsi		Takács Ilona
70	Radó Klára		Tóth Jolán
	Regöczy Ilona	80	Vághó Karolin
	Römy Anna		Viszay Flóra
	Rosenberg Ilona	82	Weisz Margit
	Schubert Irma		

E) Rendkívüli tagok.

c) Polg. leányisk. tanulók, évi 1 kor. tagdíjjal.

I. OSZTÁLY.

	Agid Olga		Hausner Margit
	Antl Blanka		Hayden Erzsi
	Bakonyi Mária		Hegyi Katalin
	Bárány Julia		Hermann Margit
	Barta Margit	30	Járos Anna
	Bénics Mária		Jurcza Gizella
	Biró Ella		Kántor Róza
	Berger Piroska		Kéri Ella
	Blum Janka		Kolosvári Ilona
10	Bódy Erzsi		Kovács Julia
	Boháts Gizella		Kovács Klára
	Bók Margit		Kupics Emilia
	Boncz Katalin		Lajpczig Margit
	Csörsz Ilona		Lengyel Sarolta
	Dégny Mária	40	Magasi Elvira
	Dobos Margit		Magistris Emma
	Engel Jolán		Magistris Imma.
	Finta Irén		Matzkó Erzsi
	Gajdy Margit		Mayer Ida
20	Galamb Erzsi		Mihály Janka
	Galamb Katalin		Molnár Angyalka
	Galamb Margit		Móricz Mária Dombóvár
	Gross Magdolna		Móricz Mária Kaposvár
	Hajnal Mária		Müller Anna
	Halmos Erzsi	50	Palásthy Ibolyka

Papp Etelka
 Przybilla Irén
 Révész Aranka
 Ring Sarolta
 Sággy Mária
 Schulze Margit
 Simon Klára
 Sipőcz Irén
 Somogyi Etelka

60 Stern Józsa
 Tóth Irén
 Turbéli Margit
 Viszt Szidonia
 Wagner Mari
 Waréka Emma
 Weisz Mari
 67 Weisz Margit

II. OSZTÁLY.

68 Agid Szidónia
 Auerhamer Márta
 70 Babóchay Alexandra
 Berger Irma
 Berger Klára
 Bosnyák Judit
 Braun Anna
 Cziff Mária
 Francz Mária
 Freund Lilli
 Fischer Dóra
 Friedman Róza
 80 Friedrich Margit
 Fürst Margit
 Glós Gizella
 Haidekker Erzsi
 Haizler Anna
 Hlavathy Amália
 Kacskovics Gabr.
 Kaiser Rózsa
 Kertész Erzsi
 Klaszek Etel
 90 Kovács Ida
 Köpe Klára
 Kundicz Erzsi
 Lengyel Ilona
 Ligeti Rózsa
 Löbl Erzsi
 Lonkai Gizella

Lukács Ferike
 Lukács Irén
 Németh Erzsi
 100 Okos Margit
 Oláh Judit
 Orel Aranka
 Palatinus Róza
 Pleheisz Irma
 Pollák Ilona
 Ring Jolán
 Rosenberg Erzsi
 Sággy Johanna
 Schlägel Irma
 110 Schleining Margit
 Schlotter Karolin
 Schmideg Ilona
 Schór Mária
 Schwarz Erzsi
 Seidl Ida
 Simicz Irén
 Simon Emilia
 Simon Mariska
 Simon Paula
 120 Sprenger Mária
 Streit Julia
 Szabó Ilona
 Szabó Piroska
 Szén Erzsi
 Szendrődy Flóra

Tankovits Mariska
Tautner Ilona

Ujváry Jolán
Ungár Irén

130 Weisz Erzsé

A tagok számának összegezése:

Alapító tag	---	---	---	---	---	---	---	200
Pártoló tag	---	---	---	---	---	---	---	18
Rendes tag	---	---	---	---	---	---	---	409
Rendkívüli tag	---	---	---	---	---	---	---	130

Összesen: 757 tag.

Ezek közül tanuló: 212 tag, 545 pedig iskolán kívül álló egyén és pedig 102 férfi, 423 nő és 20 egyesület, illetve intézet.

Figyelmeztetés!

Az Erzsébet Egyesület versenyképes női kézimunkákra állandóan fogad megrendelést.

Egyesületi tevékenységünket október 20-án kezdjük meg, a könyvtár azonban már október 1-től kezdve áll a tagok rendelkezésére.

Az 1910—911. évi tagdíjhátralékok legkésőbb szeptember hó 1-ig fizetendők le s ugyancsak bizalommal kérjük a pártoló tagsági díjnak fenti határidőig való szíves befizetését. A tagsági év mindenkor szeptemberben kezdődik.

Pénztáros minden héten szerda d. e. 10 és 12 óra között, ügyvezető igazgató pedig naponta 11—12 óráig áll egyesületi ügyben érdekeltek rendelkezésére. Elodázhatlan segélyek folyósítása iránt elnök intézkedik; nagyobb mérvű segélyezés tárgyában az Egyesület választmánya határoz s ily irányú kérvények még a szünidő folyamán adandók be az ügyvezető igazgatónál.

**A Kaposvári Polgári Leányiskola „Erzsébet Egyesületének”
számadása 1909—910-ről.**

		K	f.	K	f.
Bevétel.					
1	Áthozatal 1908—909-ről, felmentvény szerint:				
	Csonkithatlan alaptőke	6859	57		
	Felhasználható összeg	123	61	6983	18
2	Befolyt alapító tagdíjakból névkönyv szerint	5152	—		
3	adományokból „ „	189	10		
4	pártotó tagdíjakból „ „	150	—		
5	iskolán kívüli rendes tagoktól „ „	1261	—		
6	tanuló rendes tagoktól „ „	182	—		
7	tanuló rendkívüli tagoktól „ „	132	—		
8	1908—9. évi tagdíjhátralékból „ „	63	—		
9	felolvasás, ünnepély és táncpróba jövedelméből „ „	144	06		
10	takarékpénztári kamatokból				
	1909. II. félévről 134 K 90 f.				
	1910. I. „ 162 „ — f.	296	90		
1909—910. évi bevétel:				7570	06
Összes bevétel:				14553	24
Kiadás.					
1	2 tanítónőképző intézeti növendék költségeire	100	—		
2	2 tanulónak segély	50	—		
3	5 vidéki tanuló tartásdíjának kiegészítésére	100	—		
4	6 tanulónak munkaanyagra	22	40		
Tanulók ellátására összesen:				272	40
5	31 tanuló gyógyszerre	111	08		
6	11 tanuló ellátására szünidei gyermektelepeken 4 hétre, kíséret költségeivel	540	—		
Tanulók egészségének helyreállítására összesen:				651	08
7	3 pár cipőre	33	—		
8	14 tanulónak ruhaneműre	94	60		
Tanulók felruházására összesen:				127	60
Segélyezésre összesen:				1051	08

		K	f.	K	f.
	Áthozat:			1051	08
9	2 havi gépiró-tanfolyam vezetéseért tiszteletdíj (24 tanuló)			100	—
10	Nyomtatványokra, bélyegekre és postaköltségre	60	93		
11	Tagdíjak beszédeseért	49	80		
	Kezelési költségekre összesen:			110	73
	Összes kiadás:			1261	81
	Maradvány:			13291	43
	Csonkithatatlan alaptőke: 6983 K 18 f. áthozatal				
	5152 K — f. alapítvány				
	189 K 10 f. adomány				
	144 K 06 f. felolvasás				
	63 K — f. hátralék				
	Összesen:	12531	34		
	Felhasználható összeg:	760	09	13291	43

A maradvány a Somogymegyei és Kaposvári takarékpénztárban van elhelyezve. Az Egyesület ingatlan vagyona gr. Zichy Béla adománya: „Szünidei Gyermeküdülöhely“ építésére 2·6 kataszteri hold Balaton-Fonyódi telek.

Hátralék: 1908—909. és 1909—910-ről összesen: 136 K tagdíj és pedig helybeliektől 29 K, vidékiektől 107 K.

Kaposvár, 1910. november hó 15-én.

Dr. Fehér Henrik s. k.
ellenőr.

Nagyné Csorba Mária s. k.
ügyvezető igazgató.

Szigeti Gy. Jolán s. k.
pénztáros.

Kacskovics Lajos s. k.
egyesületi elnök.

Dr. Gulyás Ferenc s. k.
kir. tanfelügyelő.

Dr. Haidekker Károly s. k.
egyesületi titkár.

Fenti számadás adatait a múlt évi számadással, a hivatkozott könyvekkel, számlákkal és takarékpénztári betétkönyvekkel összehasonlítottuk és helyeseknek találtuk, miért is számadók részére a felmentést indítványozzuk.

Kaposvár, 1910. évi november hó 15-én.

SZÁMVIZSGÁLÓK:

Nagy F. Ödön s. k.

Aczélné Sebe Zsuzsánna s. k.

Vior Márta s. k.

K i m u t a t á s

**a Kaposvári Polgári Leányiskola „Erzsébet Egyesületé”-nek
pénztári állásáról 1911. évi július hó 1-én.**

Bevétel:

1. Áthozatal 1909—910-ről:			
Csonkithatlan alaptőke	---	12531 K 34 f.	
Felhasználható összeg	---	760 „ 09 „	13291 K 43 f.
2. Befolyt alapító tagdíjakból	---	2392 K 74 f.	
3. „ pártoló tagdíjakból	---	90 „ — „	
4. „ rendes tagdíjakból (isk. kívüliek)	---	1105 „ — „	
5. „ rendes tagdíjakból (tanulóktól)	---	164 „ — „	
6. „ rendkívüli tagdíjakból	---	130 „ — „	
7. „ adományokból	---	96 „ 50 „	
8. „ 1909—1910. évi hátralékból	---	36 „ — „	
9. „ felolvasás, ünnepély és hang-			
verseny jövedelméből	---	371 „ 50 „	
10. „ 1910. II. félévi kamatból	---	228 „ 50 „	
11. „ 1911. I. félévi kamatból	---	315 „ 45 „	
12. „ földrajzi füzetek utáni szá-			
zalékból	---	13 „ 20 „	
13. „ nőimunkák értékesítéséből	---	71 „ — „	
	1910—911. tanévi bevétel mai napig:	5013 K 89 f.	
	Összesen:	18305 K 32 f.	

Kiadás:

1. 7 IV. osztályt végzett tanuló tovább-			
képzésére segély	---	215 K — f.	
2. 6 tanulónak tandíjsegély	---	140 „ — „	
3. 5 vidéki tanulónak tartásdíj kiegé-			
szítésre	---	100 „ — „	
4. 10 tanulónak munkaanyagra	---	56 „ 70 „	
	Tanulók ellátására összesen:	511 K 70 f.	

	Áthozat:	511 K 70 f.
5. Gyógyszerekre	---	38 „ 20 „
6. 2 pár cipőre	---	28 K — f.
7. 20 tanulónak ruhaneműre	---	180 „ — „
Tanulók felruházására összesen:		208 „ — „
*Összes segélyezés mai napig:		757 K 90 f.
8. 2 vetített képekkel élénkitett felolvasásért, melyen a tanulók díjmentesen voltak az „Apolló Színházban“ jelen	---	50 K — f.
9. 2 drb értékesített munka munkadíja	---	14 K — f.
10. Nyomtatványok- és bélyegekre, postaköltségre	---	60 „ 98 „
11. Tagdíjak beszédeseért $\frac{0}{0}$ szerint	---	45 „ 26 „
Kezelési költségre összesen:		120 K 24 f.
Összes kiadás mai napig:		928 K 14 f.
Maradvány:		17377 K 18 f.

Ingatlan vagyon: 2·6 kataszteri hold „Balaton-Fonyódi“ telek.

Kaposvár, 1911. évi július hó 1-én.

Dr. Fehér Henrik
ellenőr.

Nagyné Csorba Mária
ügyvezető igazgató.

Szigeti Gy. Jolán
pénztáros.

* 800 K van a f. évre előirányozva szegény tanulóknak jul. 20-tól 4 hétre — szünidei gyermektelepen való elhelyezésére.

Tankönyvekkel ellátott részben — vagy egészen 44 tanuló.

XIII.

A kaposvári áll. s. közs. polg. leányiskolában az 1910—911. isk. évben használt tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

1. Glósz-Reöthy,	Magyar nyelvtan	I. rész
2. Glósz-Reöthy,	Magyar olvasókönyv	„ „
3. Graf Jakab	Német nyelvgyakorló	„ „
4. Jausz-Szemák,	Német olvasókönyv	„ „
5. Zettner-Magyar,	Számtan-mértan	„ „
6. Móra-Wagner,	Természetrájk	„ „
7. Leitner Ferenc,	Földrajz	„ „
8. Kozma-Körösi,	Rendszeres földrajzi atlasz.	
9. Grill Richárdné,	Dalok a kis világ számára.	
10. Sztojanovits,	„Apolló“ hangjegyfűzet.	

Segédkönyv :

Kelemen Béla,	Német-Magyar szótár.
---------------	----------------------

II. osztály.

1. Glósz-Reöthy,	Magyar nyelvtan	II. rész
2. Glósz-Reöthy,	Magyar olvasókönyv	II. „
3. Graf Jakab,	Német nyelvgyakorló	I. „
4. Jausz-Szemák,	Német olvasókönyv	I. „
5. Zettner-Magyar,	Számtan-mértan	II. „
6. Móra-Wagner,	Természetrájk,	II. „
7. Leitner Ferenc,	Földrajz,	II. „
8. Kozma-Körösi,	Rendszeres földrajzi atlasz.	
9. Grill Richárdné,	Dalok az ifjuság számára.	
10. Sztojanovits,	„Apolló“ hangjegyfűzet.	

Segédkönyvek :

Kelemen Béla,	Magyar-német és német-magyar szótár
---------------	-------------------------------------

III. osztály.

1. Novák-Bognár,	Írály- és szerkezettan.	
2. Graf Jakab,	Német nyelvgyakorló	II. rész.
3. Jausz-Szemák,	Német olvasókönyv	II. „
4. Márki-Pallós,	Történelem	I. „

5. Leitner Ferenc,	Földrajz	III. rész.
6. Zettner-Magyar,	Számítan-mértan	III. „
7. Roscoe-Legeza-Perényi,	Vegytan	
8. Kozma-Kőrösi,	Rendszerez földrajzi atlasz.	
9. Kogutowitz,	A hazai történelem tanításához 10 térkép.	
10. Sztojanovits-Györy,	Magyar lant	II. rész.
11. Sztojanovits,	„Apolló“ hang.egyfüzet.	

Segédkönyvek:

Langraf M.	Német nyelvtan	II. rész.
Kelemen Béla,	Magyar-német és német-magyar szótár.	

IV. osztály.

1. Novák-Bognár,	Költészettan és irodalomtörténet	
2. Graf Jakab,	Német nyelvgyak. és olv.-könyv	III. r.
3. Márki-Pallós,	Hazai történelem	II. rész.
4. Zettner-Magyar,	Számítan-mértan	III. „
5. Magyar-Képeßy,	Természettan	
6. Dr. Juba Adolf,	Egészségtan	
7. Kogutowitz,	A hazai tört. tanításához 10 térkép.	

Segédkönyvek:

- Egyetemes könyvtár. 112—13.
 Literaturheft. Baron Junghanns, Schindler Lipcse, 9. kiadás.
 Langraf M. Német nyelvt. II. r.
 Kelemen Béla, Magyar német és német-magyar szótár.

A tankönyvek és irószerek bármely könyvkereskedésben kaphatók.

FIGYELMEZTETÉS! Az egységes oktatás szempontjából a tankönyvek a meghatározott kiadásban szerzendők be. Az osztályfőnöki ellenőrzés előtt nem szabad a nevet a tankönyvekre írni. A bekötetlenül beszerzett tankönyvek az osztályfőnöki ellenőrzés után záros határidőben bekötetendők.

Minden tanuló tartozik magát a szükséges tankönyvek- és taniszerekkel kitűzött időre ellátni. Közös beszerzés csak testvéreknél engedhető meg.

Régibb kiadásu, rongyos és piszkos könyvek használata nem engedhető meg: az ifjuság tehát sem nem adhatja el régi tankönyveit, sem nem vásárolhat használt tankönyveket.

Felsorolt tankönyvek — az I. oszt. német olvasókönyvének kivételével — az 1911—12. tanévben is érvényben maradnak.

A vallástan tanítási anyagát és a használandó tanykönyveket az egyes felekezeték hitoktatói állapítják meg felettes egyházi hatóságuk útján.

A rajz- és irószerek, valamint munkaanyag csak az osztályfőnöki utasítás után szerzeshető be. **Az ifjuság ügyeljen a beszerzésnél arra, hogy hazai gyártmányt kapjon!**

XIV.

Az 1911—912. tanévre vonatkozó értesítés.

Beiratás. A kaposvári polgári leányiskolában az 1911—912. tanévre a beiratások szeptember hó 1., 2., 3., 4. és 5-én naponta d. e. 9—12 óráig eszközöltetnek. És pedig szept. hó 1. a IV., 2. a III., 3. a II., 4. és 5-én I. oszt. tanulók vétetnek fel. A munkatanfolyam tanulói és magántanulók ezen beirási napok bármelyikén jelentkezhetnek.

Felvétel. A *polg. leányiskola I. osztályába* csak oly tanuló vétetik fel: a) ki életének legalább 10. évét betöltötte, b) kinek az elemi iskola negyedik osztálya számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassága van s ebbeli ismereteit elemi iskolai bizonyítvány, — vagy ennek hiányában felvételi vizsga útján igazolja. Ezen vizsgálat díjmentes.

Helyszüke miatt az egyes osztályokba csak meghatározott számú tanuló lévén felvehető: első sorban helybeliek, másodsorban vidékiek jönnek tekintetbe. Általában előnyben részesülnek a felvételnél a megfelelő korról és jobb előkészültséggel bíró tanulók.

A *polg. leányiskola II., III., és IV. osztályába* a tanulók hiteles polgári és felsőbb leányiskolai bizonyítvány alapján vétetnek fel.

Beiratáskor minden tanuló szülője vagy annak helyettese kíséretében tartozik megjelenni.

Bemutatandó: a *keresztlevél*, illetve *születési bizonyítvány*, *iskolai és oltási*, esetleg *ujraoltási bizonyítvány*, mely utóbbiak hiányában a tanulók csak ideiglenesen vehetők fel.

A *polg. leányisk. négy osztályában felvételi és tandíj címén* 47 K 60 f. fizetendő. Beiratáskor minden tanuló 27 K 60 fillért, — február havában 20 koronát fizet.

Az I. félévben egy tanuló sem tarthat tandíjmentességre igényt.

Az előírt okmányok bemutatása és a kötelező illetékek lefizetése nélkül sem a rendes, sem a magántanulók beiratása nem eszközölhető.

Tandíjkedvezményért folyamodhatnak azon hatóságilag igazolt szegény, de jó magaviseletű tanulók, kik az Iskolaszékhez címzett kérvényük mellé legalább „jó“, azaz oly iskolai bizonyítványt mellékelnek, melyben szépírást, éneket és testgyakorlatot nem számítva — egynél több elégséges osztályzat nem foglaltatik.

Tankönyvsegély, iskolai szerek és munkaanyagok elnyerése iránti

bélyegmentes kérvények az „Erzsébet Egyesület” ügyvezetősége címén adandók be. Folyamodók azonban tartoznak ezen „Segítő Egyesület” évi tagsági díja fejében 4 koronát az egyesületi pénztárosnál lefizetni. Szegénysorsu tanulók nemkülönben felruházás- és ingyenes gyógykezelésben is részesülhetnek.

A nőimunka és rajz gyakorlati része, szépirás, ének és torna alóli felmentés rendszerint csak a tanév elején lévén kérelmezhető, az eziránti kérvények további eljárás céljából legkésőbb szeptember 15-éig igazgatónál nyújtandók be.

A munkatanfolyamba felvétetnek a polg. leányisk. négy osztályát végzett tanulók, kik a 39920/1898. sz. a. miniszteri rendelet értelmében nemcsak a nőimunka minden ágában, hanem elméleti oktatásban is részesítendők. Az elméleti tárgyak és a rajz alól indokolt esetben a tan-testület felmentést adhat. Rendkívüli tárgyak: Gyorsírást. „Remington” írógép kezelése és ének.

A munkatanfolyam egész évi tandíja 40 K, mely összeg két részletben fizetendő le. Felvételi díj 7 K 60 fill. (Bővebbet a IX. fejezet alatt.)

Rendkívüli tárgyak: francia nyelv, zene (zongora) és tánc. A francia nyelv tanítása havi 6, — zongora tanítása (gyakorló órákat is számítva) havi 12 koronával díjazandó. A hat heti táncoktatás díja 20 korona.

A rendtartás 25. pontja értelmében a polg. leányiskola rendes tanulói az iskola körén kívül szervezett tánc-tanfolyamokon nem vehetnek részt.

Szülők óhajára az ifjuság az iskolában csoportos oktatást nyerhet a hegedű- és cimbalomjátékban.

A rendkívüli tárgyakra való beiratkozás egy tanévre kötelező.

A tanulók magánoktatása felett a szülők szabadon rendelkeznek; a házi elfoglaltság azonban beiratáskor osztályfőknél bejelentendő.

A javító- és pótvizsgálatok augusztus hó 30. és 31-én s a tantervkülönbözeti vizsgálatok szept. hó 6-án tartatnak meg.

A pót- és javítóvizsgálatot kérő és kellően felszerelt kérvények igazgatónál legkésőbb augusztus hó 15-ig nyújtandók be. Ezen határidőn túl érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

Mindenemű kérvény bélyegmentes, ha hiteles szegénységi bizonyítvány van csatolva; ellenkező esetben bélyegköteles.

A felvételi-, javító- és pótvizsgára készülő tanulók ezen vizsgálatok csoportosításának tudomásvétele céljából augusztus hó 28-án d. e. 10 órakor tartoznak az igazgatói irodában jelentkezni.

A magánvizsgálatok határideje érdekeltekkel írásban közöltetik. (Bővebbet az értesítő IX. fejezete alatt.)

A tanévet szeptember 7-én reggeli 8 órakor ünnepélyes istentisztelettel nyitjuk meg. Ezen napon a tanulók $1\frac{1}{2}$ órakor gyülekeznek az iskolában.

Szeptember hó 9-én a tanulók reggeli $\frac{3}{4}$ órakor jönnek az iskolába, hol a szükséges előmunkálat eszközlése után az osztályfőnökök a tankönyvek és taneszközök használhatóságáról is szereznek meggyőződést.

Felhívjuk a t. Szülők figyelmét, hogy az ifjuságnak büntetés terhe mellett tiltva van az iskola előtt való csoportosulás és felügyelet nélkül való sétálás. Kivánatos, hogy a tanulók csak $\frac{3}{4}$ óráig és $\frac{3}{4}$ óráig jöjjenek iskolába, mert a tantestület egy tagja sem lakik az intézetben, miért is a tanulók jelzett idő előtt nem bocsáthatók osztályukba. A tanulóknak felügyelet nélküli együttléte hátrányos s nem szorul magyarázatra, hogy a lépcsőházban való hosszas álldogálás — különösen a nedves őszi időben s a zord téli időjárásban az ifjuság egészségét kockáztatja.

A t. vidéki Szülők gyermekeik jól felfogott érdekében megkerestetnek továbbá, hogy a házi nevelés fontosságát mérlegelve, igazgató előzetes tudomása nélkül szállást ne fogadjanak. Leányoknak fiukkal egy családban való elhelyezése egyáltalán nem engedhető meg s az évközben netán szükségesnek mutatkozó változás igazgatónál bejelentendő, ki kötelességéhez képest ott, hol a gondviselést elégtelennek tartja, célszerű változás iránt intézkedik.

Egyben értesítettnek a t. Szülők, hogy rendes tanulóknak csakis helyben lakó leánykák vétetnek fel, mert nevelészeti, egészségügyi és tanulmányi szempontból hátrányosnak bizonyult a tanulóknak vonaton vagy kocsin való napontai közlekedése.

Vidéki tanulók megfelelő elhelyezéséről gondoskodik és bővebb szó- vagy írásbeli felvilágosítást készséggel nyújt:

Kaposvár, 1911. július hó 2-án.

Nagyné Csorba Mária
igazgató.

TARTALOM.

	Lapszám
I. Az iskola felügyeletét gyakorló hatóságok	3
II. A tanári testület működése	4
III. Általános óraterv	7
IV. Heti órarend	8
V. Tananyag	9
VI. Tanulók névsora	25
VII. Statisztikai adatok a tanulókról	30
VIII. Kimutatás az 1910—911. tanévben végzett nőmunkákról	37
IX. A szülők tájékoztatása	38
X. Kivonat az iskola 1910—911. évi iktató-könyvéből	50
XI. Adatok a tanév történetéhez	55
XII. Kivonat az „Erzsébet Egyesület“ alapszabályaiból és beszámoló	65
XIII. Az 1910—911. isk. évben használt tankönyvek jegyzéke	84
XIV. A jövő tanévre vonatkozó értesítés	86